

Pärnu Linnavalitsus

PÄRNU LINNA TERVISEPROFIIL

Pärnu 2010

Pärnu linna terviseprofiili koostamine toimus ajavahemikus 26.02.2010 – 22.03.2010.

Pärnu linnapea käskkirja nr. 3-1/38 alusel moodustati töögrupp, kuhu kuulusid:

Esimees:

Ada Kraak linnaarst

Liikmed:

Kadi Kalmus	Haridusosakonna noorsootööspetsialist
Ketri Kupper	Sotsiaalosakonna uimastiennetuse peaspetsialist
Katrin Tsuiman	Sotsiaalosakonna vanurite ja puuetega inimeste hoolekande peaspetsialist
Anneli Lepp	Arenguosakonna majandusarengu peaspetsialist
Ester Marjapuu	Arenguosakonna linnasotsioloog
Vahur Mäe	Pärnumaa Spordiliidu projektijuht
Margus Randmäe	Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse ettevõtlusnõustaja-projektijuht
Anu Aunapuu	TÜ Pärnu Kolledži sotsiaaltöö korralduse õppekava programmijuht
Heleri Iloste	Pärnumaa Töötukassa tööpraktikant

Dokumendi koostamisel osalesid:

Sirli Seegar	Andmesisestaja
Evelin Riis	Haridusosakond, andmebaaside spetsialist
Marga Napp	Haridusosakond, alushariduse peaspetsialist
Tõnu Lapp	Haridusosakond, huvi- ja kutsehariduse peaspetsialist
Reine Tapp	Haridusosakond, noorsoonõunik
Nurmely Mitrahovitš	Lääne Prefektuuri Pärnu Korrakaitseosakonna vanemkonstaabel
Gerli Mets	Töötukassa Pärnumaa osakonna juhataja
Katrin Uutsalu	Haridusosakond, haridusnõunik
Raul Kivi	Sotsiaalosakond, kodutute hoolekande ja toetuste peaspetsialist
Tiina Ristmäe	MTÜ Eesti Naabrivalve tegevjuht
Tõnu Poopuu	Sotsiaalosakond, lastekaitse peaspetsialist
Merilin Rosenberg	Planeerimisosakond, arhitekt
Küllü Luuk	Tervise Arengu Instituut, tervist edendavate töökohtade spetsialist
Eve Vihmaru	Rahandusosakond, pearaamatupidaja
Sigrit Kasemets	Majandusosakond, keskkonna peaspetsialist
Jaan Põlma	Majandusosakond, tehnovõrkude peaspetsialist
Iirika Lehist	Majandusosakond, teedespetsialist
Katrin Kukk	Kultuuriosakond, spetsialist
Aili Josepson	Sotsiaalkindlustusamet, infosüsteemide osakonna juhataja
Maia Köösel	Terviseameti Lääne Talituse epidemioloogia juhtivspetsialist
Toomas Luik	Lääne-Eesti Päästeameti, kriisireguleerimisbüroo juhataja
Anne Villsaar	Pärnu Õppenõustamiskeskuse juhataja
Kerly Kirsipuu	Majandusosakond, linnavara- ja ettevõtluse spetsialist

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	5
I INDIKAATORID	6
AASTA KESKMINE RAHVAARV	6
1. ÜLDANDMED	7
1.1 Pindala.....	7
1.2 Rahvastiku soo- ja vanusejaotus	7
1.3 Asustustihedus.....	8
1.4 Elussünnid	13
1.5 Surmad	14
1.6 Loomulik iive	15
1.7 Kohaliku omavalitsuse eelarve.....	16
1.8 Tulumaksu laekumine	17
1.9 Rahvastiku rahvuslik jaotus	17
1.10 Elussünnid ema vanuse järgi	19
1.11, 1.12 Sisseränne ja väljaränne	20
1.13 Rändesaldo	21
1.14 Esmahaigestumuskordaja pahaloomulistesse kasvajatesse	22
1.15 Esmahaigestumine nakkushaigustesse	22
1.16 Laste surmad	23
1.17, 1.18, 1.19 Suremuskordaja vereringeelundite haigustesse, pahaloomulistesse kasvajatesse, välispõhjustesse	24
1.20 Demograafiline töötururindeindeks	25
2. SOTSIAALNE SIDUSUS JA VÕRDESED VÕIMALUSED.....	26
2.1 Tööturu situatsioon.....	26
2.1.1 Maksumaksjad.....	26
2.1.2 Keskmine brutotulu	27
2.1.3 Miinimumpalga saajad	28
2.1.4 Majanduslikult aktiivsed üksused/ettevõtted	29
2.1.5 Töötus.....	30
2.1.6 Hõivatud	31
2.2 Toimetulek	32
2.2.1 Ravikindlustusega kaetud.....	32
2.2.2 Puuetega isikud	32
2.2.3 Toimetulekutoetused	33
2.2.4 Sotsiaaltoetused	35
2.2.5 Sotsiaalteenused	36
2.2.6 Suhtelise vaesuse määr	38
2.3 Kaasatus kogukonna tegevustesse.....	39
2.3.1 Kogukonna motivaatorid.....	39
2.3.2 Elanike kaasamine.....	40
2.3.3 Naabrivalve piirkondade arv	41
3. LASTE JA NOORTE TURVALINE NING TERVISLIK ARENG	42
3.1 Õpilaste arv haridusasutustes	42

3.2 Koolikohustuste täitmine.....	43
3.3 Noorte süüteod	43
3.4 Laste ja noortega tegelevad asutused	45
3.5 Laste ohutu elu- ja õpikeskkond.....	46
3.6 Kooli/lasteaia terviseteenuse olemasolu.....	50
3.7 KOV poolne initsiatiiv ja toetused tagamaks teenuste kättesaadavust	50
3.10 Sõltuvusained	51
3.11 Koolitoit	55
3.12 Õpilastransport	55
4. TERVISLIK ELU-, ÕPI- JA TÖÖKESKKOND.....	56
4.1 Huvitegevuse ja vaba aja veetmise kohad.....	56
4.2 Üldkasutatavad spordirajatised ja terviserajad	57
4.3 Transport ja teedevõrk.....	59
4.4 Keskkonna mõjurid	60
4.5 Kuriteod.....	61
4.6 Liikluskuriteod ja –õnnetused	63
4.7 Tulekahjud.....	64
4.8 Alkoholi müüvad kauplused.....	64
4.9 KOV alkoholipoliitika.....	65
4.10 Tervist edendavad töökohad.....	65
4.11 Tervist edendavad lasteaiaid	65
4.12 Tervist edendavad koolid	65
4.13 Tööõnnetused	66
4.14 Kõrgendatud riskiga objektid	66
5. TERVISLIK ELUVIIS.....	67
5.1 Tervisealase teabe kättesaadavus	67
5.2 Tervislikku eluviisi toetavad üritused paikkonnas	67
6. TERVISETEENUSED.....	69
6.1 Tervishoiuteenused.....	69
6.2 Nõustamisteenused.....	70
6.3 Kuni 2-aastaste laste hõlmatus immuniseerimisega.....	72
II KOKKUVÕTE	73
III TEGEVUSKAVA	76

SISSEJUHATUS

Tervis on inimese täieliku füüsilise, vaimse ja sotsiaalse heaolu seisund, mitte ainult haiguste ja puuete puudumine. Tervise baastingimusteks on rahu, eluase, haridus, toit, sissetulek, stabiilne ökosüsteem, jätkusuutlikud ressursid ja sotsiaalne õiglus.

Pärnu linna tervisedenduslikuks eesmärgiks on sihipäraselt arendada tervist toetavat elukeskkonda ning luua linnaelanikele võimalusi tervist väärtustavateks valikuteks. Hea tervisega linnakodanik on kõige suurem väärtus ja alus linna kui terviku arengus.

Pärnu linna arengustrateegia aluseks on tasakaalustatud areng, mille suunamisel rõhutakse inimarengule, sotsiaalse sidsuse ja majandusarengule ning keskkonda säästvate kasutusele ja arendusele.

Pärnu linna suurimaks tervisedenduslikuks projektiks on saanud liitumine Maailma Tervishoiuorganisatsiooni (WHO) Euroopa Tervislike Linnade Võrgustikuga ja aktiivne tegevus võrgustiku III faasis aastatel 1998-2002 ja IV faasis 2003-2008. Pärnu linn jätkab tööd võrgustiku V faasis 2009 – 2013, mille põhiteemadeks on hooliv ja toetav keskkond, tervislik eluviis ning tervislik elukeskkond ja selle kujundamine.

Tegelikkuses on koostöö Euroopa linnadega olnud abiks Pärnu linna arenguprotsessis jätkusuutliku, turvalise ja tervist arvestava elukeskkonna loomisel.

Pärnu linna terviseprofiil on linnaelanike tervise ja seda mõjutavate tegurite kvantitatiivne ja kvalitatiivne kirjeldus, mis toob välja probleemid, osutab parandamist vajavatele valdkondadele ja viib konkreetsete tegevusteni.

Ada Kraak
Linnaarst

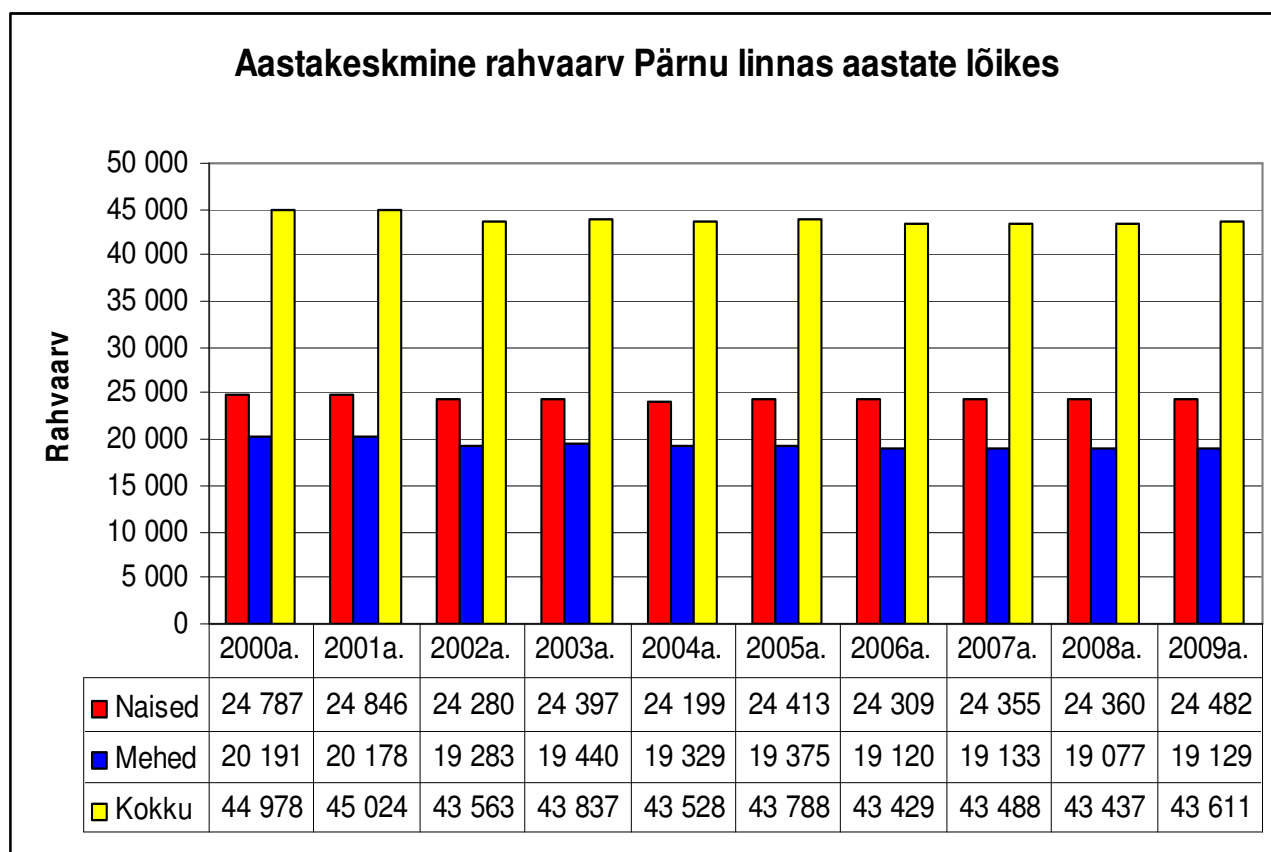
I INDIKAATORID

AASTA KESKMINE RAHVAARV

Tabel 1. Aasta keskmine rahvaarv Pärnu linnas aastate lõikes

Aasta keskmine rahvaarv Pärnu linnas aastate lõikes										
	2000a.	2001a.	2002a.	2003a.	2004a.	2005a.	2006a.	2007a.	2008a.	2009a.
Naised	24 787	24 846	24 280	24 397	24 199	24 413	24 309	24 355	24 360	24 482
Mehed	20 191	20 178	19 283	19 440	19 329	19 375	19 120	19 133	19 077	19 129
Kokku	44 978	45 024	43 563	43 837	43 528	43 788	43 429	43 488	43 437	43 611

Allikas: AS Andmevara

Joonis 1. Aasta keskmine rahvaarv Pärnu linnas aastate lõikes (AS Andmevara)

1. ÜLDANDMED

1.1 Pindala

Pärnu linn asub Eesti edelaosas, Läänemere kaldal. Pärnut läbib *Via Baltica*. Pärnu kaugus (maanteed mööda) Tallinnast on 129 km, Riiast 181 km. Siit kulgevad maanteed Lõuna-Eestisse (Kilingi-Nõmme, Abja, Viljandi, Tõrva, Valga, Tartu), Lääne-Eestisse (Lihula, Virtsu, Risti) ja Kesk-Eestisse (Vändra, Türi, Paide). Linnal on raudteeühendus Tallinnaga. Pärnu piiril asub lennuväli. Eesti ühe suurema jõe, Pärnu jõe suudmes asub regionaalse tähtsusega Pärnu sadam.

Pärnu linna pindala on 32,2 km². Maaregistri andmetel seisuga 31.12.2009 a. on Pärnu linnas 8059 katastriüksust ning katastriüksuste pindala on 2 176,9 (ha). Linnavalitsuse andmetel on Pärnu linnas 2004. a 7681 krunti (neist kinnistatud 6776), kokku 1955 ha. Ülejäänud maa – 1265 ha teid, parke, metsi, rannaalasid, hoonestamata alasid – on jätkuvalt riigi omandis ja kruntimata. Munitsipaalomandis on Pärnu jõgi, Sauga jõgi ja Reiu jõgi (jõe teljeni) pindalaga ca 210 ha ning 49 ha metsi ja parke.

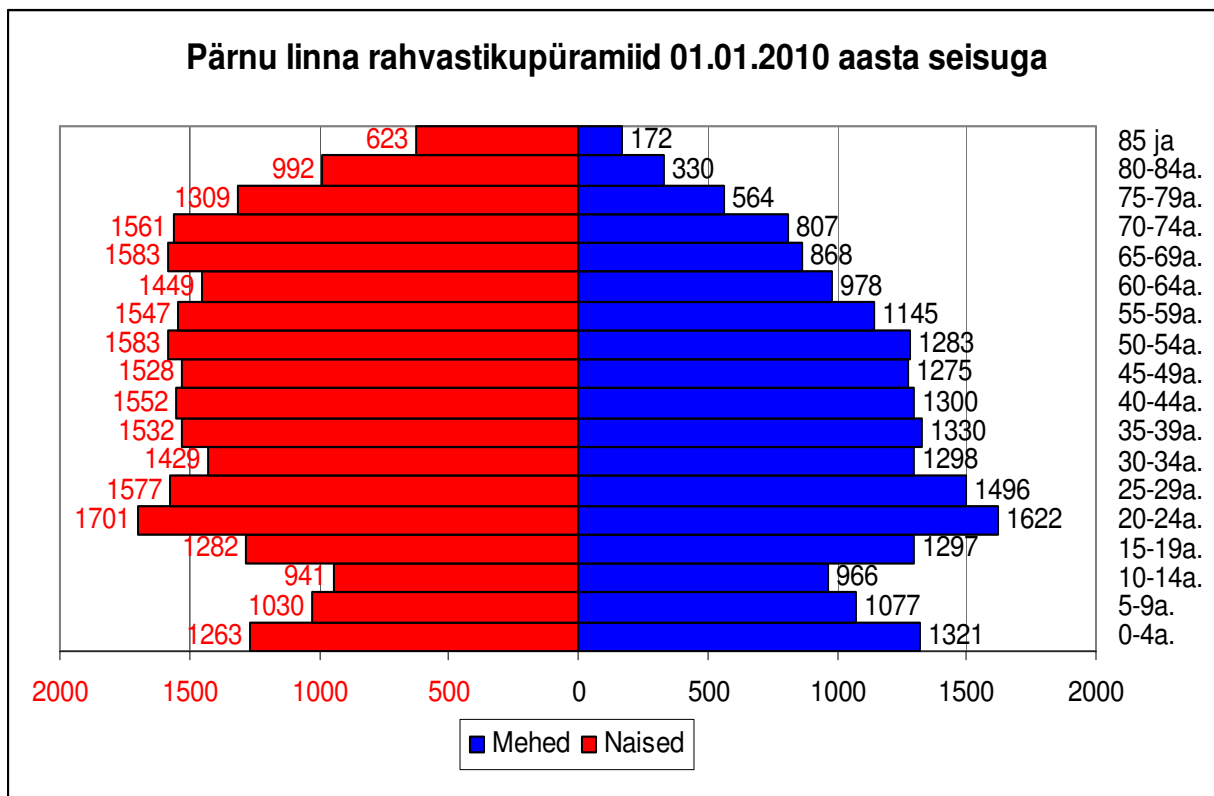
(Allikas: Pärnu linna arengukava aastani 2015)

1.2 Rahvastiku soo- ja vanusejaotus

Tabel 2. Pärnu linna rahvastiku soo- ja vanusejaotus seisuga 01.01.2010 a.

Pärnu linna rahvastiku soo- ja vanusejaotus 01.01.2010a. seisuga				
Vanus	Mees	Naine	Mehed ja naised	Meeste ja naiste vanuseline osakaal (%)
0-4a.	1321	1263	2584	5,93
5-9a	1077	1030	2107	4,83
10-14a	966	941	1907	4,37
15-19a.	1297	1282	2579	5,91
20-24a.	1622	1701	3323	7,62
25-29a.	1496	1577	3073	7,05
30-34a.	1298	1429	2727	6,25
35-39a.	1330	1532	2862	6,56
40-44a.	1300	1552	2852	6,54
45-49a.	1275	1528	2803	6,43
50-54a.	1283	1583	2866	6,57
55-59a.	1145	1547	2692	6,17
60-64a.	978	1449	2427	5,57
65-69a.	868	1583	2451	5,62
70-74a.	807	1561	2368	5,43
75-79a.	564	1309	1873	4,29
80-84a.	330	992	1322	3,03
85<	172	623	795	1,82
KOKKU	19129	24482	43611	100,00

Allikas: AS Andmevara

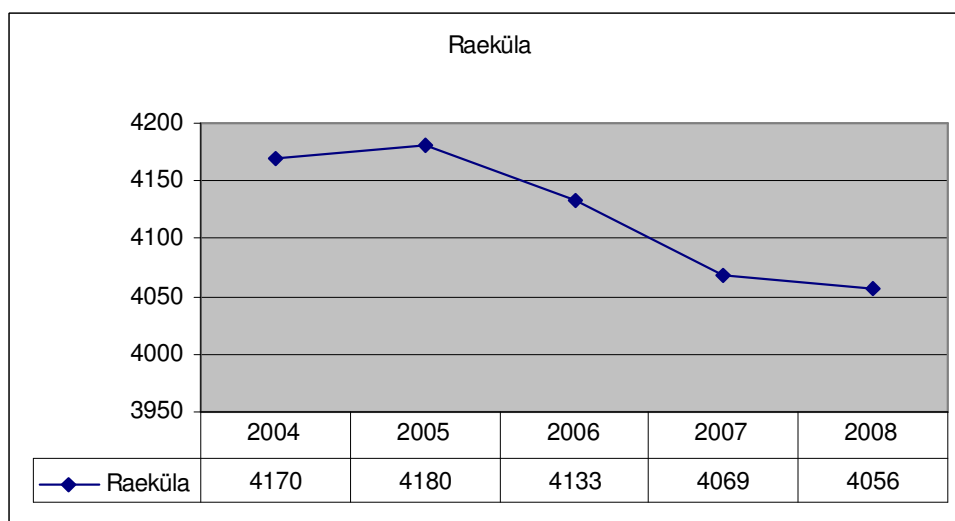

Joonis 2. Pärnu linna rahvastikupüramiid seisuga 01.01.2010 a. (AS Andmevara)

Pärnu linna elanikkonna soolises ja vanuselises koosseisus oli 2009. aastal 0-14. aastaste vanuserühmas poiste osakaal kõrgem (7,7%) kui tüdrukute osakaal (7,4%). Rahvastiku vanuse kasvades aga suureneb naiste osakaal Pärnu linna rahvastikus 15-64.aastaste seas oli naised 34,8% ja mehi vastavalt 29,8%. Üle 65. aastaset seas on samuti naiste osakaal (13,9%) kõrgem kui meeste osakaal (6,3%).

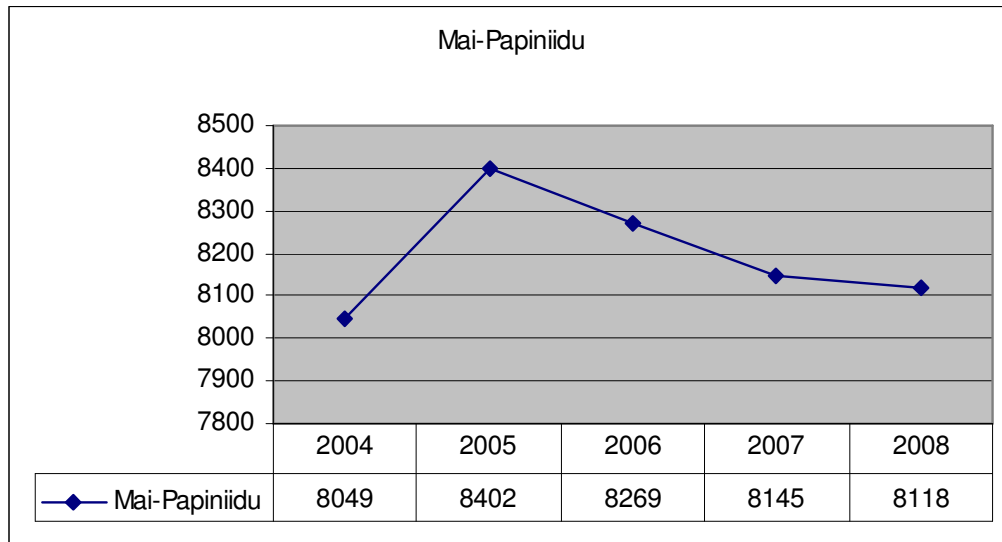
1.3 Asustustihedus

Asustustihedus on Pärnu linnas 1354,4 in/km² (2009 aasta seisuga).

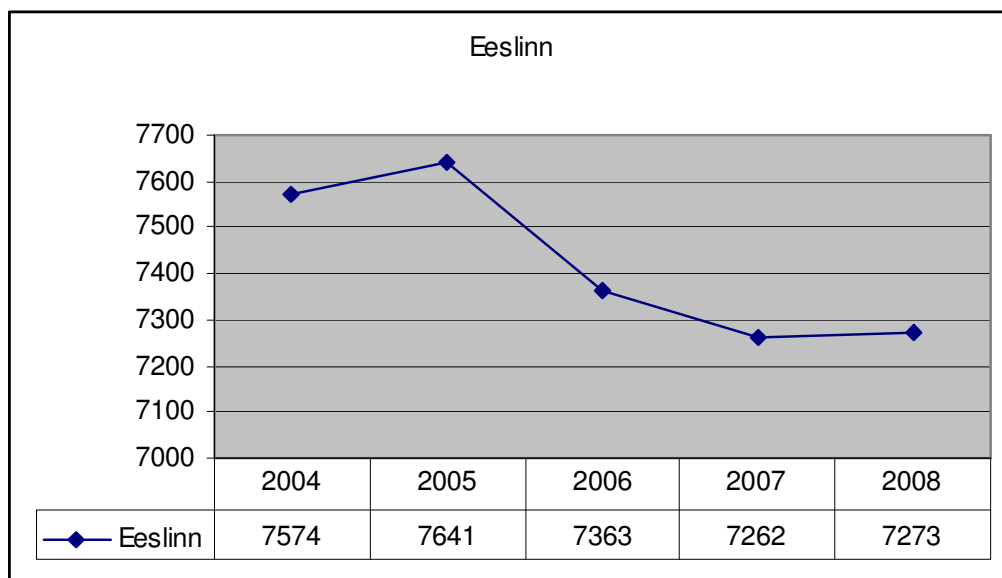
Joonis 3. Raeküla linnaosa rahvaarvu muutus 2004 – 2008.a. (AS Andmevara)

Raeküla linnaosas toimus 2005.aastal väikene rahvastiku tõus, edasi on selles linnaosas rahvastik tasapisi vähenenud. 2005 – 2008. aastaga on Raeküla elanike arv vähenenud 124 inimese võrra. Kahe protsendi võrra on 2004. aastaga võrreldes 2008. aastal vähenenud 0-14 aastaste noorte elanike hulk, vähenenud 1,4% võrra on ka 50-64. aastaste elanike arv. 2,9 protsendi võrra on aga kasvanud üle 65. aastaste arv.

Joonis 4. Mai-Papiniidu linnaosa rahvaarvu muutus 2004 – 2008.a. (AS Andmevara)

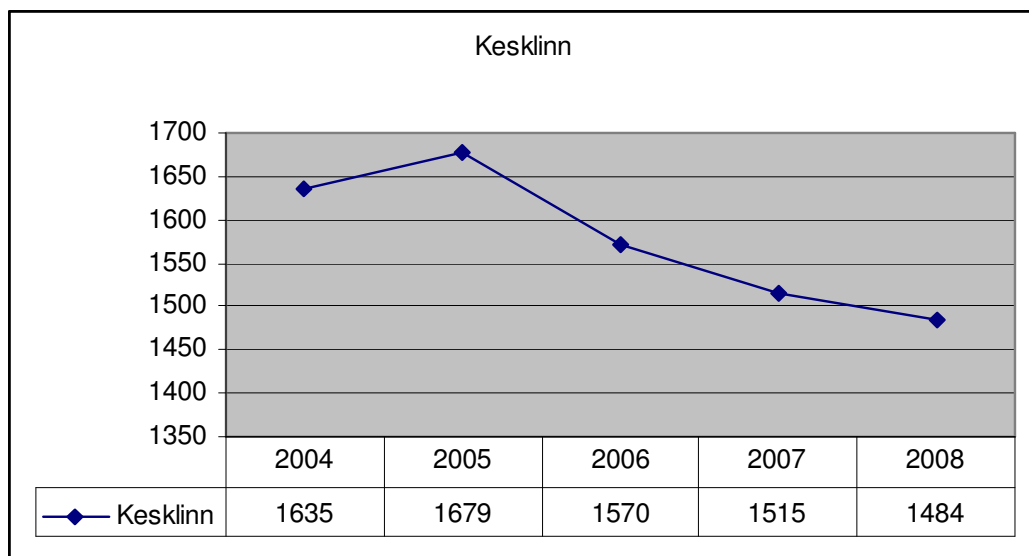
2004 ja 2005 aastate vahel kasvas Mai-Papiniidu elanike arv 353 inimese võrra, edasi aga hakkas seal elanike arv vähenema ja 2005-2008. aastaga vähenes Mai-Papiniidu elamurajoonis elanike arv 284 inimese võrra. Jõudsalt on kasvanud viie aastaga Mai-Papiniidu piirkonnas üle 65 aastaste elanike arv, 3,5%, vähenenud on kuni 49.aastaste elanike arv.

Joonis 5. Eeslinna linnaosa rahvaarvu muutus 2004 – 2008.a. (AS Andmevara)

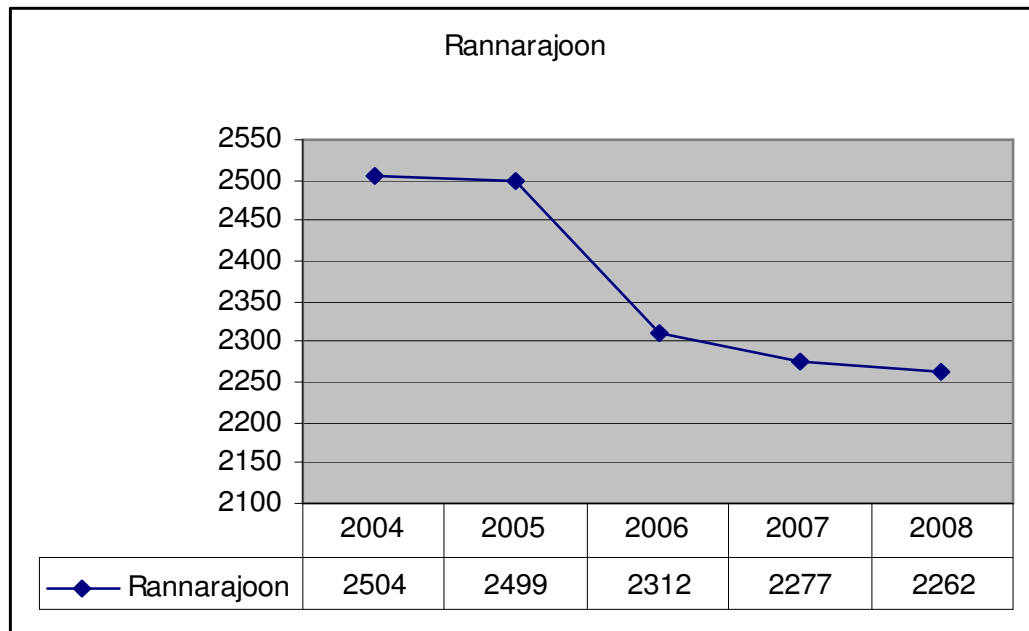
Eeslinna linnaosas tõusis nagu eelnevateski linnaosades 2005. aastal elanike arv, võrreldes 2004.aastaga 67 inimese võrra. Edasi on elanike arv langenud 2005. aastast 2008. aastaks 364 inimese võrra, kuigi 2007 ja 2008. aastate vahel kasvas selles linnaosas elanike arv 11 inimese jagu.

Eeslinna linnaosas on kasvanud 1,9 % võrra üle 65. aastaste elanike osa, 2,2% on vähenenud seal kuni 14. aastaste osakaal.

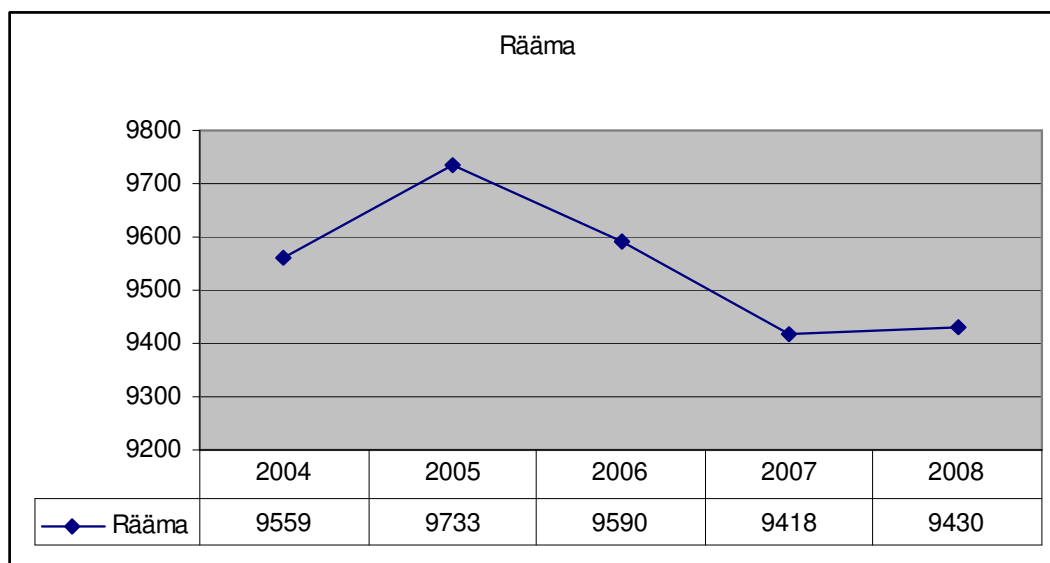
Joonis 6. Kesklinna linnaosa rahvaarvu muutus 2004 – 2008.a. (AS Andmevara)

Kesklinna linnaosas tõusis 2005.aastal elanike arv võrreldes 2004.aastaga 44 inimese võrra. Võrreldes 2005. aastaga vähenes 2008.aastaks Kesklinnas elanike arv 192 inimese võrra. Kasvanud on selles linnaosas üle 50. aastaste inimeste arv, vähenenud 2,7% võrra on vähenenud 30-49. aastaste inimeste osakaal, nooremate osakaal on üsna vähe muutunud.

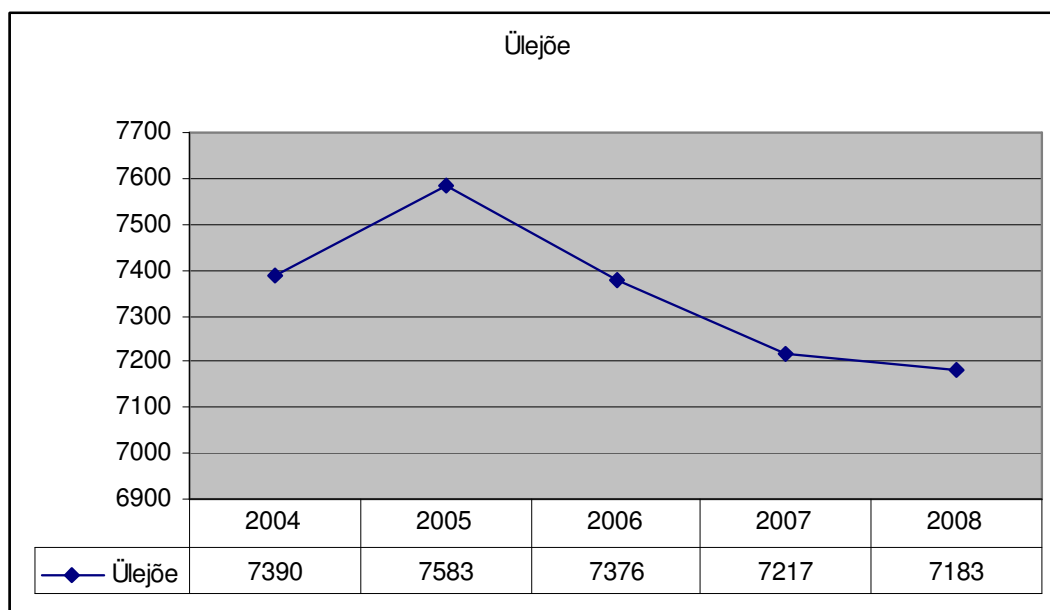
Joonis 7. Rannarajooni linnaosa rahvaarvu muutus 2004 – 2008.a. (AS Andmevara)

Rannarajoonis on alates 2004 aastast alates toimunud rahvastiku vähenemine 2004-2008. aastani vähenes seal elanike arv 242 inimese võrra. 2% võrra on 2004-st kuni 2008.aastani üle 65.aastaste osakaal kasvanud, protsendi võrra on kasvanud ka 50-64.aastaste elanike arv, vähenenud 2,5% võrra aga kuni 14. aastaste noorte osakaal.

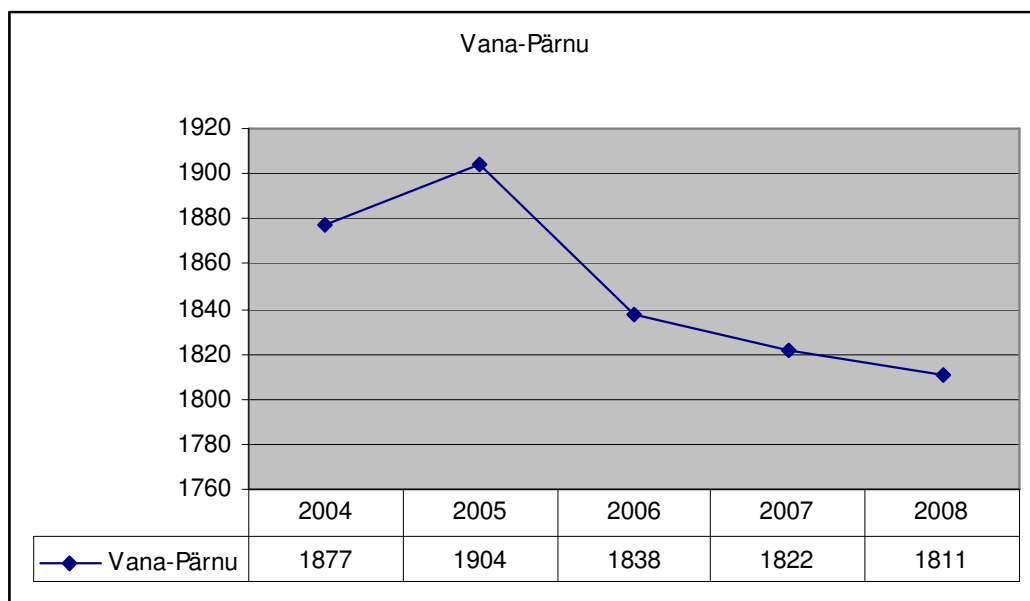
Joonis 8. Rääma linnaosa rahvaarvu muutus 2004 – 2008.a. (AS Andmevara)

Rääma linnaosa kasvas 2004 ja 2005. aastate vahel elanike arv 174 inimese võrra., edasi toimus kahe aasta vältel rahvastiku langus ja 2008.aastal toimus väikene tõus, 12 inimest enam kui 2007. aastal. 2005. aastast kuni 2008. aastani aga vähenes elanike arv ikkagi 3003 inimese võrra. Räämal on 2,6 protsendi võrra vähenenud kuni 14. aastaste noorte osakaal. Vanemate, üle 50.aastaste osakaal on aga kasvanud.

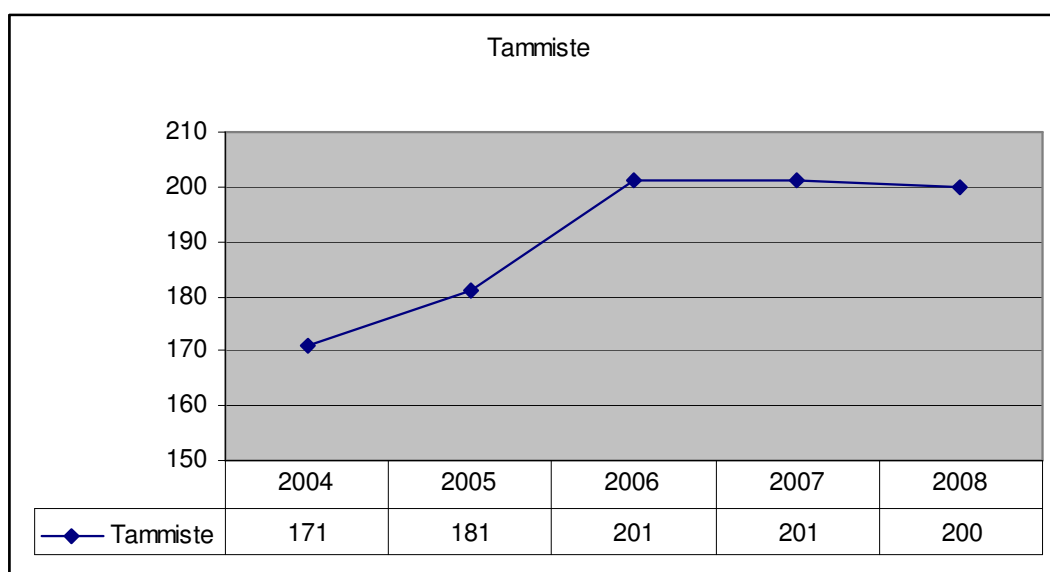
Joonis 9. Ülejõe linnaosa rahvaarvu muutus 2004 – 2008.a. (AS Andmevara)

Ülejõe linnaosas kasvas 2004 ja 2005. aastate vahel elanike arv 193 inimese võrra, edasi on elanike arv seal vähenenud 2005. aastast kuni 2008. aastani vähenes elanike arv 400 inimese võrra. Vanuselise jaotuse osas on Ülejõel samuti vähenenud kuni 14. aastaste noorte arv 1,8% võrra. Suurenes aga üle 50.aastaste inimeste osakaal.

Joonis 10. Vana-Pärnu linnaosa rahvaarvu muutus 2004 – 2008.a. (AS Andmevara)

Vana-Pärnus kasvas 2004 ja 2005 aastate vahel elanike arv 27 inimese võrra ja nagu teisteski linnaosades hakkas elanike arv vähenema. 2005 ja 2008 aastate vahel vähenes inimeste arv 93 võrra. Noorte kuni 14.aastaste elanike arv vähenes Vana-Pärnus 2,1%, kasvanud on seal 1,7% võrra 30-49.aastaste ja üle 65.aastaste inimeste osakaal.

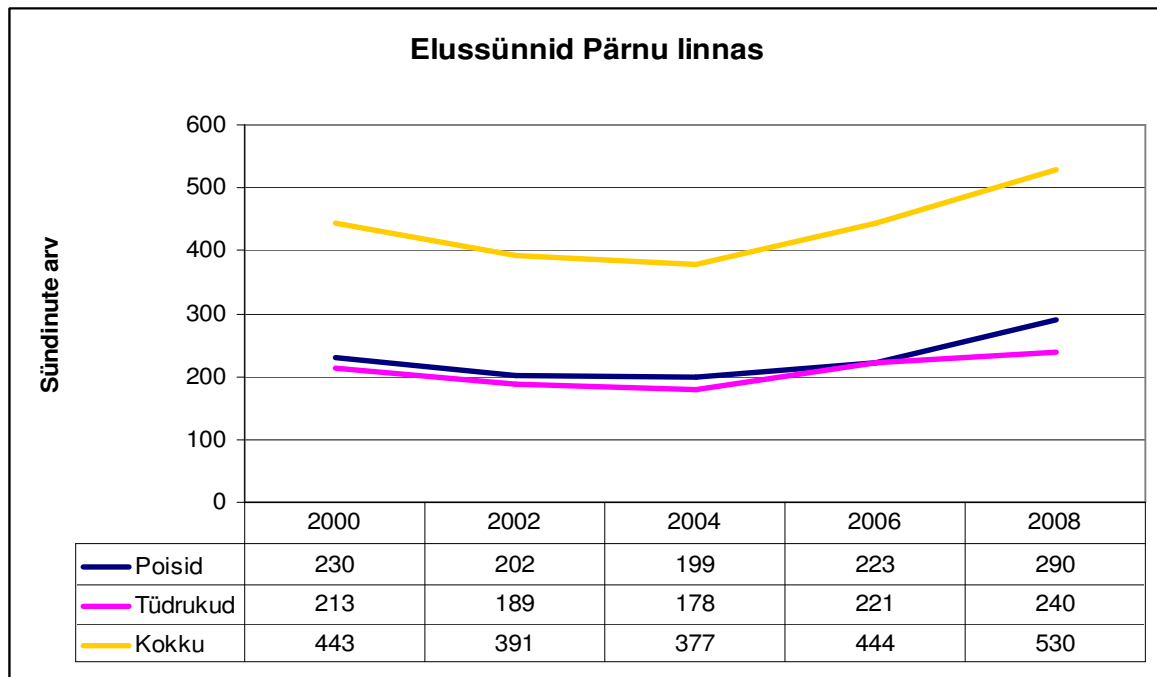
Joonis 11. Tammiste linnaosa rahvaarvu muutus 2004 – 2008.a. (AS Andmevara)

Tammiste linnaosa on Pärnu linnaosadest kõige väiksema elanike arvuga linnaosa. Selles linnaosas on toimunud elanike kasv, enam kasvas see 2005 ja 2006. aastate vahel, 20 inimese võrra. 2008.aastal on elanike arv küll vähenenud ühe inimese jagu. Vanuselise jaotuse ülevaade näitab, et kuni 14-aastaste ja 30-49-aastaste inimeste osakaal on selles linnaosas tõusnud ja vähenenud on üle 65-aastaste elanike osakaal (5,4%)

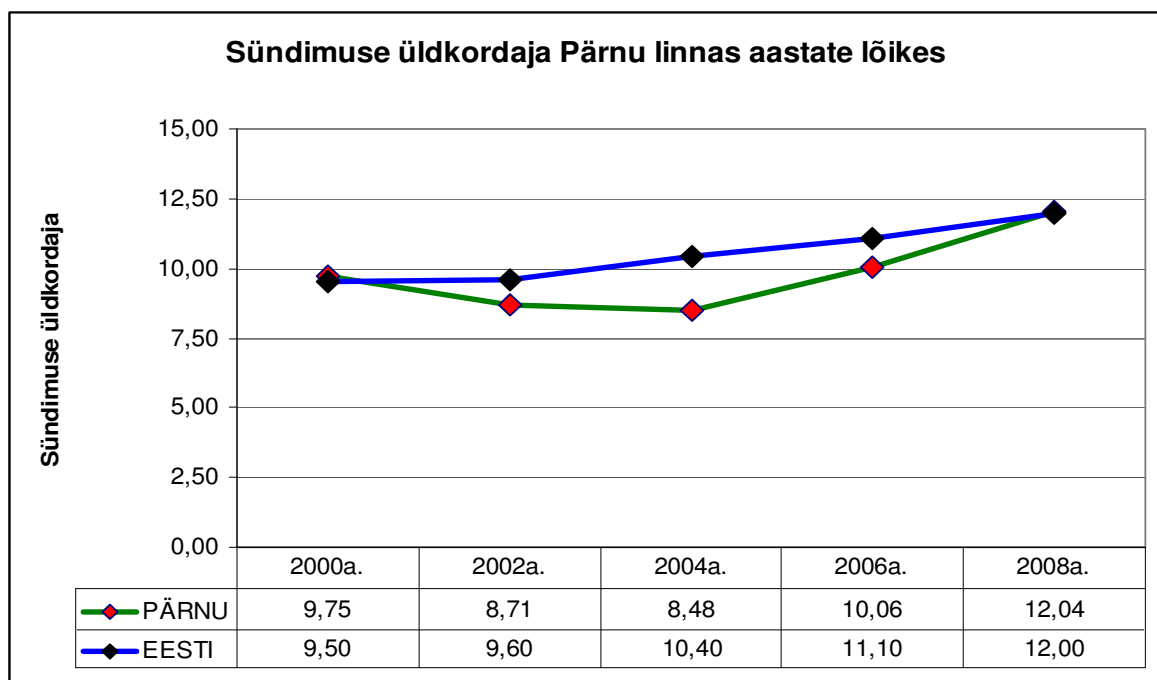
Ülevaade 2004-2008.aastal toimunud muutustest Pärnu linnaosade rahvastikust näitab, et kõige kõrgem oli rahvaarv kõikides linnaosades 2005.aastal (va. Tammiste linnaosa). Edasi on kõikides linnaosades toimunud rahvastiku vähenemine, va. Tammiste linnaosas, kus 2006.aastast tõusis

rahvaarv ca 20 elanikku võrra. Järsk rahvastiku vähenemine Pärnu linnas toimus 2005 ja 2006 aastate vahel. Kõige suurem rahvastiku vähenemine toimus sel perioodil Eeslinnas (-278), Ülejõel (-207) ja Rannarajoonis (-187). Kõige stabiilsem rahva vähenemine 2005 ja 2006 aastate vahel toimus Raekülas (-47) ja Vana-Pärnus (-66). Kui kõigil vaadeldavatel linnaosades (va. Tammiste) on toimunud alates 2005. aastast rahvastiku vähenemine, siis Eeslinna ja Rääma linnaosas on 2007 ja 2008. aastate vahel toimunud väikene rahvastiku tõus.

1.4 Elussünnid

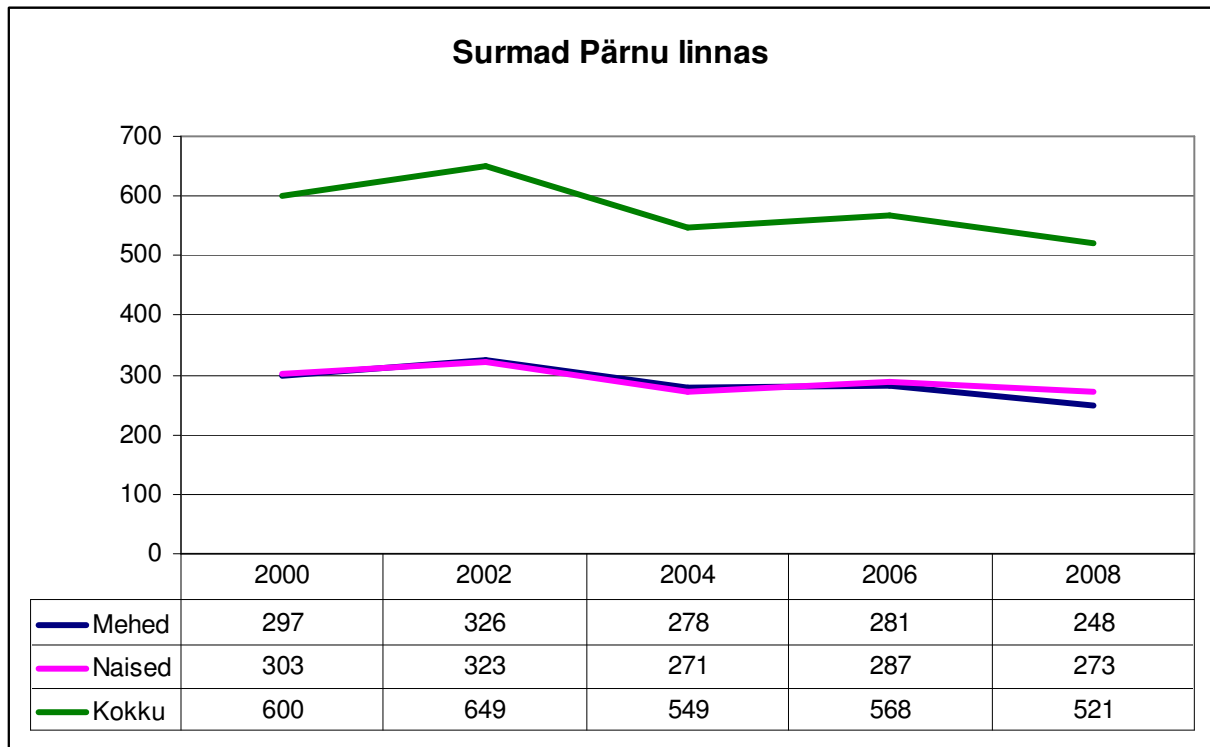

Joonis 12. Elussünnid Pärnu linnas (Eesti Statistikaamet)

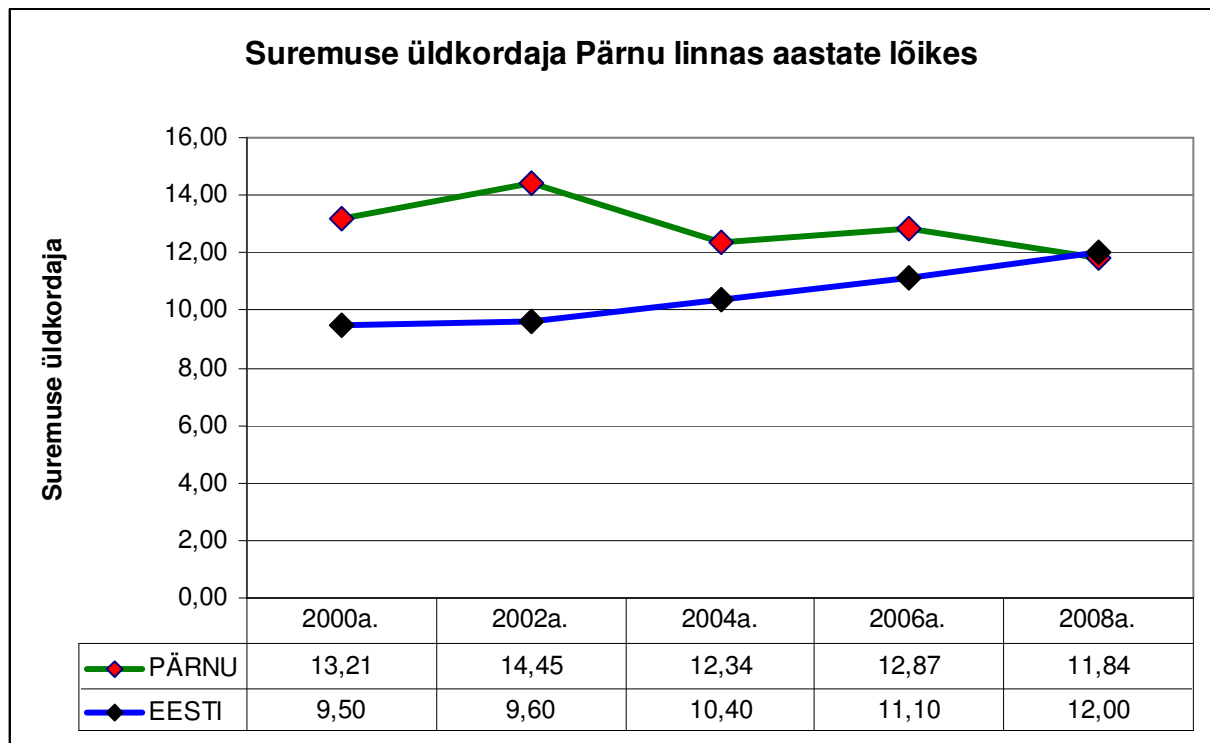

Joonis 13. Sündimuse üldkordaja Pärnu linnas aastate lõikes (Eesti Statistikaameti andmetel põhinev)

1.5 Surmad

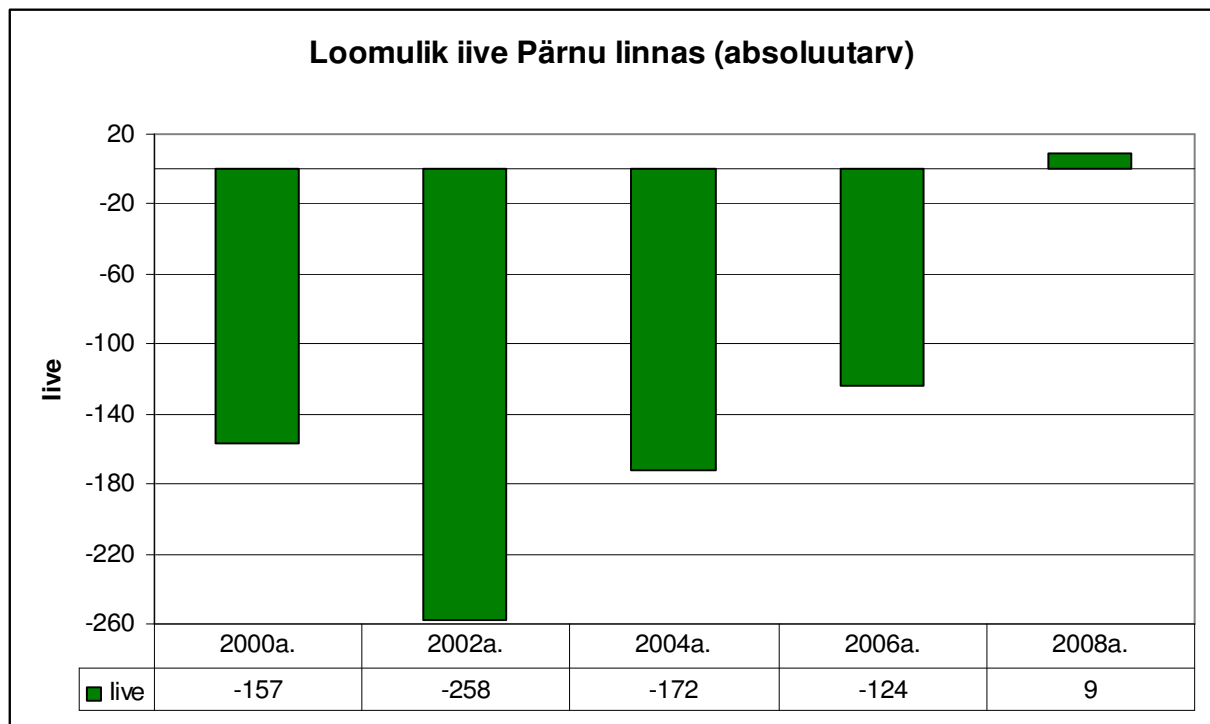

Joonis 14. Surmad Pärnu linnas (Eesti Statistikaamet)

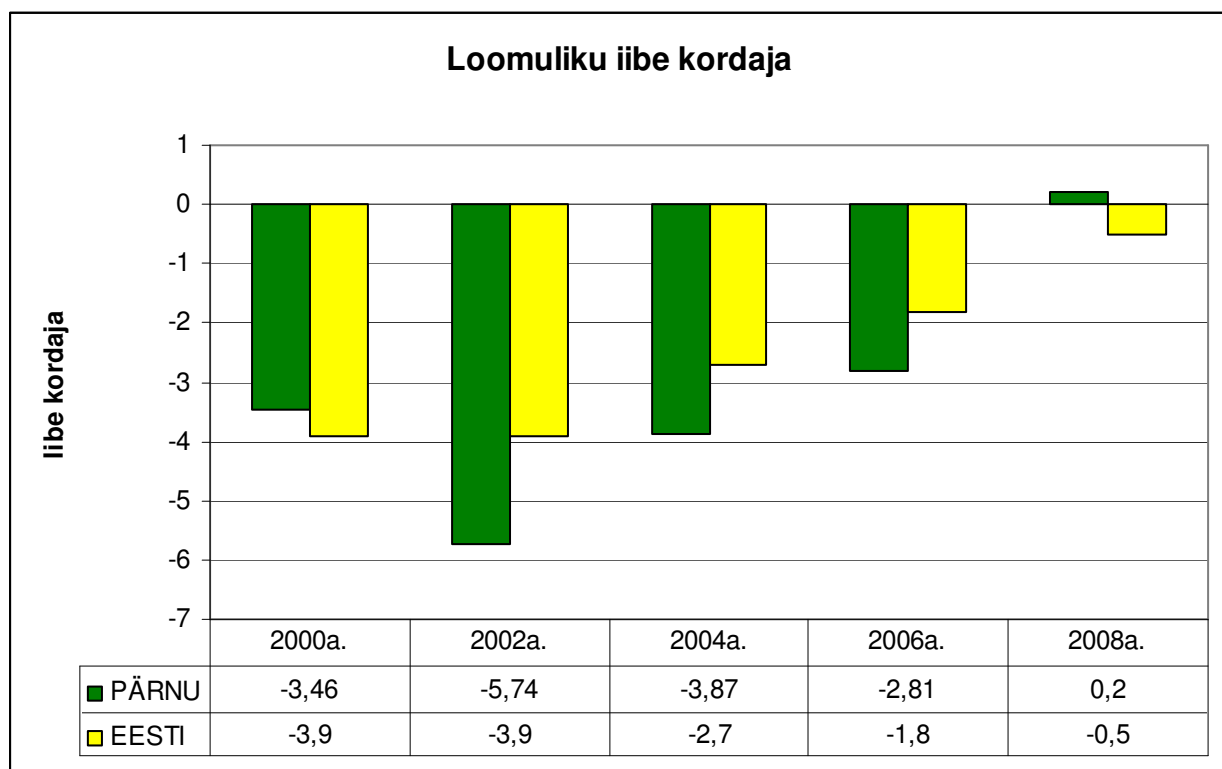

Joonis 15. Suremuse üldkordaja Pärnu linnas aastate lõikes (Eesti Statistikaameti andmetel põhinev)

1.6 Loomulik iive

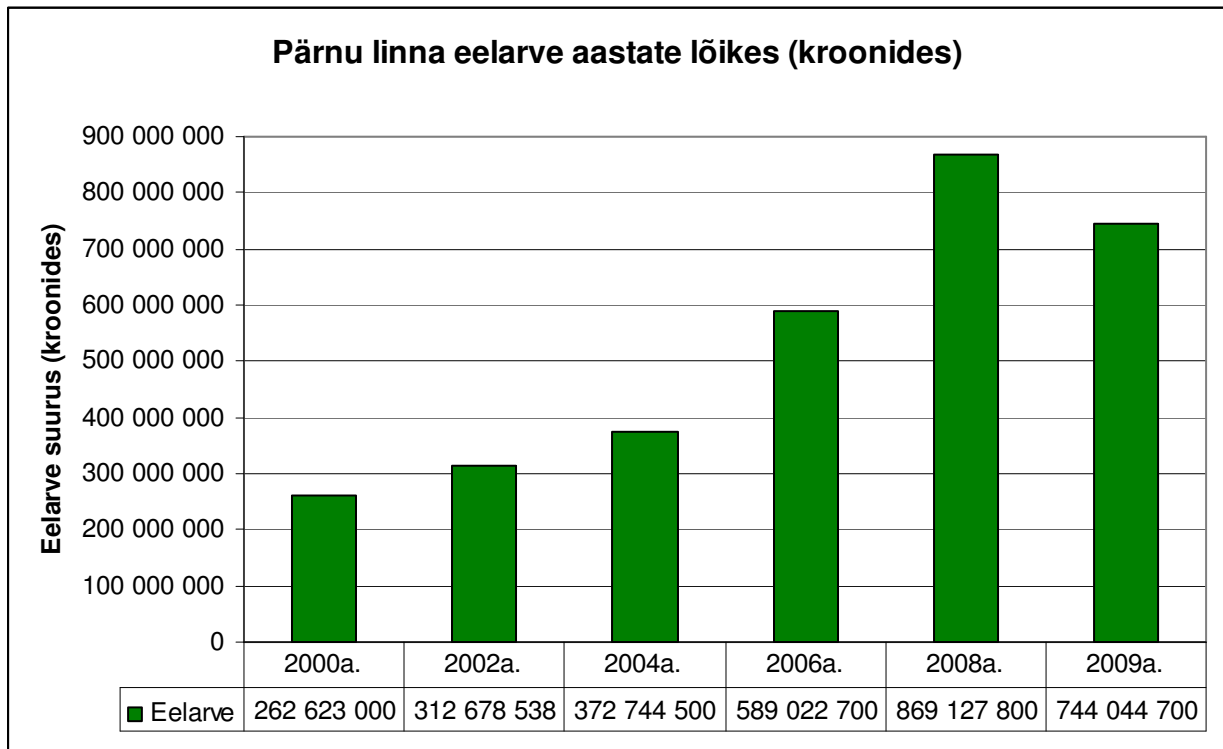

Joonis 16. Loomulik iive Pärnu linnas (Eesti Statistikaameti andmetel põhinev)

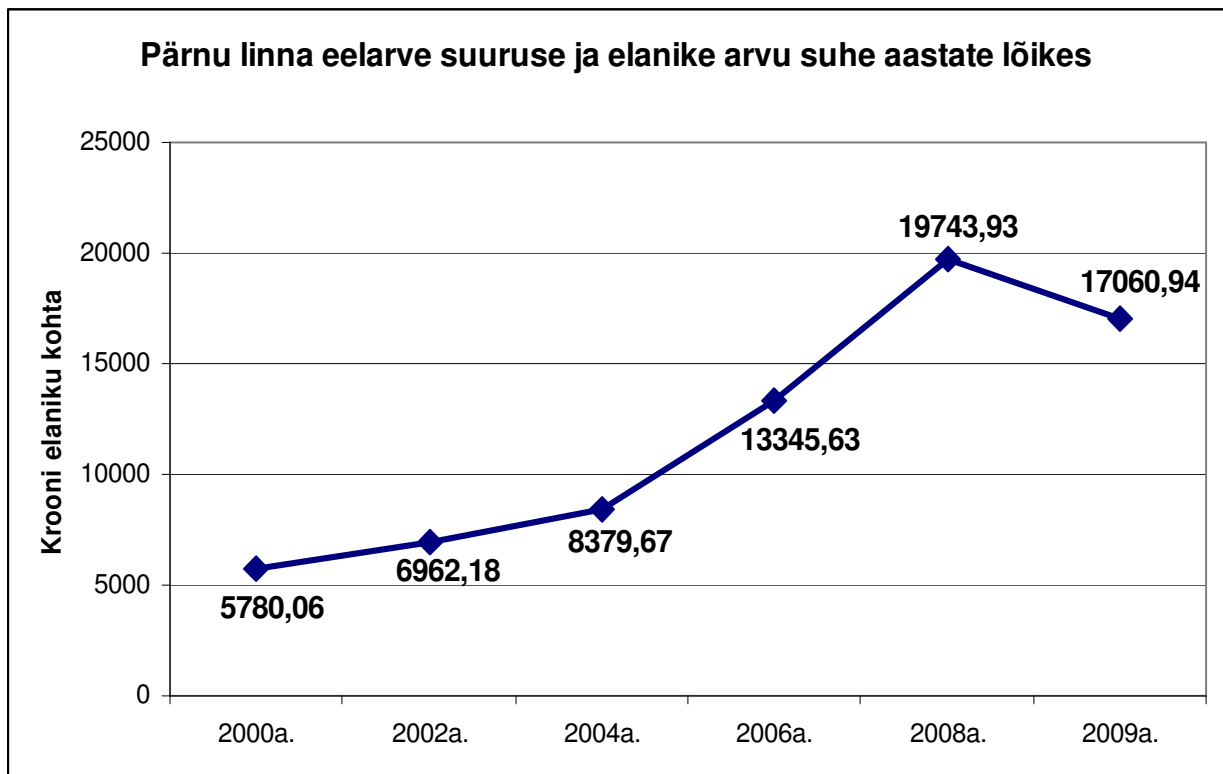

Joonis 17. Loomuliku iibe kordaja (Eesti Statistikaameti andmetel põhinev)

1.7 Kohaliku omavalitsuse eelarve

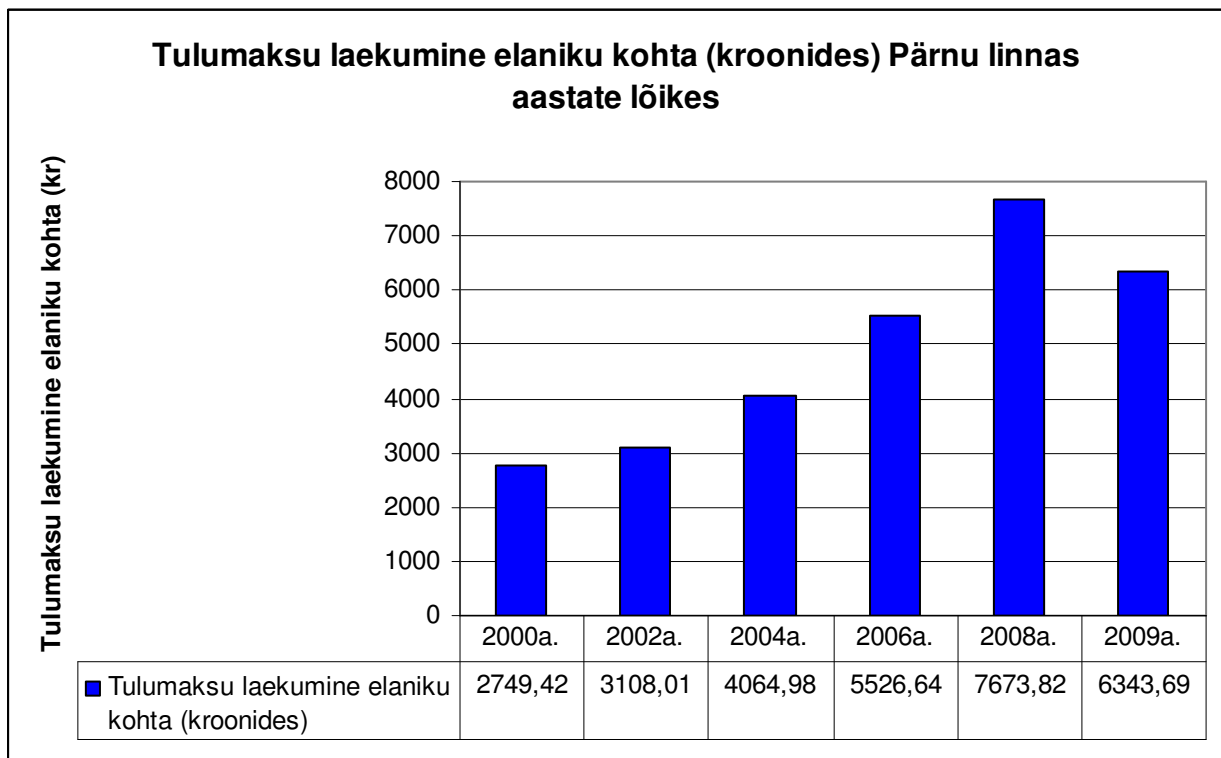

Joonis 18. Pärnu linna eelarve (Pärnu Linnavalitsus)

Joonis 19. Pärnu linna eelarve suuruse ja elanike arvu suhe aastate lõikes (Pärnu Linnavalitsus)

1.8 Tulumaksu laekumine

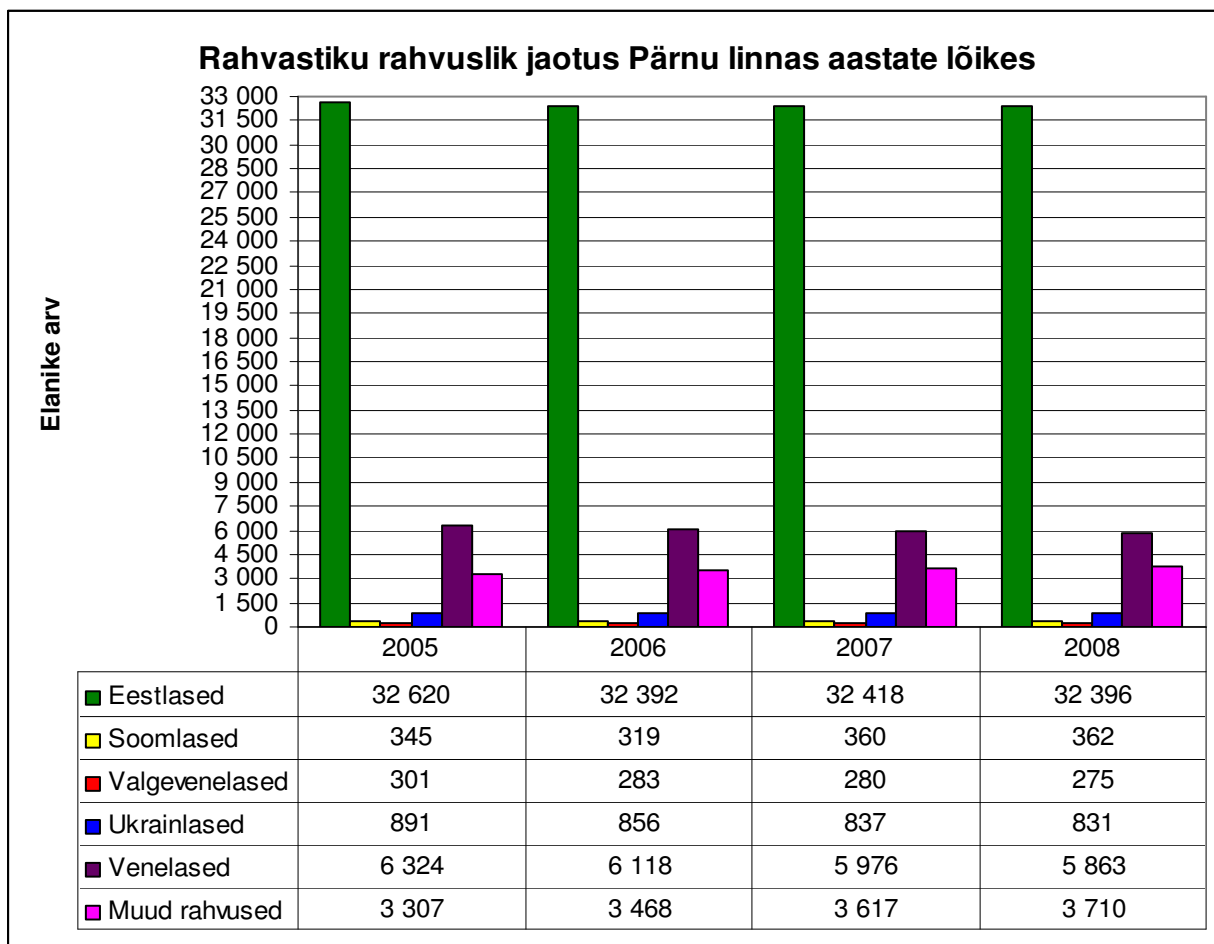
Joonis 20. Tulumaksu laekumine elaniku kohta (kroonides) Pärnu linnas aastate lõikes (Pärnu Linnavalitsuse ja AS Andmevara andmetel põhinev)

1.9 Rahvastiku rahvuslik jaotus

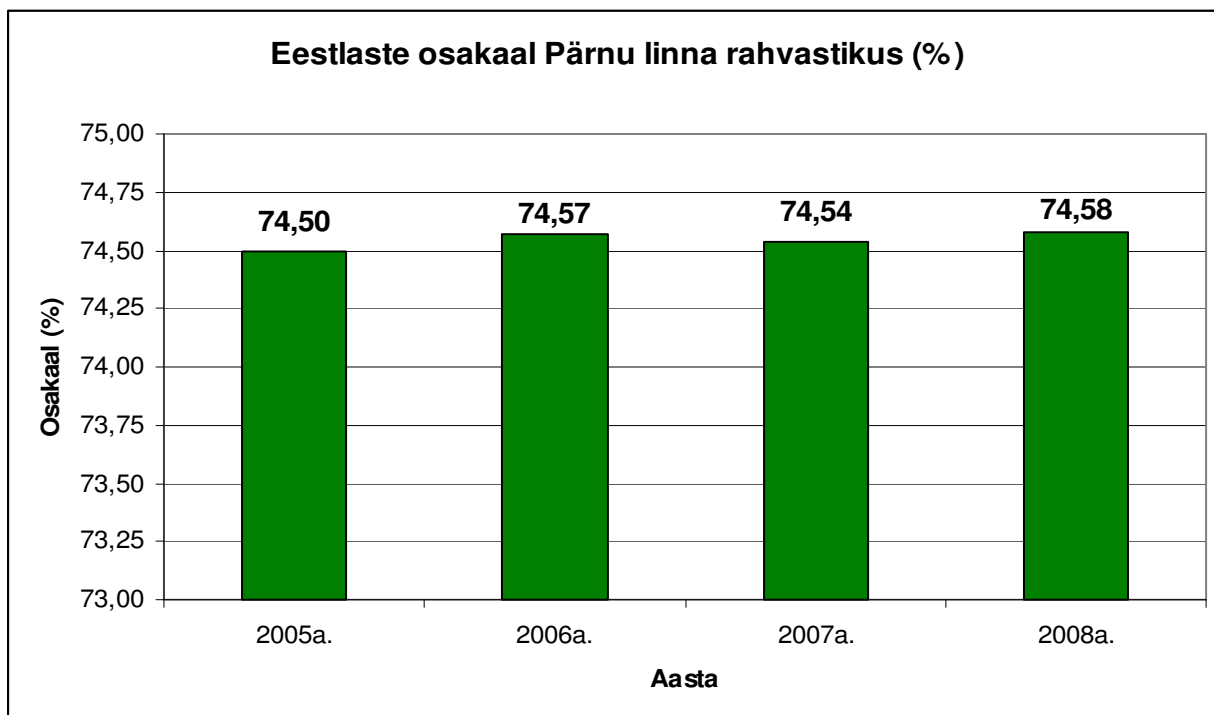
Tabel 3. Rahvastiku rahvuslik jaotus Pärnu linnas aastate lõikes

Rahvastiku rahvuslik jaotus Pärnu linnas aastate lõikes				
Rahvus/aastad	2005	2006	2007	2008
Eestlased	32 620	32 392	32 418	32 396
Soomlased	345	319	360	362
Valgevenelased	301	283	280	275
Ukrainlased	891	856	837	831
Venelased	6 324	6 118	5 976	5 863
Muud rahvused	3 307	3 468	3 617	3 710
Kokku:	43 788	43 436	43 488	43 437

Allikas: AS Andmevara

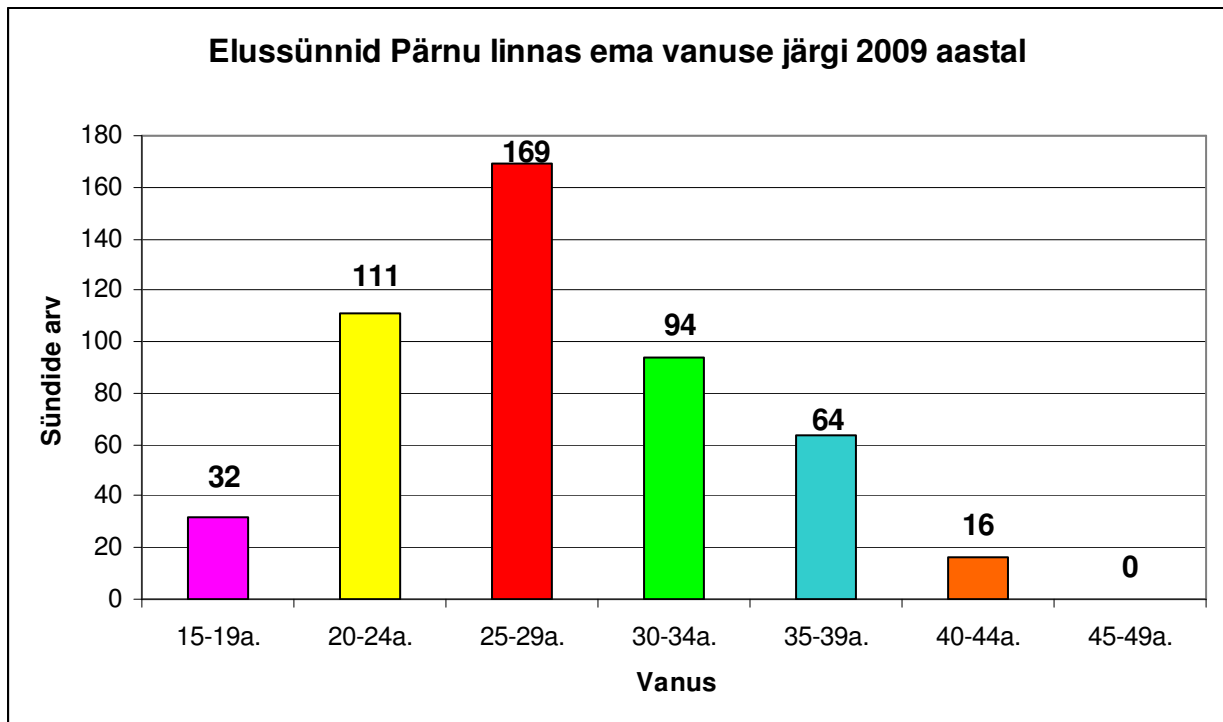

Joonis 21. Rahvastiku rahvuslik jaotus Pärnu linnas aastate lõikes (AS Andmevara)

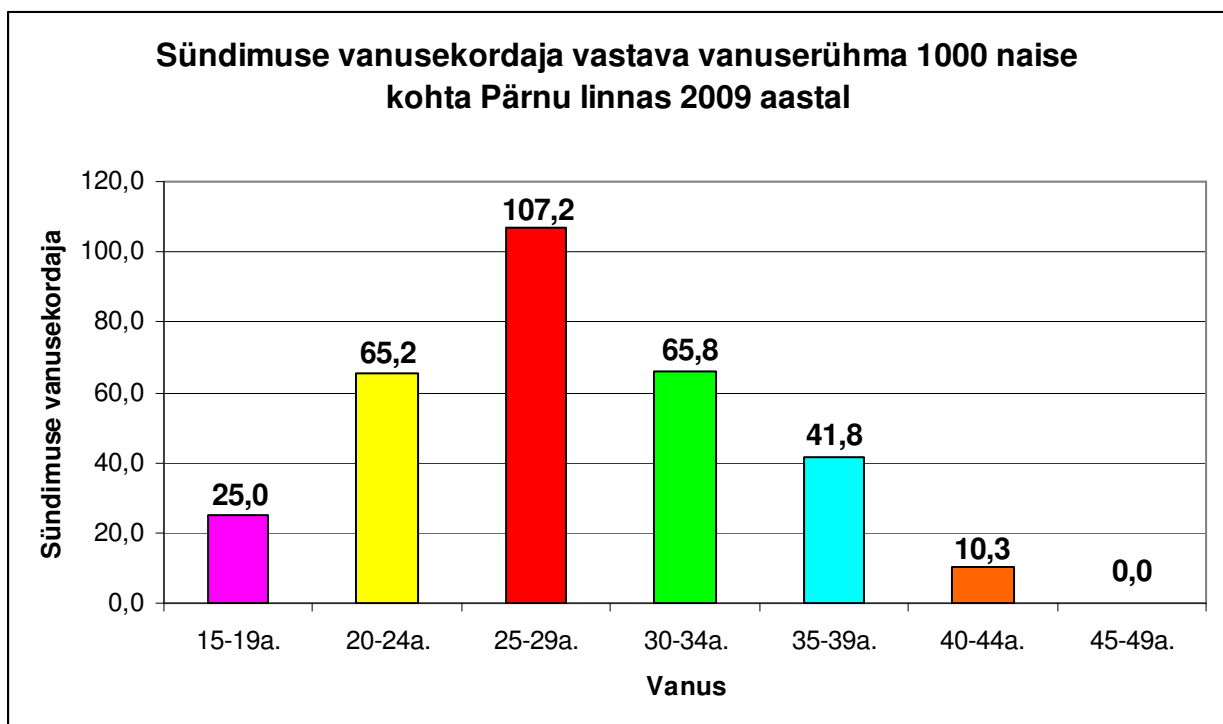

Joonis 22. Eestlaste osakaal Pärnu linna rahvastikus (%) (AS Andmevara andmete põhjal)

1.10 Elussünnid ema vanuse järgi

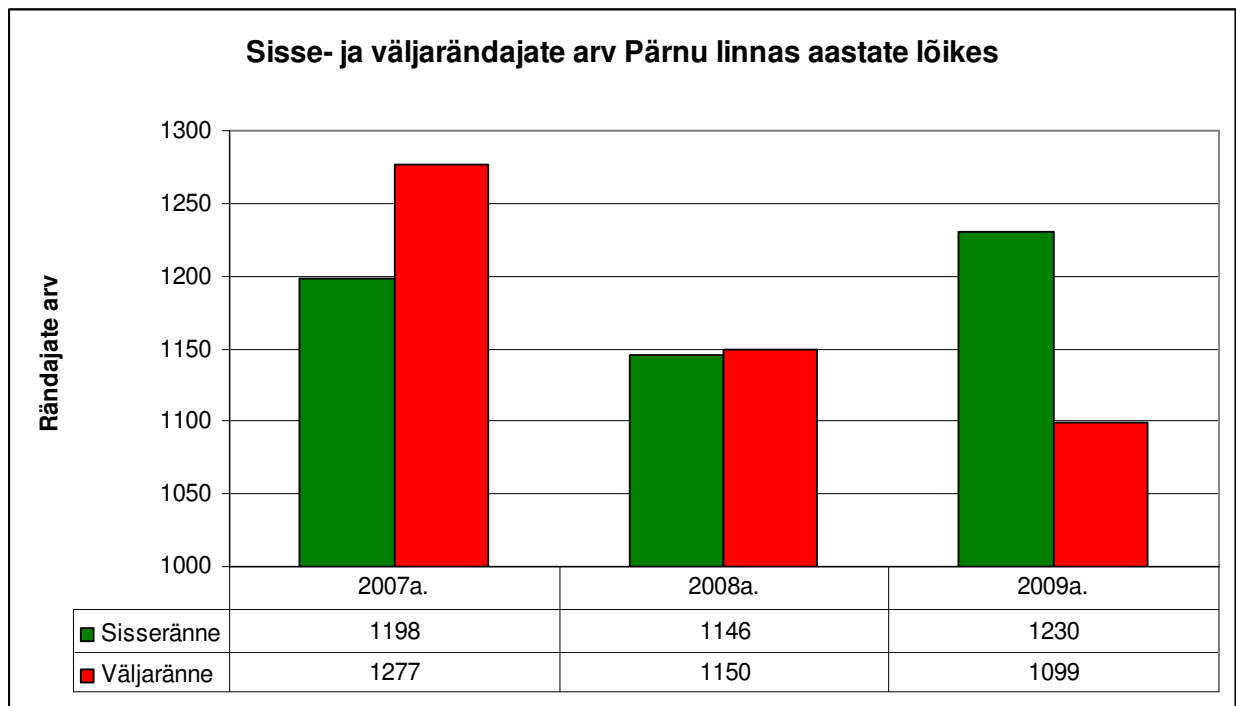

Joonis 23. Elussünnid Pärnu linnas ema vanus järgi 2009 aastal (SA Pärnu Haigla)

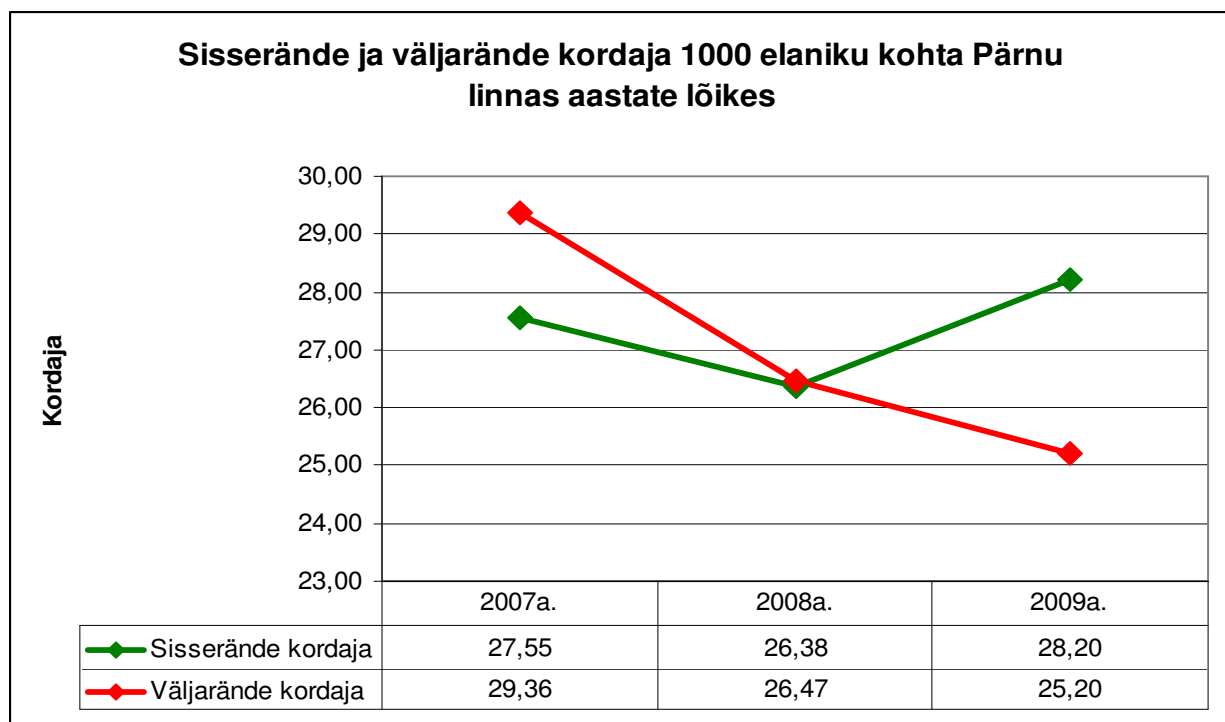

Joonis 24. Sündimuse vanusekordaja vastava vanuserühma 1000 naise kohta Pärnu linnas 2009 aastal (SA Pärnu Haigla andmetel põhinev)

1.11, 1.12 Sisseränne ja väljaränne

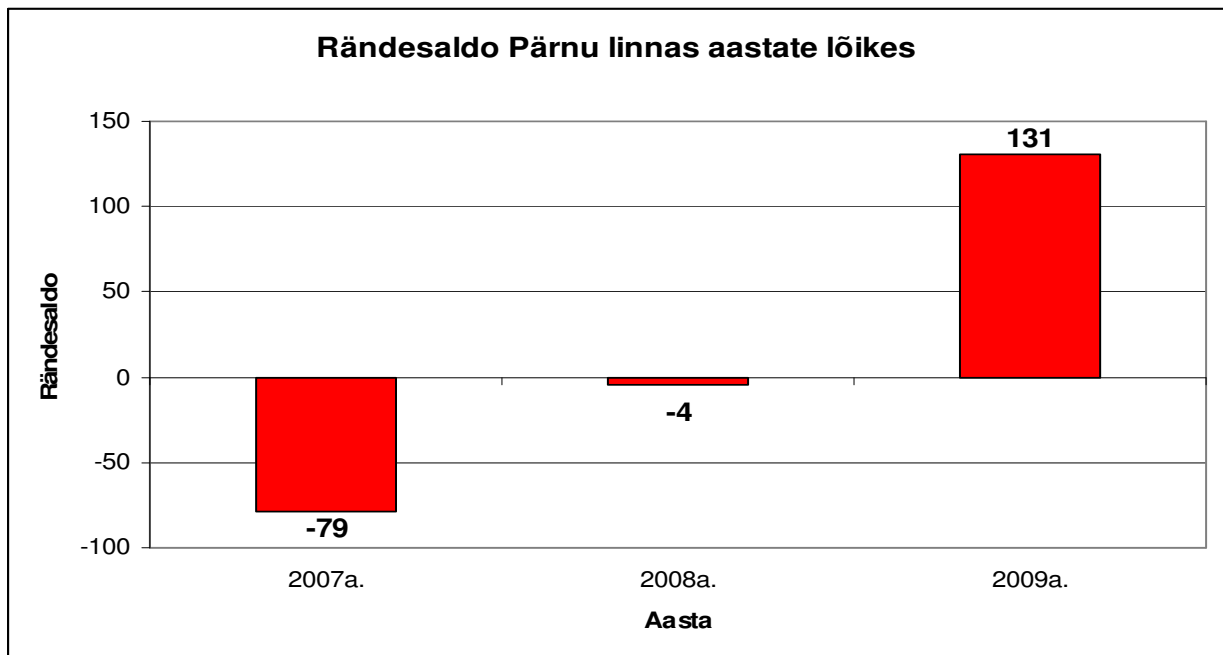

Joonis 25. Sisse- ja väljarändajate arv Pärnu linnas aastate lõikes (AS Andmevara)

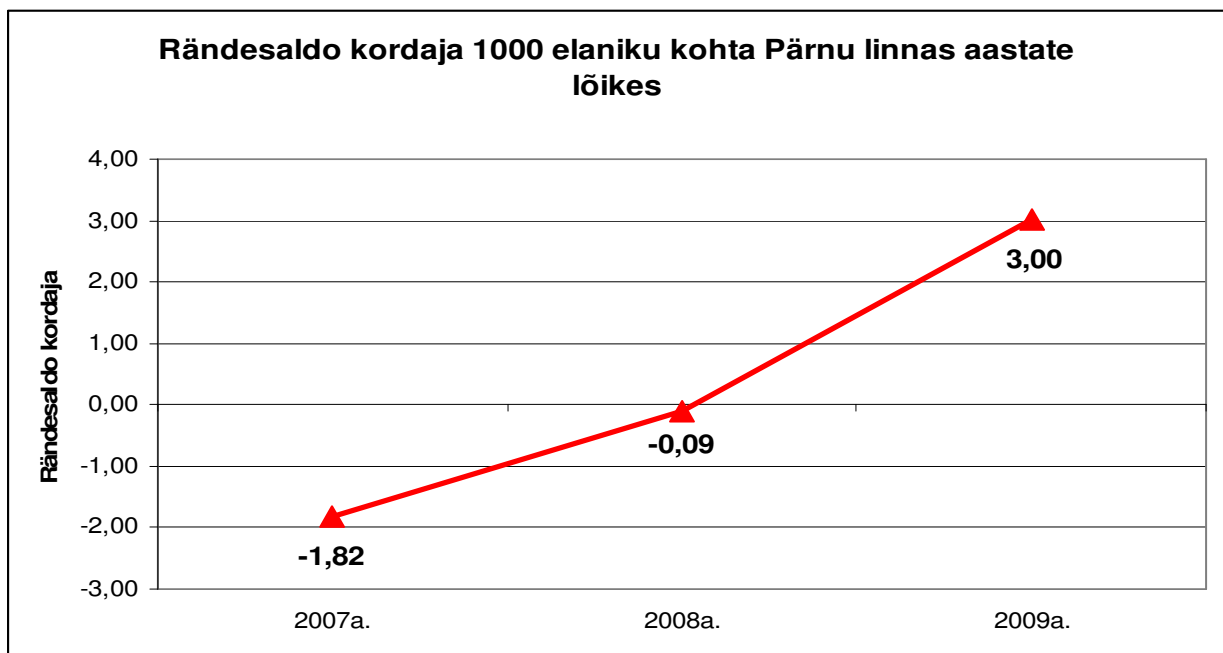
Joonis 26. Sisserände ja väljarände kordaja 1000 elaniku kohta Pärnu linnas aastate lõikes (AS Andmevara ja Pärnu Linnavalitsuse andmetel põhinev)

1.13 Rändesaldo

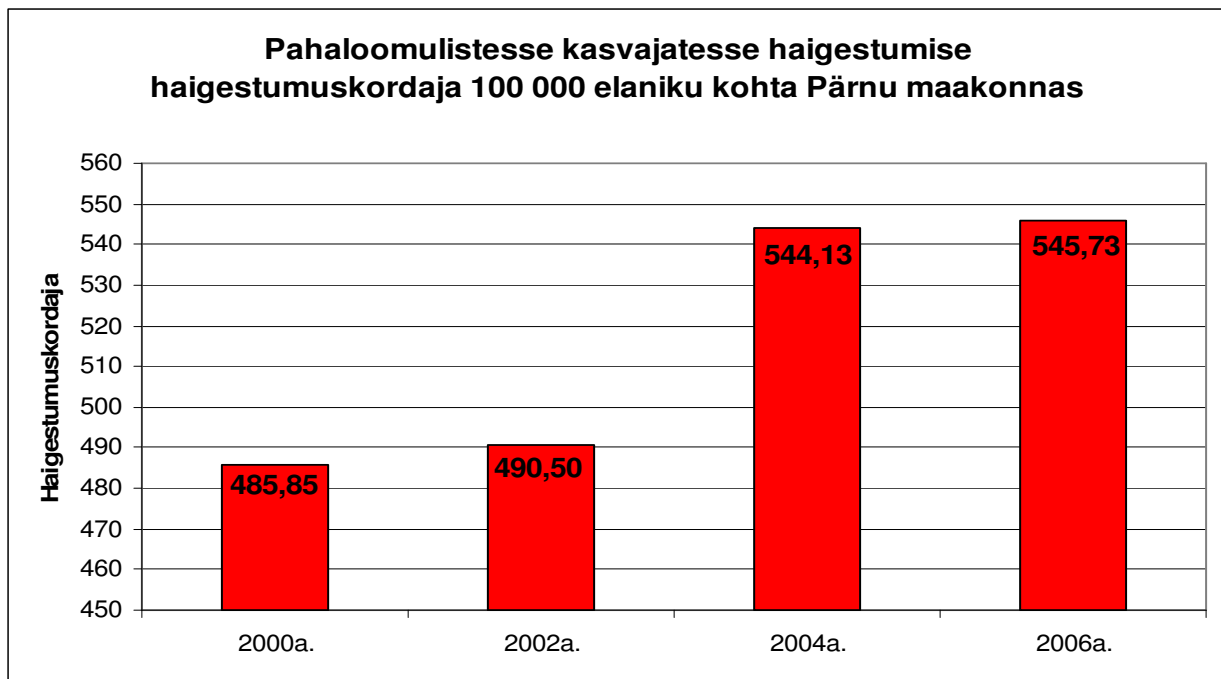
Joonis 27. Rändesaldo Pärnu linnas aastate lõikes (AS Andmevara ja Pärnu Linnavalitsuse andmetel põhinev)

Ränne Pärnu linna ja teiste Eesti maakondade vahel erinevate vanuste lõikes 2009. aastal näitas, et Pärnusse sisse tuleb enam 0-14 ja üle 65 aastaseid ja välja rändab enam 15-64. aastaseid. Ränne Pärnu ümbruse lähivaldade ja Pärnu maakonna tagamaade vahel näitab samuti, et enam välja rändavad Pärnust lähivaldadesse 0-14. ja 15-64. aastased elanikud. Selles vanuses elanikest väljarände saldo on negatiivne. Positiivne on rändesaldo Pärnu maakonna tagamaade vahel, sealt Pärnu linna rändab enam 0-14. aastaseid ja 15-64.aastaseid.

Joonis 28. Rändesaldo kordaja Pärnu linnas aastate lõikes (AS Andmevara ja Pärnu Linnavalitsuse andmetel põhinev)

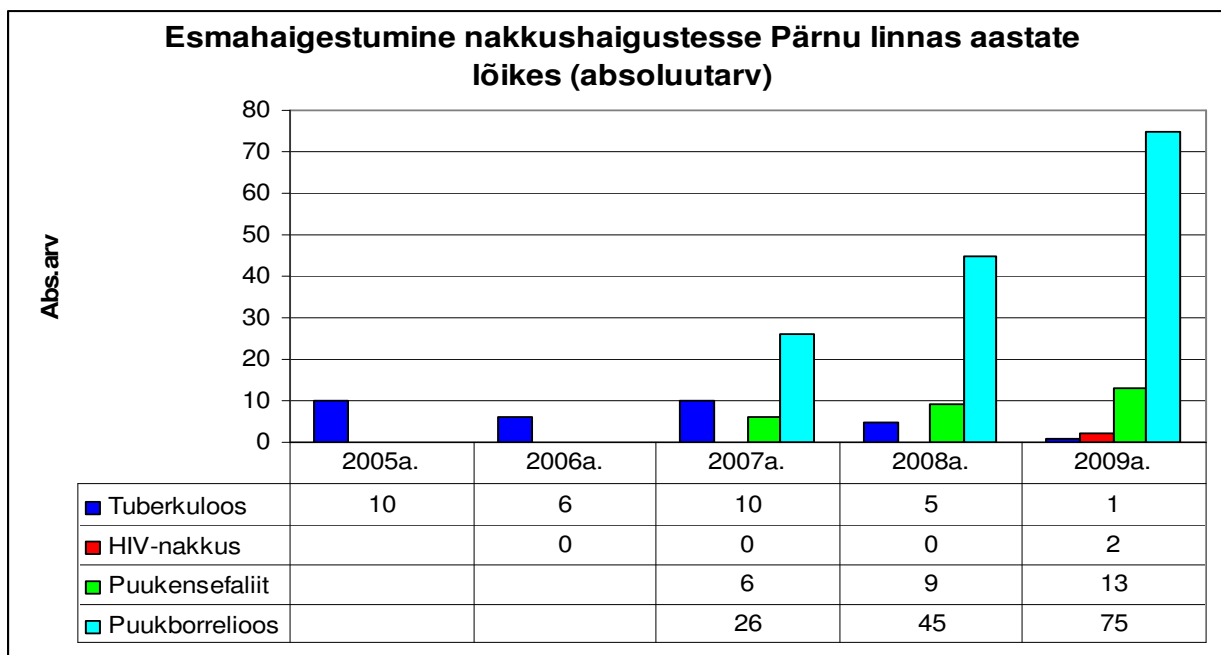
1.14 Esmahaigestumuskordaja pahaloomulistesse kasvajatesse

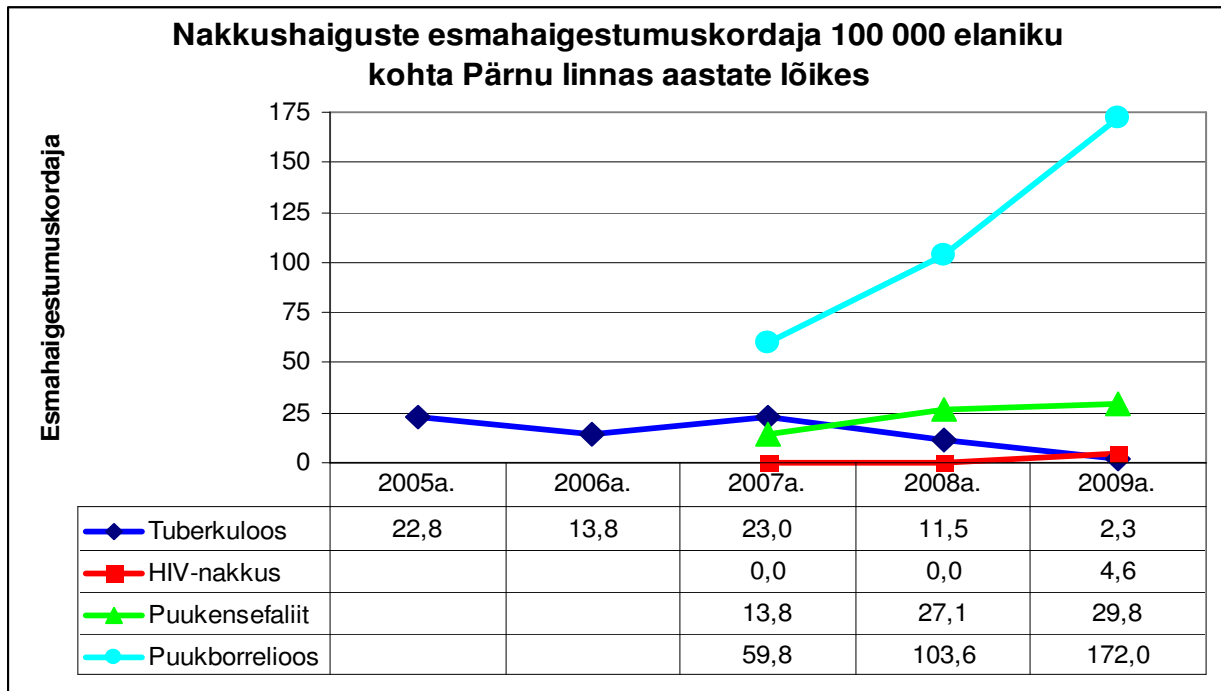
Joonis 29. Pahaloomulistesse kasvajatesse haigestumise haigestumuskordaja 100 000 elaniku kohta Pärnu maakonnas aastate lõikes (Tervise Arengu Instituut)

Pärnu Haiglas on oluliselt täiendatud diagnostika aparatuuri – CT, mammograaf, sonograafia, fibergastroösofagoskoop, laboratoorsed uuringud kasvaja markerite määramiseks. Suurenenud on kasvajate avastamise protsent.

1.15 Esmahaigestumine nakkushaigustesse

Joonis 30. Esmahaigestumine nakkushaigustesse Pärnu linnas aastate lõikes (absoluutarv) (SA Pärnu Haigla ja Terviseamet)

Joonis 31. Nakkushaiguste esmahaigestumuskordaja 100 000 elaniku kohta Pärnu linnas aastate lõikes (SA Pärnu Haigla ja Terviseamet)

Positiivseks näitajaks on nakkushaigustesse esmahaigestumise juhtude vähesus Pärnu linnas. Ainsana näitab tõusu esmahaigestumine puukborrelioosi, kuna nimetatud haigust ei ole võimalik vaksineerimise teel ennetada.

1.16 Laste surmad

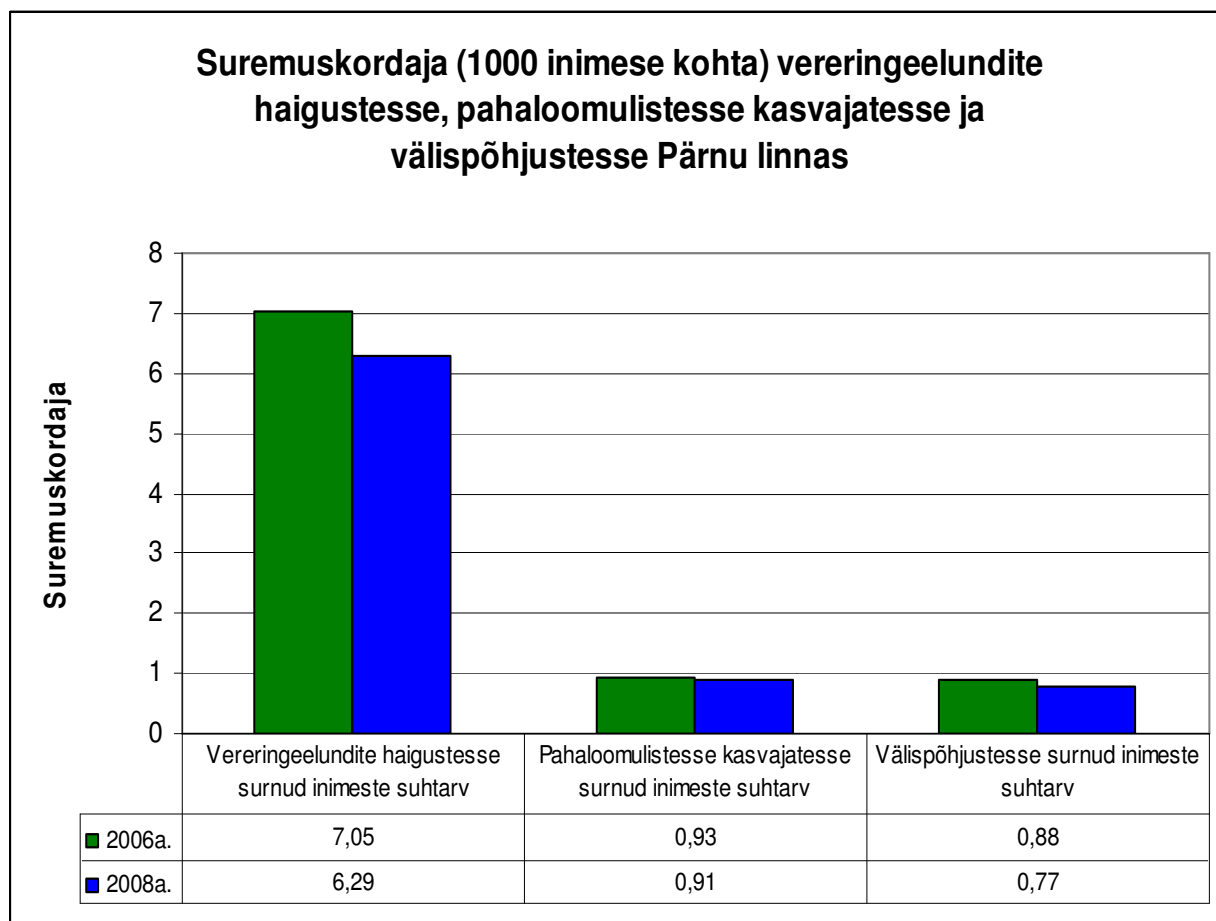
Tabel 4. Laste surmade arv Pärnu linnas

Laste surmade arv Pärnu linnas		
Vanus	2006a.	2008a.
0a.	2	0
1a.	0	0
2a.	0	0
3a.	0	0
4a.	0	0

Allikas: Pärnu Linnavalitsus

Tehniliste võimaluste paranemine, meditsiinipersonali kvalifikatsiooni tõus ning diagnoosimismeetodite laienemine vähendab imikute ja laste suremust, kuid suurendab sügavalt enneaegsete (so sünnikaaluga alates 500g) elulemust, mille tulemusena omakorda suureneb krooniliste haigustega ja erivajadustega laste arv ning kulutused nende laste arendusraviks.

1.17, 1.18, 1.19 Suremuskordaja vereringeelundite haigustesse, pahaloomulistes kasvajatesse, välispõhjustesse

Joonis 32. Suremuskordaja vereringeelundite haigustesse, pahaloomulistes kasvajatesse ja välispõhjustesse Pärnu linnas (Pärnu Linnavalitsus)

Kuigi suremus vereringehaigustesse näitab langustendentsi, jääb see haigusgrupp ikkagi domineerivaks suremuse põhjusena. Seetõttu jääb prioriteetseks jääb elanike hulgas tehtav liikumise ja tervisliku toitumise propageerimine ning võimaluste loomine tervisliku elustiili järgimiseks.

Aktiviseerunud on naistehaiguste profülaktiliste läbivaatuste osa ja naiste osavõtt nendest, mistõttu on varajaselt avastatud protsessid ning vähenenud suremus rinna ja naissuguelundite kasvajatesse. Pahaloomulistes kasvajatesse surnud inimeste suhtarv üldiselt püsib aga praktiliselt samal tasemel. Arvestades oluliselt paranenud diagnostika võimalusi, võib põhjusena arvata patsientide hilinevad pöördumist.

Välispõhjustesse surnud inimeste arv on küll natukene vähenenud. Surma põhjuste seas on domineerivaks liiklusõnnetuste arv, mis enamasti toimuvad alkoholijoobes juhtide tõttu. Need surmad on aga väga suures osas ennetatavad.

1.20 Demograafiline tööturusurveindeks

Tabel 5. Demograafiline tööturusurveindeks Pärnu linnas aastate lõikes

Demograafiline tööturusurveindeks Pärnu linnas aastate lõikes			
Aasta	Rahvastik vanuses 5-14	Rahvastik vanuses 55-64	Demograafiline tööturusurveindeks
2000	6 176	5 692	1.09
2002	5 562	5 286	1.05
2004	4 923	5 057	0.97
2006	4 380	4 876	0.90
2008	3 971	4 793	0.83

Allikas: Eesti Statistikaamet

Tööturusurveindeksi langus näitab, et järgmisel kümnendil siseneb Pärnu linnas tööjõuturule vähem inimesi kui sealt väljub. Seetõttu väheneb maksumaksjate arv ning linnaelarve tulubaas väheneb.

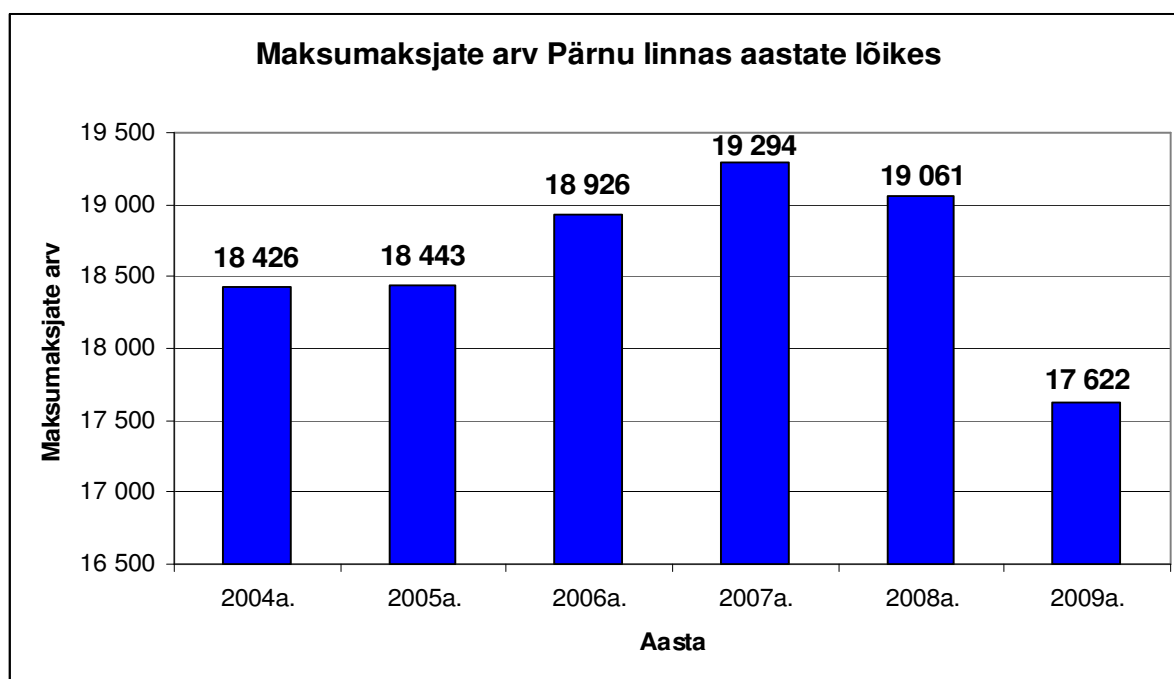
2. SOTSIAALNE SIDUSUS JA VÕRDESED VÕIMALUSED

2.1 Tööturu situatsioon

Eelnevate aastate kõrge majanduskasv, millega kaasnes tööjõu nõudluse suurenemine, tõi 2007. a ja 2008. a alguses hõivesse rekordarvu inimesi. Majanduslangus hakkas töötusele mõju avaldama 2008. a III kvartalis ja hõivemäärale IV kvartalis, samas registreeritud töötuse kasv algas juba 2008. a algusest ning alates 2008. aastast on märkimisväärselt suurenenud töötuna riigipoolset tuge vajavate inimeste arv.

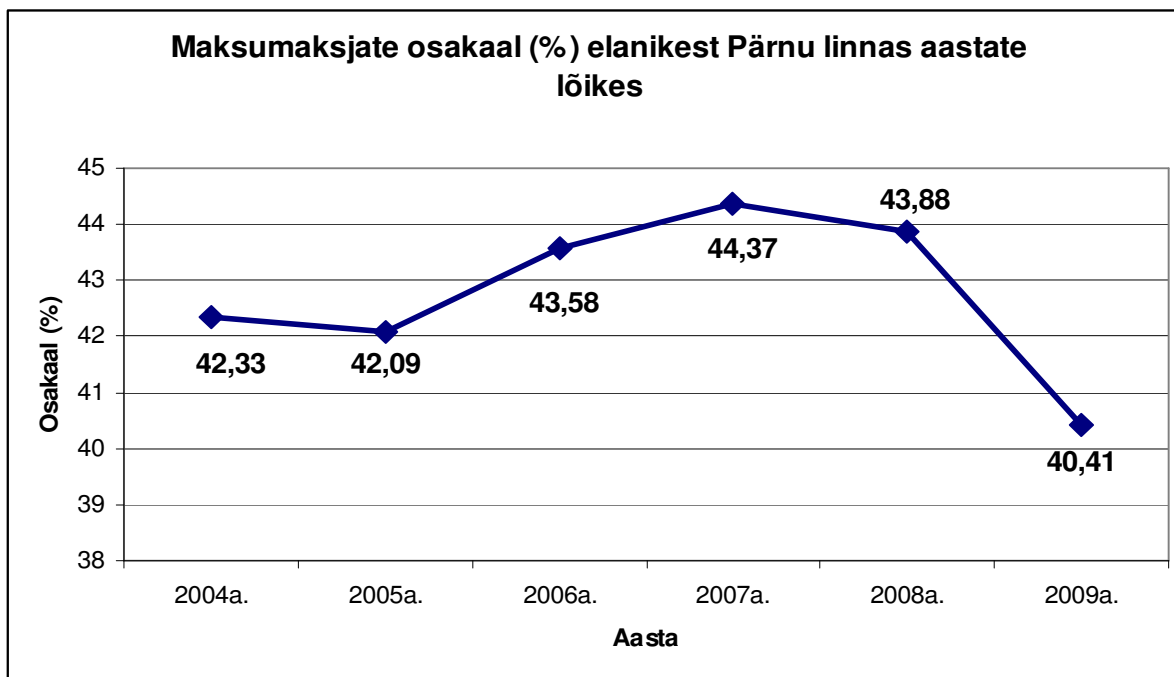
Töötuse määra kasv ja hõive määra langus jätkus ka 2009. aastal. Kuigi Eesti majandus on elavnemas, pole olukord tööturul veel paranema hakanud. Töötuse määr tõusis 2009. aasta neljandas kvartalis statistikaameti tööjõu-uuringu andmetel 15,5%ni. Ligi kolmandik töötutest on tööta juba aasta või kauem. Üks tööpuudust suurendav tegur on tööjõus osalemise määra tõus viimase kümnendi rekordtaseme lähedale. Seega ei ole töötute arv suurenenud üksnes hõive vähenemise, vaid ka majanduslikult aktiivsete kasvu tõttu (Eesti Pank, majanduskommentaar).

2.1.1 Maksumaksjad

Joonis 33. Maksumaksjate arv Pärnu linnas aastate lõikes (Pärnu Linnavalitsus)

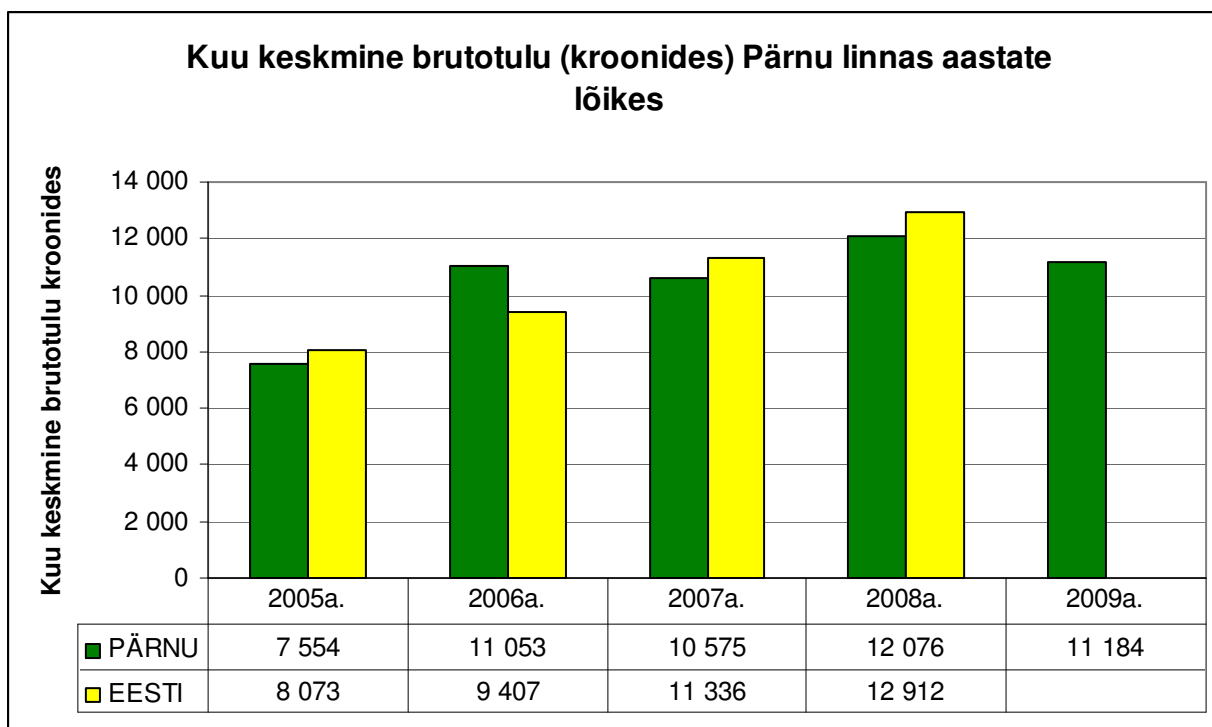
Enam jaolt on maksumaksjate arv Pärnus seotud tööealise rahvastikuga. Seoses majanduse „buumiga“ tõusis maksumaksjate arv eelkõige teeninduse- ja ehitussektori arvelt, mis 2009 aastal on kõige kiiremini ka taandunud. 2009 aastal on maksumaksjate arv Pärnus vähenenud ~ 8% (1439 võrra). Maksumaksjate arvu vähenemine on seotud ka Pärnu rahvastiku tööealise elanikkonna vähenemisega (16 - 64 aastased). 2009 aastal võrreldes 2008 aastaga on tööealine elanikkond vähenenud 143 inimese võrra. Jätkuv maksumaksjate arvu vähenemine võib saada Pärnu linna jätkusuutliku arengu kõige suuremaks takistuseks. Langenud on nii Pärnu keskmine brutopalk kui ka maksumaksjate arv, ning selleläbi väheneb jätkuvalt Pärnu linna tulubaas.

Joonis 34. Maksumaksjate osakaal elanikest Pärnu linnas aastate lõikes (Pärnu Linnavalitsus)

Pärnu linnavalitsuse üheks eesmärgiks on Pärnu linnakodaniku väärtustamine ning järjepidevalt kvaliteetse elukeskkonna loomine sh. õpikeskkond, vabaajaveetmise keskkond ning ettevõtlusekeskkond.

2.1.2 Keskmine brutotulu

Joonis 35. Kuu keskmine brutotulu inimese kohta Pärnu linna ja Eesti võrdlus (Eesti Statistikaamet ja Pärnu Linnavalitsus)

Pärnu keskmine brutotulu inimese kohta on üldiselt väiksem kui Eesti keskmine. Pärnu keskmine brutotulu on väiksem ka kui Pärnu ümbruses olevatel valdadel. Eesti Statistikaameti andmetel on Sauga ja Paikuse valla laekunud füüsilise tulumaks suurem, kui Tallinnas.

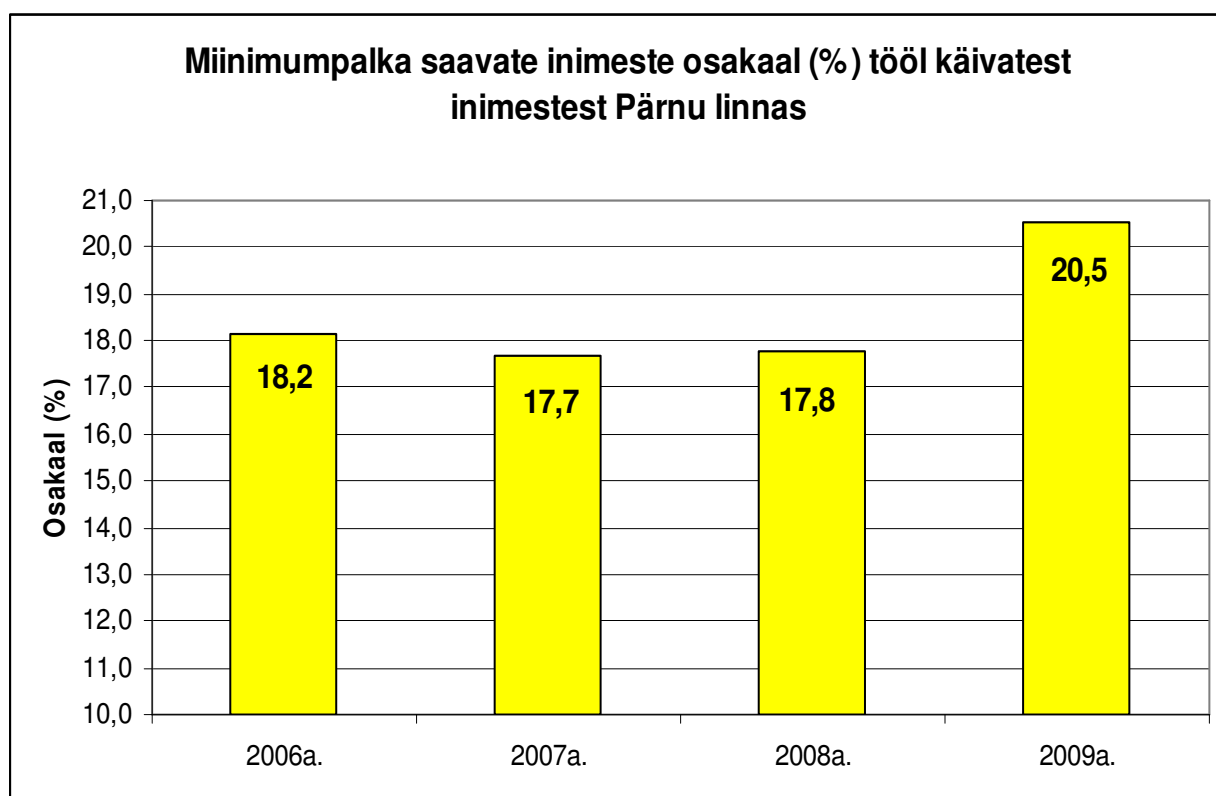
Tabel 6. Laekunud füüsilise isiku tulumaks elaniku kohta (2008)

KOV	Väärtus
Pärnu	7570 krooni aastas
Tallinn	10300 kr aastas
Tartu	8510 kr aastas
Haapsalu	8410 kr aastas
Kuressaare	9070 kr aastas
Narva-Jõesuu	6530 kr aastas
Audru vald	7590 kr aastas
Sauga vald	10900 kr aastas
Paikuse vald	10600 kr aastas
Sindi linn	7660 kr aastas
Tahkuranna vald	7910 kr aastas

Tabel 7. Palgatöötaja kuu keskmine brutotulu (2008)

KOV	Väärtus
Pärnu	11 800 krooni
Tallinn	14 000 krooni
Tartu	13 100 krooni
Haapsalu	12 000 krooni
Kuressaare	12 200 krooni
Narva-Jõesuu	10 300 krooni
Audru vald	11 800 krooni
Sauga vald	11 900 krooni
Paikuse vald	12 500 krooni
Sindi	11 000 krooni
Tahkuranna vald	11 700 krooni

2.1.3 Miinimumpalga saajad

Joonis 36. Miinimumpalka saavate inimeste osakaal (%) tööl käivatest inimestest (maksumaksjatest) Pärnu linnas (Eesti Maksu- ja Tolliamet)

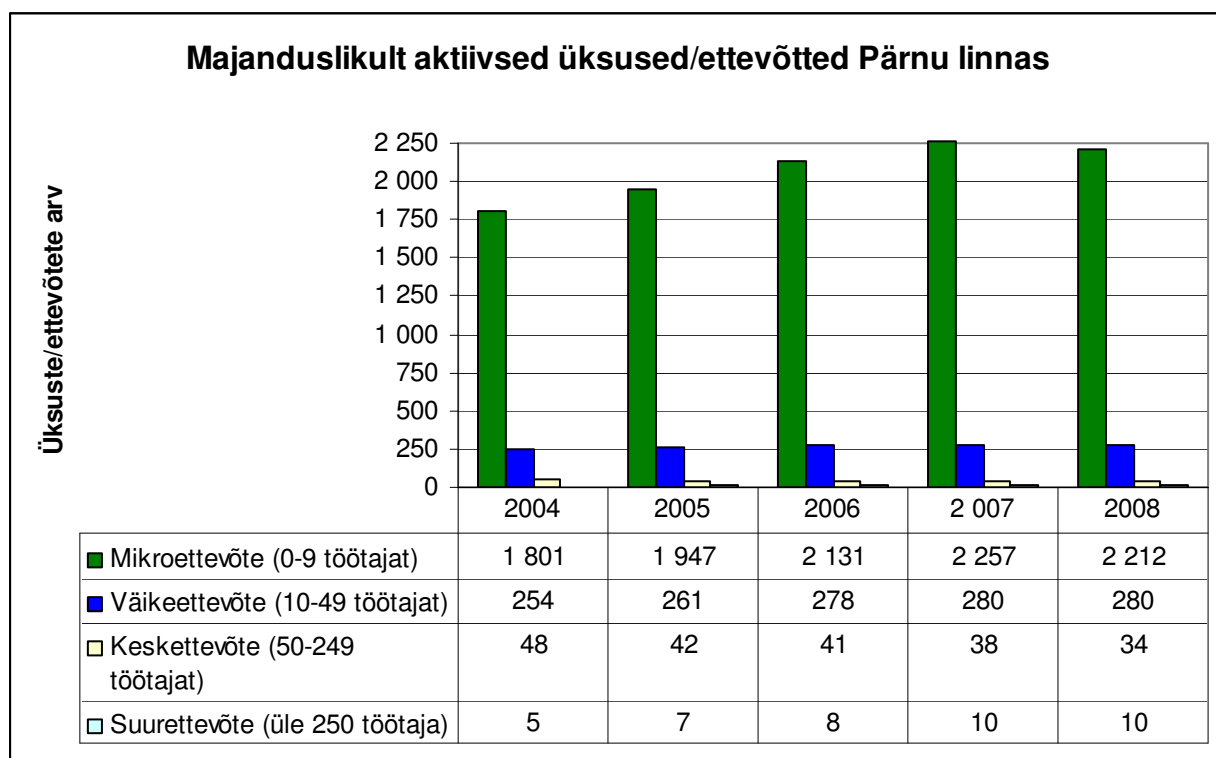
2.1.4 Majanduslikult aktiivsed üksused/ettevõtted

Tabel 8. Majanduslikult aktiivsete üksuste/ettevõtete arv Pärnu linnas aastate lõikes

Majanduslikult aktiivsete üksuste/ettevõtete arv Pärnu linnas aastate lõikes						
Aasta	Mikroettevõte (0-9 töötajat)	Väikeettevõte (10-49 töötajat)	Keskettevõte (50-249 töötajat)	Suurettevõte (üle 250 töötaja)	Kokku	Ettevõtlus- aktiivsus
2004	1 801	254	48	5	2 108	
2005	1 947	261	42	7	2 257	
2006	2 131	278	41	8	2 458	
2007	2 257	280	38	10	2 585	
2008	2 212	280	34	10	2 536	77

Allikas: Eesti Statistikaamet

Viimase aasta jooksul (2009 märts – 2010 märts) võib täheldada ettevõtlusaktiivsuse kasvu. Selle tingib asjaolu, et töötus on nii Pärnus kui Eestis tervikuna kasvanud, samas on ettevõtlusega alustamiseks täna mitmeid rahalisi toetusvõimalusi (EAS, Töötukassa). Ettevõtlusega alustamisest ja ettevõtjana tegutsemisest on saanud paljude töötute inimeste jaoks ainuvõimalik sissetulekuallikas.

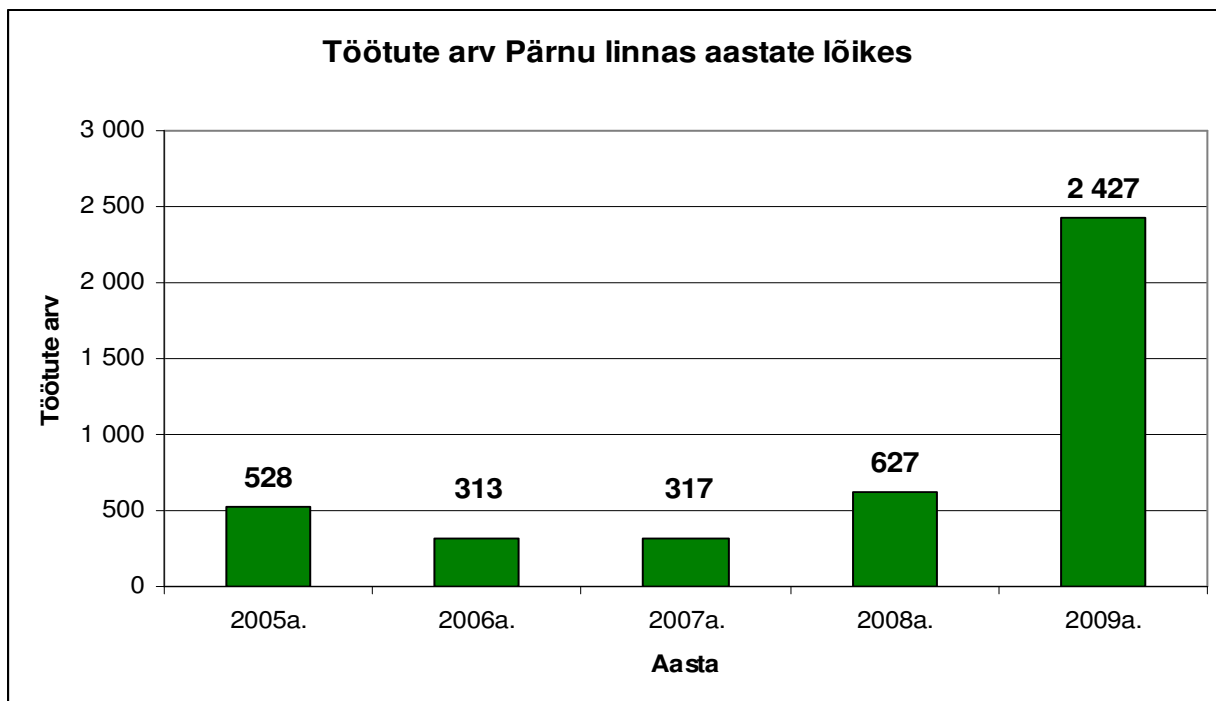
Joonis 37. Majanduslikult aktiivsed üksused/ettevõtted Pärnu linnas 2004-2008 a. (Eesti Statistikaamet)

Selgel enamikul Pärnu ettevõtetest (87%) on 2007. aastal vähem kui 10 töötajat, ligikaudu kümnendikul on 10-49 töötajat. 50 ja enama töötajaga ettevõtete hulk jääb 2% ringi, sealhulgas oli 2007. aastal 10 ettevõtet, kus on üle 250 töötaja. 2004-2007 aastal suurenes ettevõtete arv Pärnus, ühtlasi lisandus ka suurema töötajate arvuga ettevõtteid. Samas jäi protsentjaotus töötajate arvu lõikes

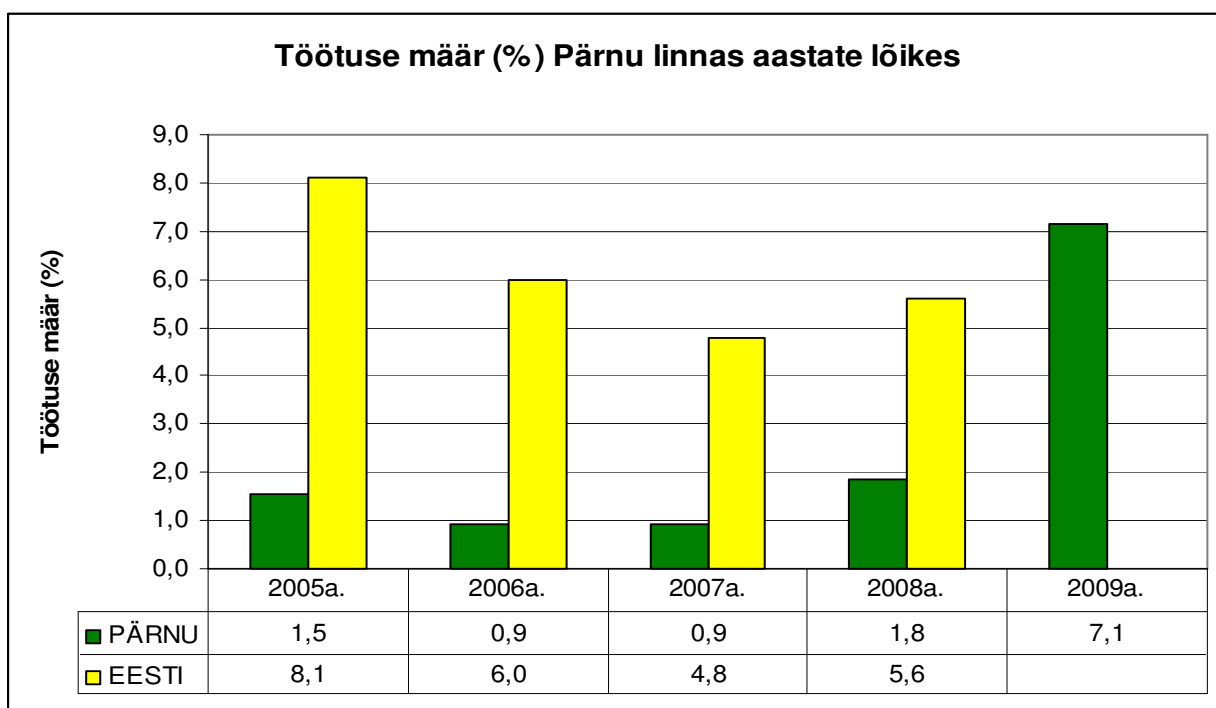
neil aastatel sisuliselt muutumatuks. Samasugune on olukord ka Eestis tervikuna ning teistes suuremates linnades – valdaval enamikul ettevõtetest on alla 10 töötaja.

10. detsembri 2009 a. seisuga loodi 2009 aasta jooksul Pärnumaale 479 uut äriühingut (ehk aasta jooksul ca 500 uut ettevõtet).

2.1.5 Töötus

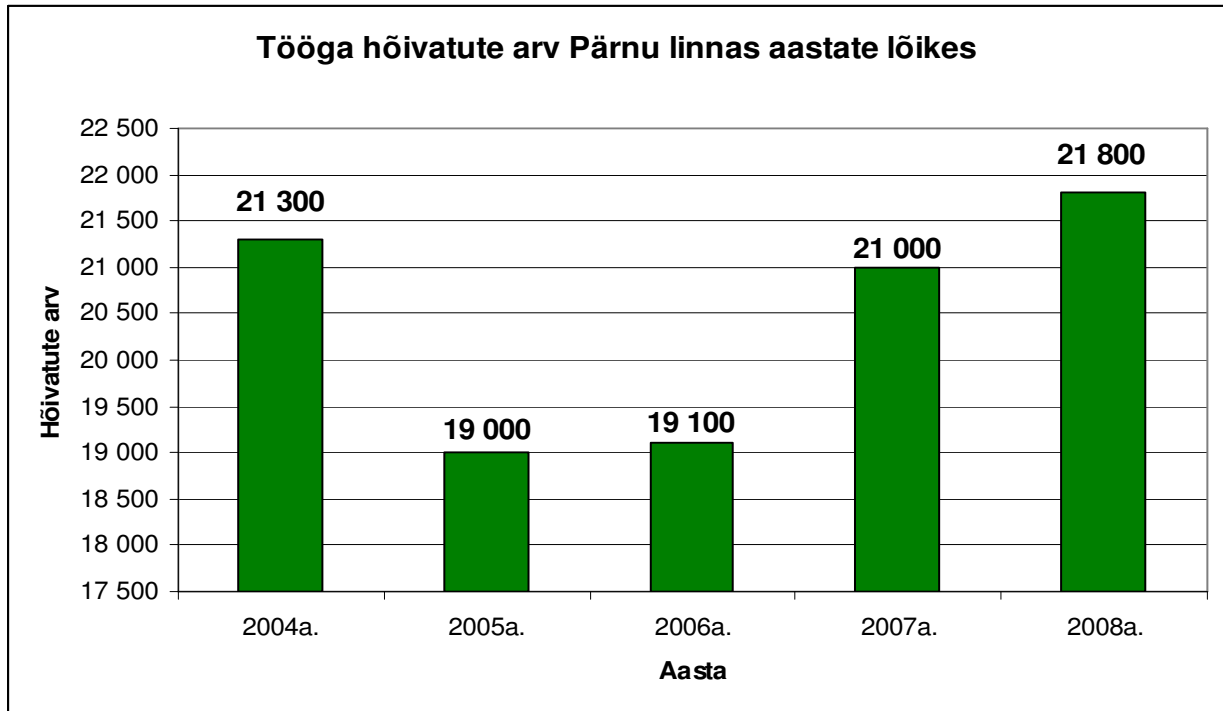
Joonis 38. Töötute arv Pärnu linnas aastate lõikes (Töötukassa)

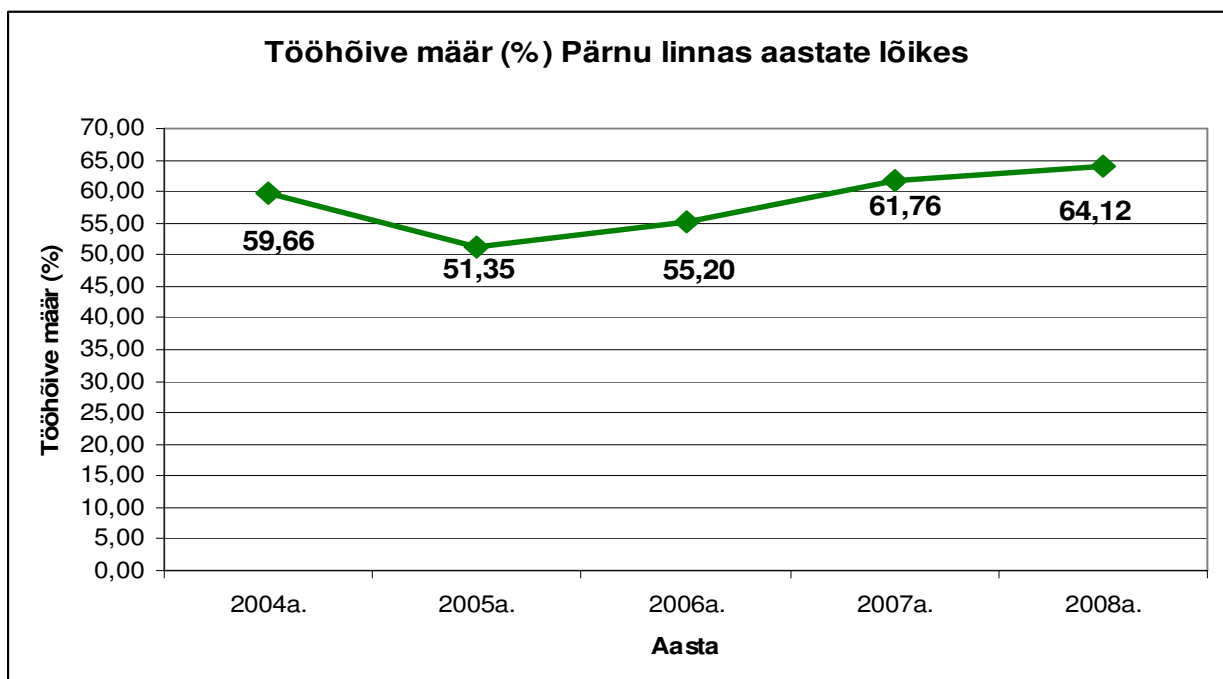
Joonis 39. Töötuse määr Pärnu linna ja Eesti keskmise võrdluses (Töötukassa, Eesti Statistikaamet)

2010 aasta alguseks on Pärnu linnas töötus kasvanud 3365 inimeseni, mis on kõigi aegade suurim. Töötus mõjub negatiivselt inimestele, kuna neil kaob töö, mistõttu ka sissetulek ja sealt omakorda toimetulek. Hüllem olukord on nendes peredes, kus mõlemad pere ülalpidajad kaotavad töö. Hüvitisi või toetusi on võimalik saada maksimaalselt 9 kuud - seejärel Töötukassast neil rahaline toetus kaob ja paljudest neist inimestest saavad tihti toimetulekutoetuste saajad.

2.1.6 Hõivatud

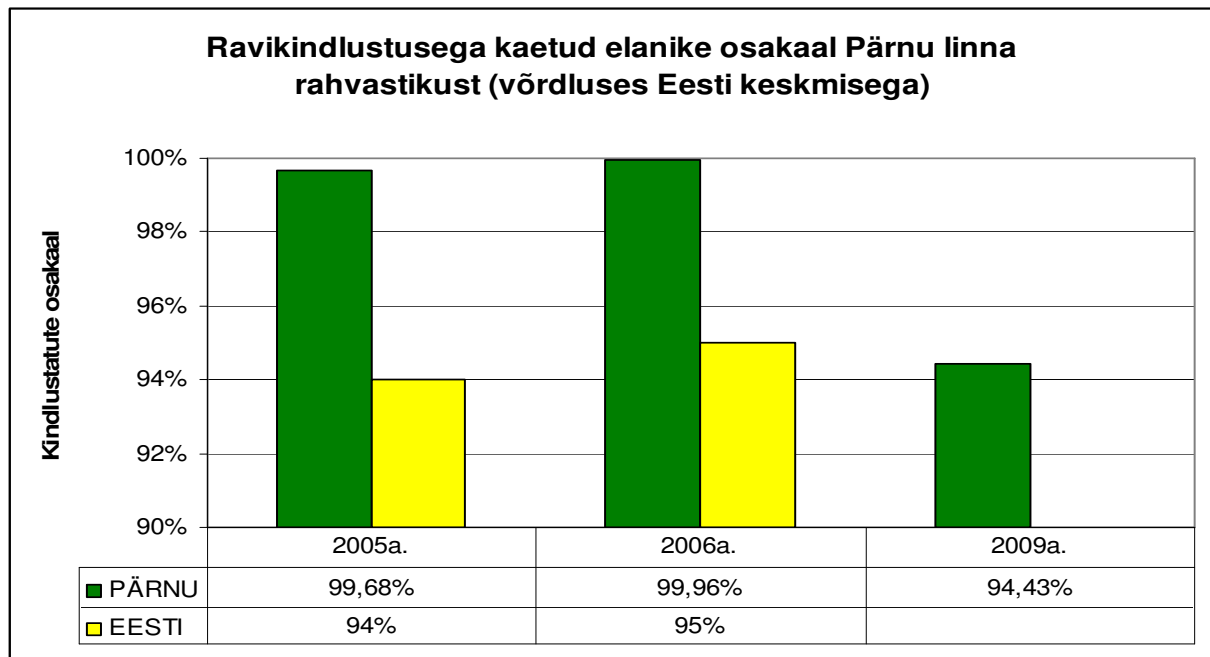
Joonis 40. Tööga hõivatute arv Pärnu linnas aastate lõikes (Pärnu Linnavalitsus)

Joonis 41. Tööhõive määr Pärnu linnas (Pärnu Linnavalitsus)

2.2 Toimetulek

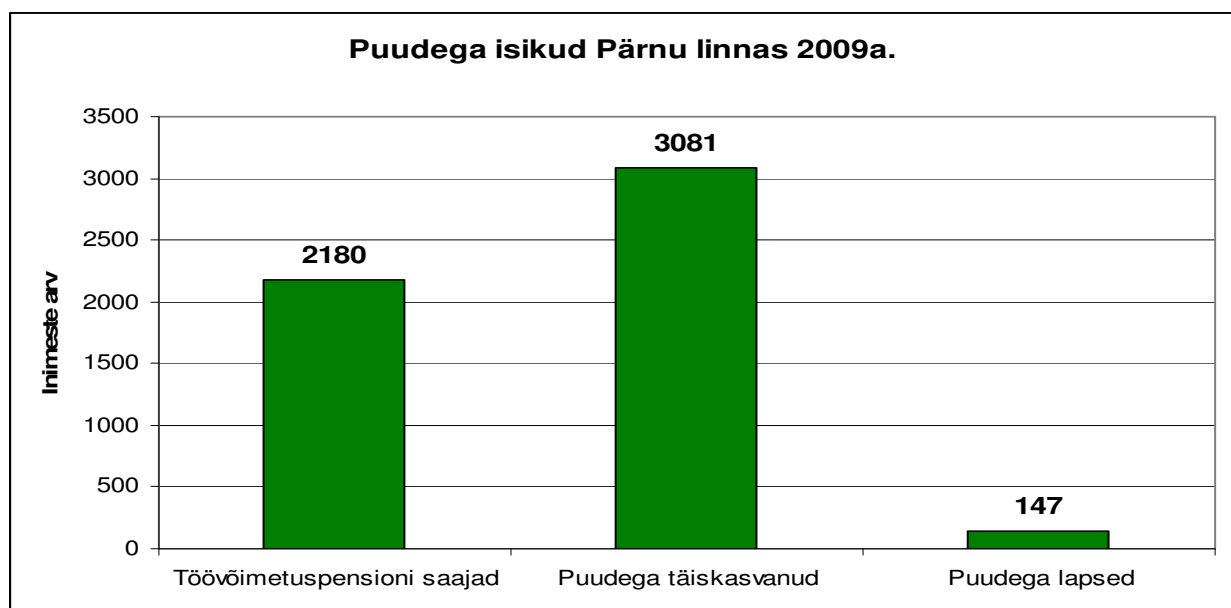
2.2.1 Ravikindlustusega kaetud

Joonis 42. Ravikindlustusega kaetud elanike osakaal Pärnu linna rahvastikust (võrdluses Eesti keskmisega) (Pärnu Haigekassa)

Ravikindlustuseta katmata isikute osas toimub raviteenuste tasumine linna eelarvest; planeeritud igaaastaselt 200,0 tuh krooni; tasutakse nii ambulatoorne kui ka statsionaarne ravi, nii pere kui ka eriarstiabi; sotsiaalosakonna poolt kaetakse retseptiravimite kulu. Ravikindlustuseta katmata isikute ravi korraldab linnaarst.

2.2.2 Puuetega isikud

Joonis 43. Puuetega isikud Pärnu linnas 2009a. (Sotsiaalkindlustusamet)

Tegeliku puuetega inimeste arvu saamil tuleb vaadelda täisealiste puuetega isikute arvu, 3081 inimest, ja puuetega laste arvu, 147 inimest, mis teeb puuetega isikute arvuks Pärnus: 3081 + 147= **3228 inimest**.

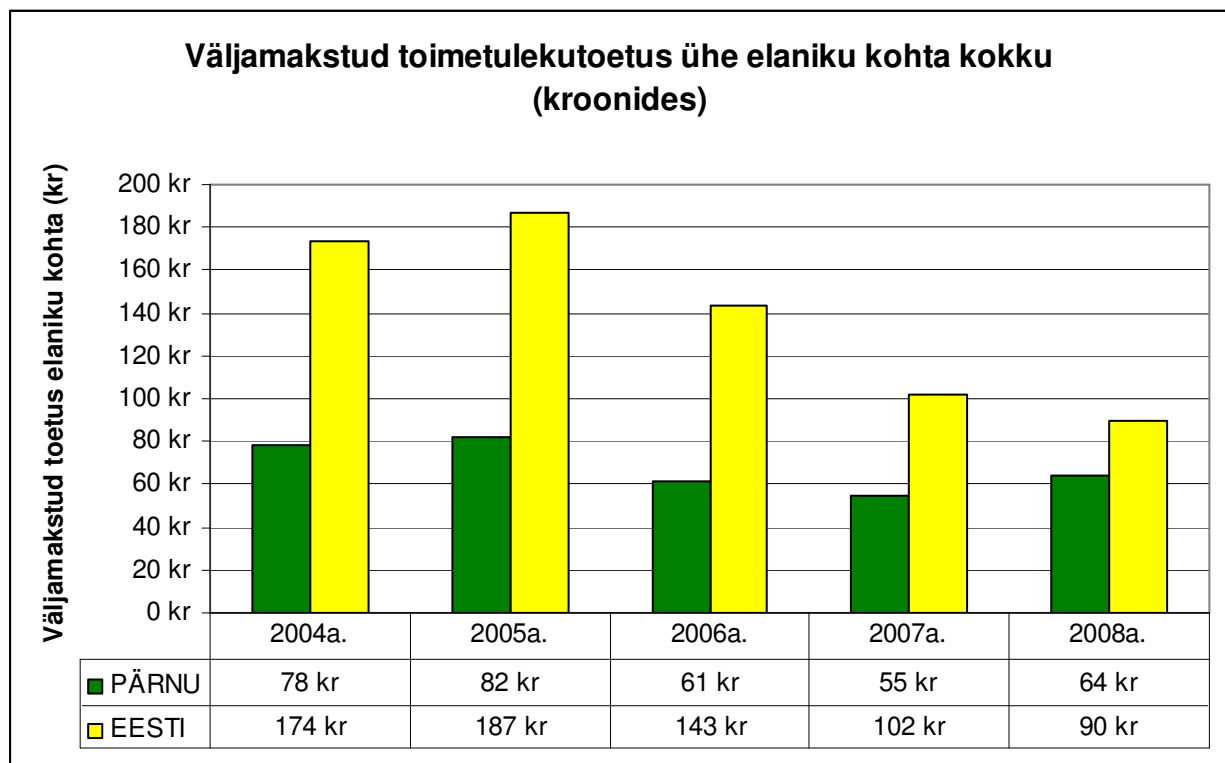
Puuetega inimeste osakaal Pärnu linnas üle 16-aastaste elanike hulgas on 8,82%.

Puuetega täisealiste isikute arv sisaldab nii tööalisi töövõimetuspensioni saavaid isikuid, kui vanaduspensioniealisi vanaduspensioni saavaid isikuid, kuid neile on kõigile määratud puude raskusaste.

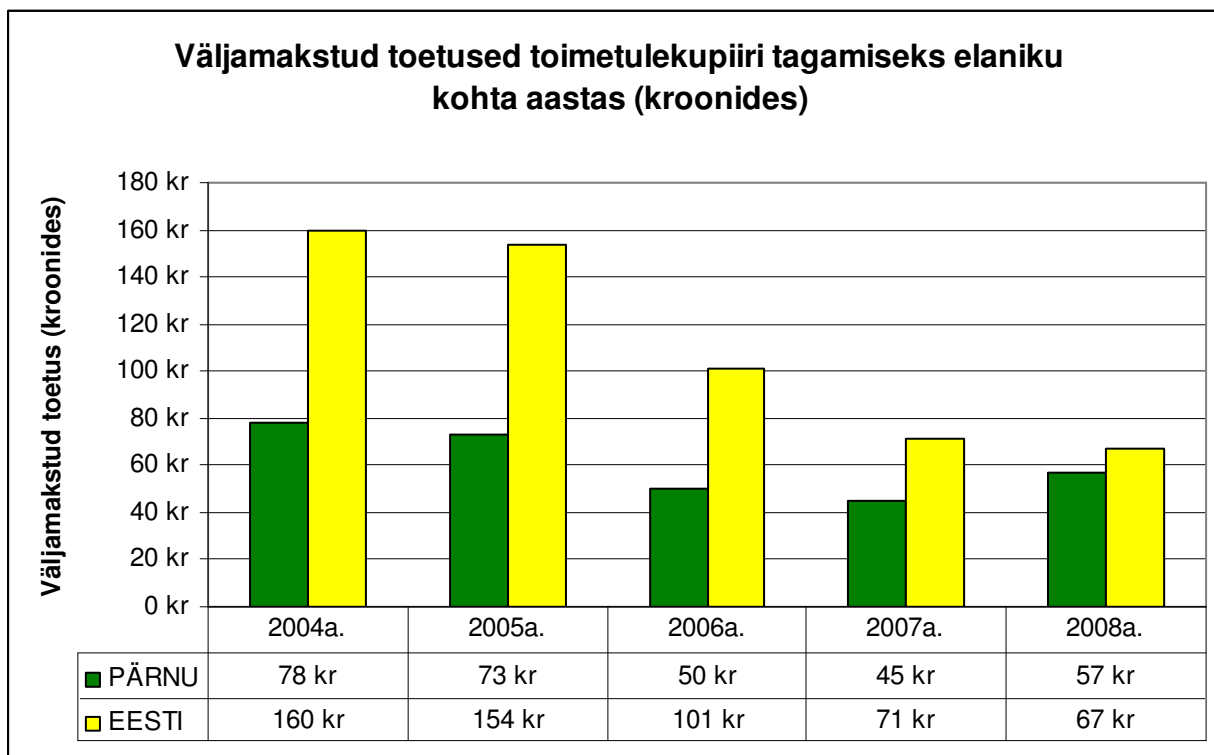
Töövõimetuspensioni saajate hulgast on inimesi, kellel on tuvastatud teatud osas töövõimekaotus, neile makstakse selle kompensatsiooniks töövõimetuspensioni, kuid teatud ulatuses võimaldab nende tervis tööl käia, kui neil on olemas töökoht. Töövõimetuspensioni saaja võib taotleda puude raskusastet juhul, kui tema tervises on sellised funktsioonihäired, et need taksitavad tal osalemast ühiskonnaelus.

Sotsiaalhoolekande mõistes on oluline näitaja puuetega isikute hulk. Pärnu linnas on puuetega inimeste osakaal 2009 aastal **7,4%** kogu linna elanikkonnast.

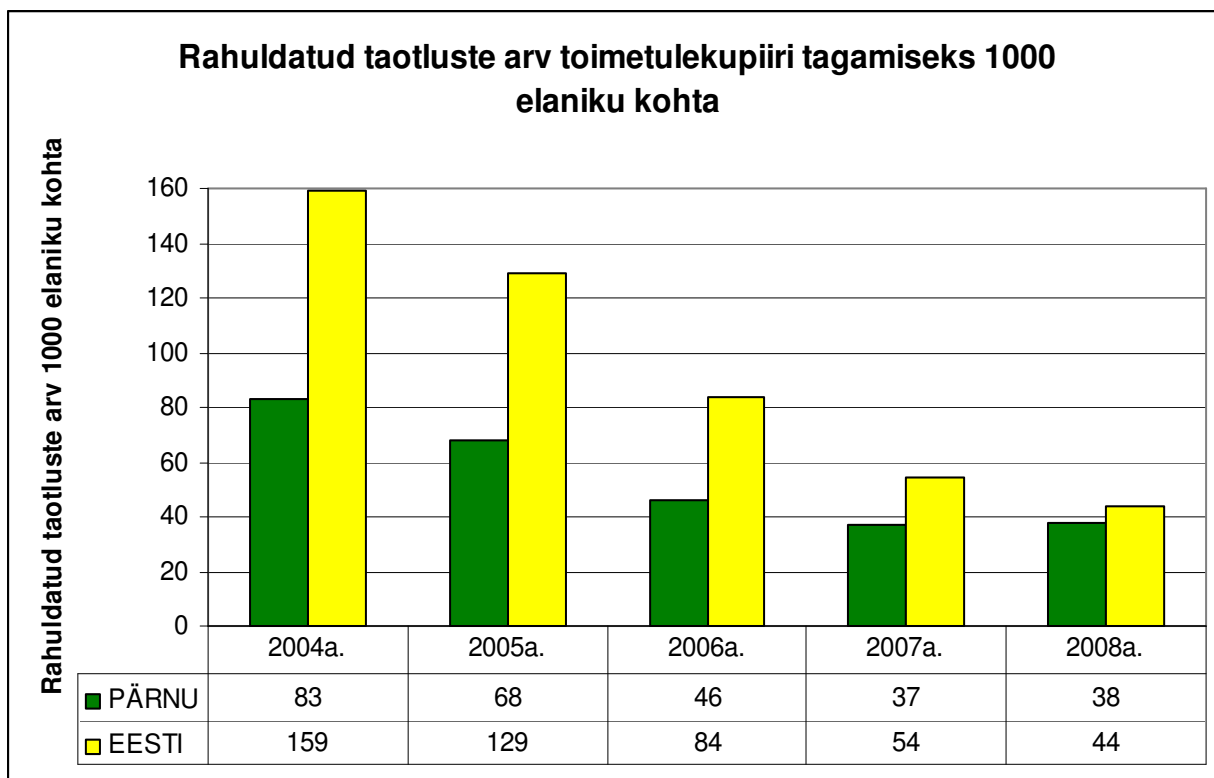
2.2.3 Toimetulekutoetused

Joonis 44. Väljamakstud toimetulekutoetus ühe elaniku kohta kokku (kroonides) Pärnu linnas aastate lõikes (Eesti Statistikaamet)

Joonis 45. Väljamakstud toetus toimetulekupiiri tagamiseks elaniku kohta aastas (kroonides) (Eesti Statistikaamet)

Joonis 46. Rahuldatud taotluste arv toimetulekupiiri tagamiseks 1000 elaniku kohta (Eesti Statistikaamet)

2.2.4 Sotsiaaltoetused

Tabel 9. Pärnu linnas kohaliku omavalitsuse eelarvest makstavad sotsiaaltoetused 2009a.

Pärnu linnas kohaliku omavalitsuse eelarvest makstavad sotsiaaltoetused 2009 a.			
Toetuse liik	Erinevate toetuse saajate / perede arv 2009 a.	Rahuldatud toetuse taotluste arv 2009 a.	Makstud toetust 2009 a. jooksul (kr)
Lisatoetus	595	1724	1023940
Kooli ja lasteaia toidutoetus	211	1476	432369
Toetus arsti vastuvõtuks ja läbivaatuseks (visiiditasu)	91	110	12455
Juhtkoera ülalpidamistoetus	2	10	24000
Toetus Tsernobõlis käinutele	9	13	49181
Toetus Vabadussõja veteranide leskedele	5	5	2500

Allikas: Pärnu Linnavalitsus

Tabel 10. Riigieelarvelised toetused Pärnu linnas 2009a.

Riigieelarvelised toetused Pärnu linnas 2009 a.			
Toetuse liik	Erinevate toetuse saajate / perede arv 2009 a.	Rahuldatud toetuse taotluste arv 2009 a.	Makstud toetust 2009 a. jooksul (kr)
200 kr. lisatoetus toimetulekutoetuse vahenditest ühe vanemaga perele	210	976	195200
Puudega lapse hooldajatoetus (240 kr.)	4	38	8836
Puudega lapse hooldajatoetus (300 kr.)	25	230	68345
Puudega lapse hooldajatoetus (400 kr.)	3	12	4400
Hooldajatoetus (400 kr)	442	5237	2081692
Hooldajatoetus (650 kr)	204	2234	1443182
Toimetulekutoetus	1175	5388	10139684

Allikas: Pärnu Linnavalitsus

2.2.5 Sotsiaalteenused

Tabel 11. Sotsiaalteenused Pärnu linnas

Teenus	Teenuse kirjeldus	Teenuse kättesaadavus, hinnang vajadusele
Koduhooldus	Koduhooldusteenust saavad Pärnu linnas elavad eakad inimesed, kes vajavad kõrvalist abi igapäevase eluga toimetulekul.	Teenust osutatakse 150 inimesele, koduhooldustöötajaid 18. Teenuse maht katab vajaduse, arenemine vajalik teenuse kvaliteedi tõstmise ja lisateenuste välja töötamise suunas.
Koduõendus-hooldusteenus	Koduõendus-hooldusteenus on avahoolduse üks osa. Teenust saab patsient, kes tervisliku seisundi tõttu vajab perioodilist meditsiinilist kõrvalabi.	Teenuse saamiseks oluline arsti poolne vajaduse määramine. Teenuse maht katab teenuse vajaduse.
Hooldekodu	Juhul kui hooldaja abist või koduhooldusteenusest ei piisa et inimese toimetulek tagada siis saab abivajaja taotleda enda paigutamist hoolekandeesutusse.	Teenuse saamise otsustab LV hoolekandekomisjon sotsiaallosakonna vanurite spetsialisti poolt kogutud informatsiooni alusel. Teenuse maht ei kata Pärnu linna vajadust. Vajalik arendada alternatiivseid hooldusteenuse liike.
Viipekeele tõlk	Viipekeele tõlketeenus seisneb kuulmispuudega inimeste ja pimekurtide abistamises igapäevasel suhtlemisel. Viipekeele tõlketeenust saavad Pärnu linnas elavad pimekurdid ja kuulmispuudega inimesed, kes vajavad suhtlemisel ja asjaajamisel viipekeele tõlki.	Teenuse saamiseks tuleb pöörduda teenuse osutaja poole. Teenuse maht katab teenuse vajaduse.
Tugiisik	Tugiisiku teenus seisneb psüühikahäiretega ja vaimupuudega inimeste abistamisel igapäevaeluga toimetulekul ja suhtlemisel ümbritseva keskkonnaga.	Teenuse taotlemine LV sotsiaallosakonna puuetega inimeste hoolekande peaspetsialisti juures. Teenuse maht katab teenuse vajaduse.
Isiklik abistaja	Isikliku abistaja teenus seisneb raske ja sügava liikumis- või nägemispuudega inimese abistamises neis igapäevatoimingutes, mida abivajaja ei ole võimeline ilma kõrvalise abita sooritama.	Teenuse saamiseks vajalik pöörduda ERIK, teenuse saamise otsustab moodustatud komisjon. Teenuse maht ei kata teenuse tarbijate vajadusi.
Invatakso	Kui inimesel on nägemispuue või liikumispuue siis on tal võimalik taotleda soodushinnaga transporditeenust hädavajalike sõitude sooritamiseks.	Teenuse taotlemine LV sotsiaallosakonna puuetega inimeste hoolekande peaspetsialist juures. Teenuse maht ei kata teenuse tarbijate vajadusi.
Päevakeskuse teenus liikumispuudega täisealisele inimesele	Osutatakse liikumispuudega täiskasvanutele, abivajajatele pakutakse võimalust vaba aja sisustamiseks, sotsiaalnoustumist jms.	Teenuse maht ja pakutavad võimalused vastavad teenuse tarbijate vajadustele.
Laste varjupaik	Teenuse raames tagatakse lapsele varjupaigas normaalsed kasvu- ja hooldustingimused kuni tema tagasipöördumiseni oma vanemate juurde või muu hooldusvormi kohaldamiseni.	Teenust osutatakse pereabikeskuse laste varjupaigas: <ul style="list-style-type: none"> ▪ 151 klienti; ▪ 1 526 voodipäeva; ▪ 6 410 toidukorda;
(Laste) päevakeskus	Teenust osutatakse Pärnu linnas elavatele lastele, kes vajavad kõrvalist abi oma toimetulekuvõime tõstmiseks ja suhtlemisel ümbritseva keskkonnaga.	Teenust osutavad pereabikeskuse päevakeskus ja MTÜ Pärnu Shalomi Abikeskus (linnaavalitsuse vahel sõlmitud lepingu alusel): <p>Pereabikeskus:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 377 klienti; ▪ 136 toidukorda; ▪ 994 kliendikordi. <p>Shalomi Abikeskus:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 122 klienti; ▪ 3 071 kliendikorda.
Tugiisik lastega peredele	Teenus seisneb lapsevanema või lapse toimetulekuvõime toetamises läbi	Teenust osutab pereabikeskus: <ul style="list-style-type: none"> ▪ 9 klienti/peret;

	abivajajate endi sisemiste ressursside. Tugiisik viib läbi igapäevaeluõpetust nii kodus kui väljaspool kodu, sealhulgas õpetab hoolitsema iseenda ja oma ümbruse eest.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1 003 tundi.
Tugiisik raske või sügava puudega lastele ja nende peredele	Teenuse seisneb klientide toetamisel nende suhtluses ümbritseva keskkonnaga ja abistamisel igapäevaeluga toimetulekul, sh igapäevatoimingutes, mida kliendid ei ole võimelised ilma kõrvalise abita sooritama.	
Perekonnas hooldamine (kasupered)	Perehooldusteenus seisneb lapse ajutises paigutamises hooldamisele perekonda, mille liige ta ei ole. Teenus osutatakse kuni lapse tagasipöördumiseni oma bioloogiliste vanemate juurde või eestkoste või lapsendamise vormistamiseni või muu hooldusvormi kohaldamiseni.	Teenuse osutamist korraldab Pereabikeskus: 7 last; 6 peret.
Rehabilitatsiooniteenus alaealistele õigusrikkujatele	Rehabilitatsiooniteenus on isiku iseseisva toimetuleku, sotsiaalse integratsiooni ja töötamise või tööle asumise soodustamiseks osutatav teenus.	Rehabilitatsiooni teenust osutab pereabikeskus: <ul style="list-style-type: none"> ▪ 1 uut klienti; ▪ 23 korduvklienti; ▪ 1 koostatud rehabilitatsiooniplaani; ▪ 38 teenustundi.
Täiskasvanute varjupaik	Osutatakse inimestele, kes on ilma kindla elukohata ja vajavad ajutist peavarju.	Teenus kättesaadav nendele kes saavad ise enda hoolitsemisega hakkama, vajadus kaetud.
Päevakeskus	Teenus on suunatud eelkõige varjupaiga elanikele, kellel puuduvad alternatiivsed kohad päevaseks olemiseks.	Teenus kättesaadav nendele kes saavad ise enda hoolitsemisega hakkama, vajadus suurema ruumi järele et rohkem tegevusi pakkuda.
Supiköök	Eesmärgiks on tagada üks toidukord päevas eelkõige neile Pärnu linna inimestele, kellel puuduvad vahendid toidu ostmiseks.	Teenus kättesaadav nendele kes saavad ise enda hoolitsemisega hakkama, vajadus suurema ruumi järele.
Vältimatu abi	Teenuse raames tagatakse abivajajatele esmane toiduabi või riideabi.	Teenus abivajajatele kättesaadav, katab vajaduse.
Toimetulekule suunatud rehabilitatsiooniteenus	Teenust saavad Pärnu linna registreeritud isikud, kelle sotsiaalne võimekus on pikaajalise töötuse tõttu langenud ning kelle konkurentsivõime tööturul on vähenenud.	Teenus abivajajatele kättesaadav, abivajajate arvu kasvu tõttu peaks teenuse mahtu suurendama
Omasteta inimeste matuseteenus (leping matust korraldava firmaga)	Sotsiaalosakond korraldab ka linna territooriumilt (sh. korteritest) leitud ilma omasteta inimeste matmist, tellides matuseteenuse matusebüroolt.	Teenus abivajajatele kättesaadav, katab vajaduse
Hooldaja määramine	Inimene leiab endale ise sellise tuttava kes on nõus teda hooldama ja võimeline ka hooldamisega hakkama saama.	Hooldusega toimetulevaid hooldajaid on raske leida. Hooldajatele makstav hooldustoetus on madal. Hooldaja määramine on vajalik toetus puuetega isikutele, kellel puuduvad perekonnaseadusest tulenevad ülalpidamiskohustust omavad lähedased.
Sotsiaalnõustamine	Abivajaja teavitamine tema sotsiaalsetest õigustest ja seaduslike huvide kaitsmise võimalustest ning abistamine konkreetsete sotsiaalsete probleemide lahendamisel edaspidise toimetuleku soodustamiseks.	
Psühholoogiline nõustamine	Teenuse raames pakutakse klientidele psühholoogilist nõustamist, psühholoogilist kriisiabi, erinevaid individuaalteraapiaid ja pereteraapiat, tehakse ka pereuringuid.	Teenust osutab Pereabikeskuse psühholoogiline teenistus: <ul style="list-style-type: none"> ▪ 488 klienti; ▪ 651 seanssi; ▪ 409 konsultatsiooni; ▪ 199 esmapöördujat.

Noorte psühholoogiline nõustamine	Teenus keskendub täiskasvanuks saamise spetsiifilistele probleemidele, sh enesekindlus, vanematest sõltumatuks saamine, iseolemine sõprade ringis, lähisuhete loomine, seksuaalprobleemid, probleemid koolis jne.	Teenust osutab lepingu alusel OÜ KLV Arstikabinet: <ul style="list-style-type: none"> ▪ kliendi ärakuulamine - 365 tundi; ▪ kõrgharidusega spetsialisti poolt kliendi nõustamine - 313 tundi; ▪ kesk-eriharidusega spetsialisti poolt kliendi nõustamine - 298 tundi; ▪ 2009 kokku 976 tundi.
Sotsiaalelamispinnad	Neid eluasemeid antakse üürile kahele sihtgrupile 1) omanikule tagastatud majade üüriks (n.ö. sundüüriks) 2) isikud, kes vajavad abi elamispinna leidmisel sotsiaalhoolekande seaduse § 14 alusel.	Teenus pole piisavalt kättesaadav kuna linnal puuduvad ressursid munitsipaalelamufondi laiendamiseks, abivajajaid on tunduvalt rohkem kui linn suudab abi pakkuda.

Allikas: Pärnu Linnavalitsus

2.2.6 Suhtelise vaesuse määr

Tabel 12. Suhtelise vaesuse määr Pärnu maakonnas

Suhtelise vaesuse määr Pärnu maakonnas	
Aasta	Määr (%)
2004	18.7
2005	17.0
2006	20.5
2007	22.7

Allikas: Eesti Statistikaamet

Suhtelise vaesuse määra Statistikaameti andmebaasis Pärnu linna kohta infot välja võtta ei saa.

Olemasolevatele andmetele tuginedes võib järeldada, et suhteline vaesuse määr Pärnus on 20-30% vahel. See tähendab, et neid inimesi, kelle ekvivalentnetosissetulek on suhtelise vaesuse piirist madalam, on Pärnu 44 tuhandest elanikust umbes 8800-13200.

Kui riigi tasandil on vaesuse leevendamise esimene samm sotsiaalse kaasatuse tegevuskava koostamine koostöös riigiasutuste, sotsiaalpartnerite ja teiste kodanikuühiskonna organisatsioonidega ja teine samm on selle rakendamise korraldamine, siis on ka Pärnu linn sellesse tegevusse haaratud. Vaesuse leevendamisele hinnangu andmise alus on vaesuse ulatuse ja sügavuse adekvaatne mõõtmine. Viimase kümne aasta jooksul on muutunud vaesuse vormide määratlused, ulatus ning sügavuse mõõtmine, samuti on neid kõiki täpsustatud.

Vaatamata sellele ei hõlma uuringud paljusid, sageli objektiivsete asjaolude tõttu just kõige suuremas vaesuses ja tõrjutuses elavaid inimesi nagu kodutud, madala kvalifikatsiooniga töötajad, sõltuvushäirete või kriminaalse käitumisega inimesed, psüühiliselt haiged inimesed jt. Tihti ei hõlma neid ka minimaalse sissetuleku süsteem (toimetulekutoetus ja täiendavad sotsiaaltoetused), mistõttu võib nende inimeste elatustase finants- ja majanduskriisi tingimustes veelgi langeda ja kiiresti süveneda vaesus.

Et majandussurutise kontekst seab vaesuse leevendamise meetmetele mitmesuguseid piiranguid, siis on esmatähtis töötada välja just kõige haavatavamate elanikurühmade vaesuse leevendamise strateegia.

Sellega seoses on kõigepealt vaja määratleda Pärnu kõige haavatavamad elanikurühmad. Nendest ülevaate saamiseks on vaja korraldada andmete kogumine spetsiaalsete uuringutega, et teha kindlaks, kes need inimesed on ja kui palju neid on, kus on neid kõige rohkem, kui pikal perioodil on neil olnud probleeme kas toidu või eluasemega jne. Vaesuse ulatuse suurenemise, põlvkonnalt põlvkonnale ülekanduva vaesuse süvenemise, stigmatiseerumise jne vältimiseks on vaja kiiresti tegutseda - hõlmata need inimesed vähemalt hädavajalike teenuste ja minimaalse sissetuleku süsteemiga.

2.3 Kaasatus kogukonna tegevustesse

2.3.1 Kogukonna motivaatorid

- **Aasta Noorsootöötaja**

Aasta noorsootöötaja nimetus omistatakse ja preemia antakse noorsootöötajale, kes on eelmisel õppeaastal saavutanud väljapaistvaid tulemusi Pärnu linna ja/või üleriigilisel ja/või rahvusvahelisel tasandil.

- **Pärnu Linna Aukodanik**

Aukodaniku nimetus antakse füüsilisele isikule erilise austusavaldusena. Pärnu Aukodanik on kõrgeim Pärnu linna poolt välja antav nimetus. Pärnu Aukodaniku nimetuse omistab Pärnu linn lugupidamise avaldusena konkreetsele isikule väga eriliste ning silmapaistvate teenete väärtustamiseks.

- **Pärnu Linna Vapimärk**

Pärnu Linna vapimärk on asutatud Pärnu linnale osutatud eriliste ja pikaajaliste teenete väärtustamiseks. Vapimärgi kavaler on oma elutöö või pikaajalise tegevuse kaudu kaasa aidanud linna arengule ja heale mainele.

- **Pärnu Linna Teenetemärk**

Pärnu linna teenetemärk on Pärnu linna autasu, mis antakse Pärnule osutatud oluliste teenete väärtustamiseks.

- **Johann Voldemar Jannseni nimeline auhind**

Auhind antakse Pärnu kultuuri-ja haridusellu märkimisväärse panuse teinud isikule tema töö väärtustamiseks.

- **Pärnu Kultuuri aastapreemia**

Pärnu kultuuri aastapreemia antakse projektile, isikule, kultuurikollektiivile, seltsile, sündmuse korraldajale, trükise või teose koostajale või valmistajale, kes või mis on oluliselt rikastanud Pärnu kultuurielu

- **Pärnu Kunsti aastapreemia**

Pärnu kunsti aastapreemia antakse Pärnus töötavale kunstnikule või kunstnike ühendusele, kes on: 1) oluliselt rikastanud Pärnu kunstielu; 2) eksponeerinud oma töid Pärnu linnas

- **Pärnu Muusika aastapreemia**

Pärnu muusika aastapremia antakse Pärnus töötavale heliloojale, interpreedile või muusikakollektiivile, kes on oluliselt rikastanud Pärnu muusikaelu.

- **Pärnu Aasta Tegu**

Aasta tegu nimetus antakse Pärnus aset leidnud ettevõtmisele, mis aasta jooksul on Pärnu linnale või pärnakatele olnud olulise tähtsusega.

- **Pärnu Aasta Naine**

Pärnu aasta naise tiitel antakse naisele, kes on oma töö ja tegevusega toonud kasu Pärnu linnale mistahes eluvaldkonnas.

- **Pärnu Aasta Mees**

Pärnu aasta mehe tiitel antakse mehele, kes on oma töö ja tegevusega toonud kasu Pärnu linnale mistahes eluvaldkonnas.

- **Hariduse aastapremia**

Pärnu linna hariduspreemiade määramise eesmärgiks on tähtsustada õpetaja rolli, tunnustada Pärnu linna haridusasutusi, haridusjuhte ning teisi pedagoogilisi töötajaid ja isikuid, kelle töö ja isiklik eeskuju on oluliselt kaasa aidanud noorte kujunemisele mitmekülgset arenenud isiksusteks ning kelle tegevus on positiivselt mõjutanud haridusasutuste ja Pärnu linna arengut.

- **Aasta õpetaja preemia**

„Aasta õpetaja” nimetus omistatakse ja preemia antakse kuni kuuele haridustöötajale järgmistes kategooriates:

- 1) kolm aasta õpetajat;
- 2) üks aasta noor õpetaja;
- 3) üks aastate õpetaja;
- 4) üks aasta haridusjuht.

- **Õpilastipendiumid**

Vastavalt Pärnu Linnavalitsuse 16. märtsi 2009 määrusele nr 18 „Pärnu linna õpilaspreamiate ja üliõpilastipendiumide taotlemise ja määramise kord“ makstakse Pärnu linna üldhariduskoolides ja kutseõppeasutustes õppivatele õpilastele preemiaid ning üliõpilastele stipendiume.

Linnas on välja kujundatud kogukonna motiveerimiseks tunnustamissüsteem. Igal aastal tunnustakse inimesi erinevatelt eluvaldkondadelt. Seni on vähe tähelepanu pööranud hoolekande- ja tervishoiutöötajate tunnustamisele.

2.3.2 Elanike kaasamine

Linna elanikkond saab osaleda ja kaasa rääkida linna arengus läbi erinevate **ümarlaudade** (Akadeemiline ümarlaud, Ettevõtjate ümarlaud, Vähemusrahvuste ümarlaud, ühenduste ümarlaud), **kodanikeühenduste** ning **linna arengudokumentide ja detailplaneeringute avalike arutelude kaudu**.

Pärnu linnas on registreeritud **863 mittetulundusühingut**.

Noortel on võimalus kaasa rääkida läbi **noorteühenduste, Pärnu linna Noortekogu ja Pärnumaa Noorte Liidu** kaudu. Kõikides üldhariduskoolides toimivad **õpilasomavalitsused**.

Pärnu linna Noortekogu - Alates 2005. aastast tegutseb Pärnu linna Noortekogu. Pärnu linna Noortekogu on otseselt seotud Pärnu linnavolikoguga ja tegutseb samadel aluspõhimõtetel. Noortekogu tegevust rahastatakse Pärnu linna eelarvest. Noortekogu istungid toimuvad üks kord kuus. Noortekogu tööd koordineerib Noortekogu juhatus. Pärnu linna Noortekogu on esindatud Pärnu linnavolikogus Noortekogu komisjoniga, mis on alaline. Noortekogu osaleb ühiskondlikel üritustel ja esindab Pärnu Linnavalitsuse komisjonides ja töörühmades noorte häält ja arvamust. Noortekogu kaudu toimib noorte osaluse edendamine ühiskondliku elu protsessides ning osalusharjumuse ja-motivatsiooni kujundamine.

Pärnumaa Noorte Liit - Pärnumaa Noorte Liit on ühendus Pärnu linna ja maakonna noortest, kelle ühiseks eesmärgiks on Pärnu maakonna ja linna piires noorte inimeste elu lihtsamaks, paremaks ja huvitavamaks muutmise. Pärnumaa Noorte Liit tegeleb erinevate projektide ja koolituste korraldamisega. Pärnumaa Noorte Liidu missiooniks on õpilasesinduste katusorganisatsiooniks olemine. Pärnumaa Noorte Liit juhib Pärnu linna õpilasesinduste ümarlaua tööd, korraldab õpilasvahetuse projekti. Õpilasvahetus seisneb õpilaste vahetamises erinevates linna gümnaasiumides ja põhikoolides, et üheksandikel oleks lihtsam otsustada kuhu edasi õppima minna.

Haridusasutuste juures töötavad aktiivselt hoolekogud, kes teevad koostööd kohaliku omavalitsusega.

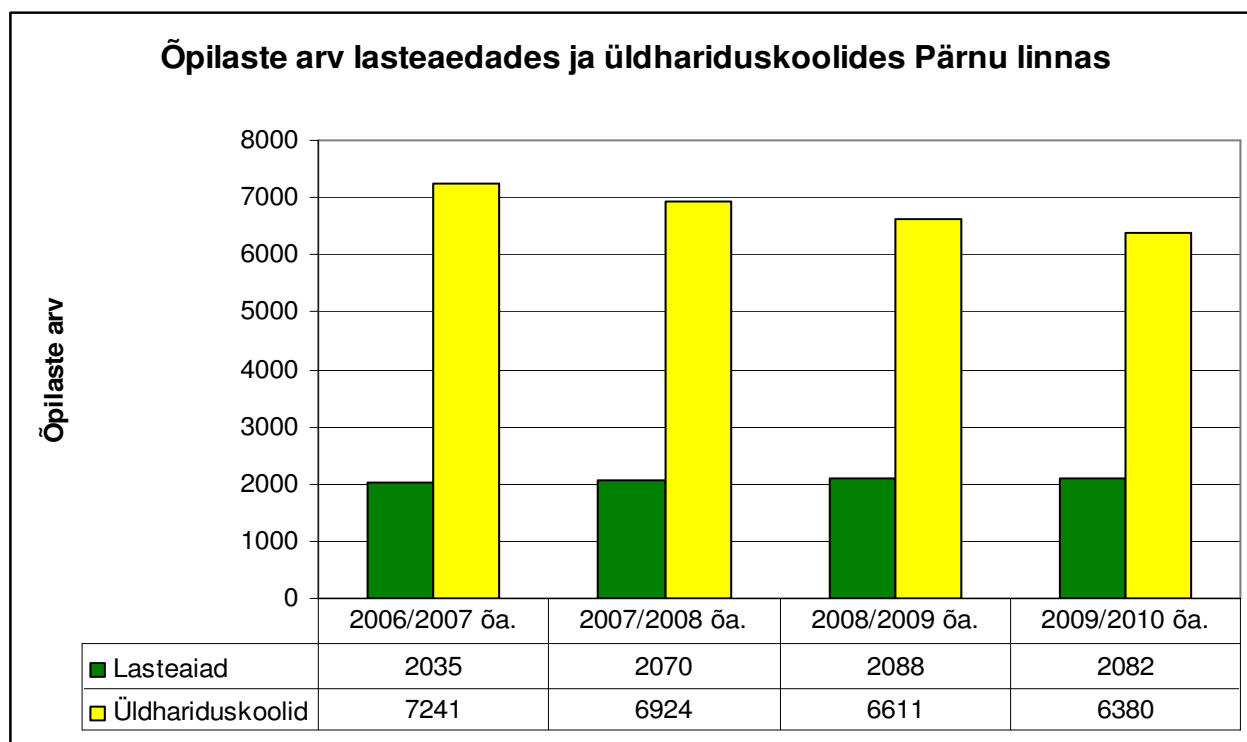
2.3.3 Naabrivalve piirkondade arv

Pärnus on üks naabrivalve sektor – Tulika sektor ja sinna kuulub 13 perekonda. Naabrivalve põhimõtteid on tutvustatud Raekülas, Vana-Pärnus ja Kesklinna piirkonna elanikele, kuid liitujaid nendest asumitest lisandunud ei ole. Üldiselt on elanike suhtumine positiivne, leitakse, et sellist tegevust oleks vaja, kuid reaalse tegudeni ei jõuta. Naabrivalvega alustamine nõuab eestvedaja(te) olemasolu vastavast kortermajast või tänavalt. Tundub, et eestvedajate puudus või vähene aktiivsus on põhiliseks asjaoluks, miks naabrivalve Pärnu linnas pole levinud. Üsna tihti on motiveerivaks jõuks naabrivalvega liitumisel elanike turvatunde vähenemine, mis on põhjustatud näiteks hiljuti toimunud kuriteost piirkonnas. Selle põhjal võib öelda, et Pärnu elanike turvatunne on endiselt kõrge ja ei peeta vajalikuks korraldada ega algatada lisategevusi turvalisuse tõstmiseks.

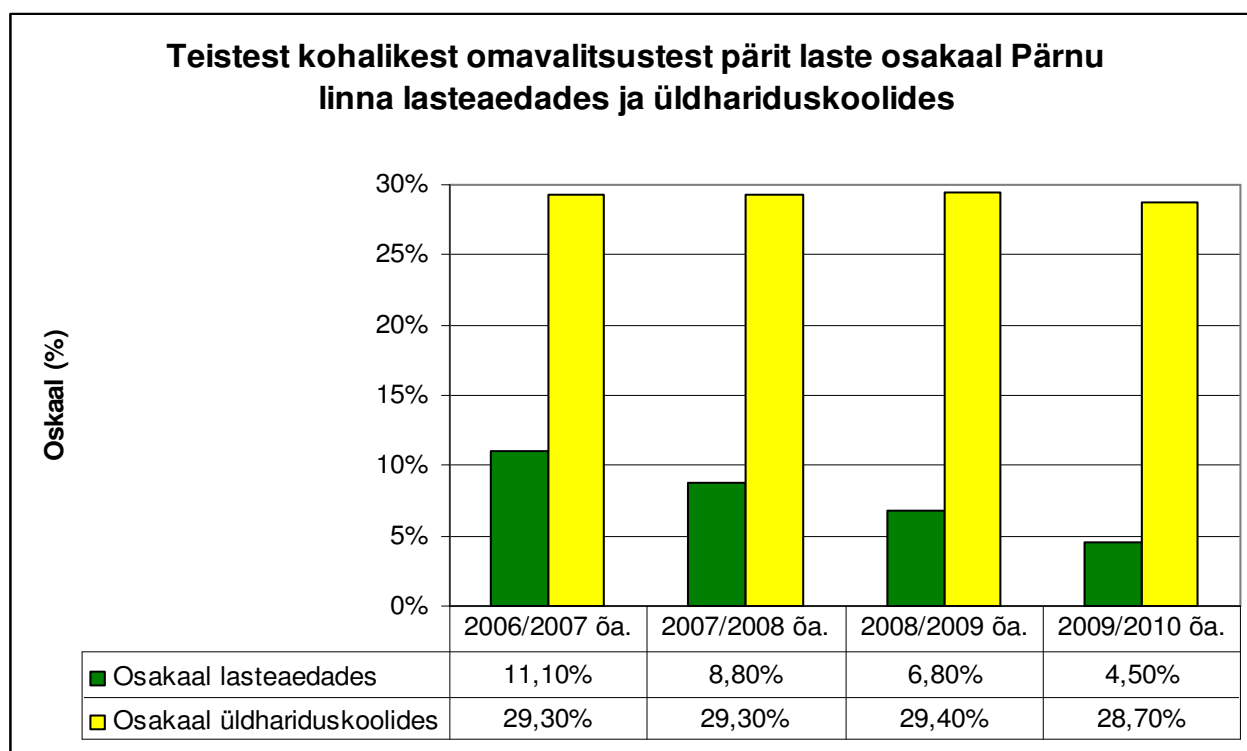
Eesti Naabrivalve ühingu roll selles situatsioonis on jagada piisavalt infot naabrivalve võimaluste kohta, kuid otsuse naabrivalvega liitumise vajalikkuse osas peab iga kogukond ise tegema.

3. LASTE JA NOORTE TURVALINE NING TERVISLIK ARENG

3.1 Õpilaste arv haridusasutustes

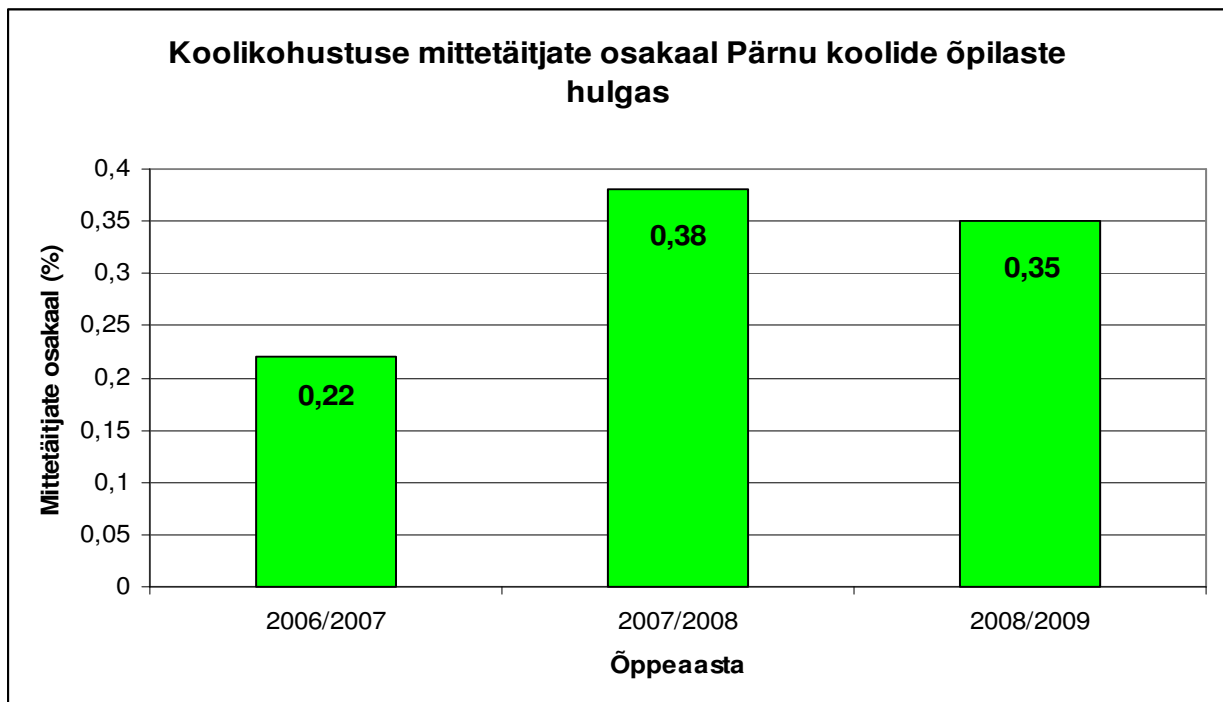

Joonis 47. Õpilaste arv lasteaedades ja üldhariduskoolides Pärnu linnas (Pärnu Linnavalitsus)

Joonis 48. Teistest kohalikest omavalitsustest pärit laste osakaal Pärnu linna lasteaedades ja üldhariduskoolides (Pärnu Linnavalitsus)

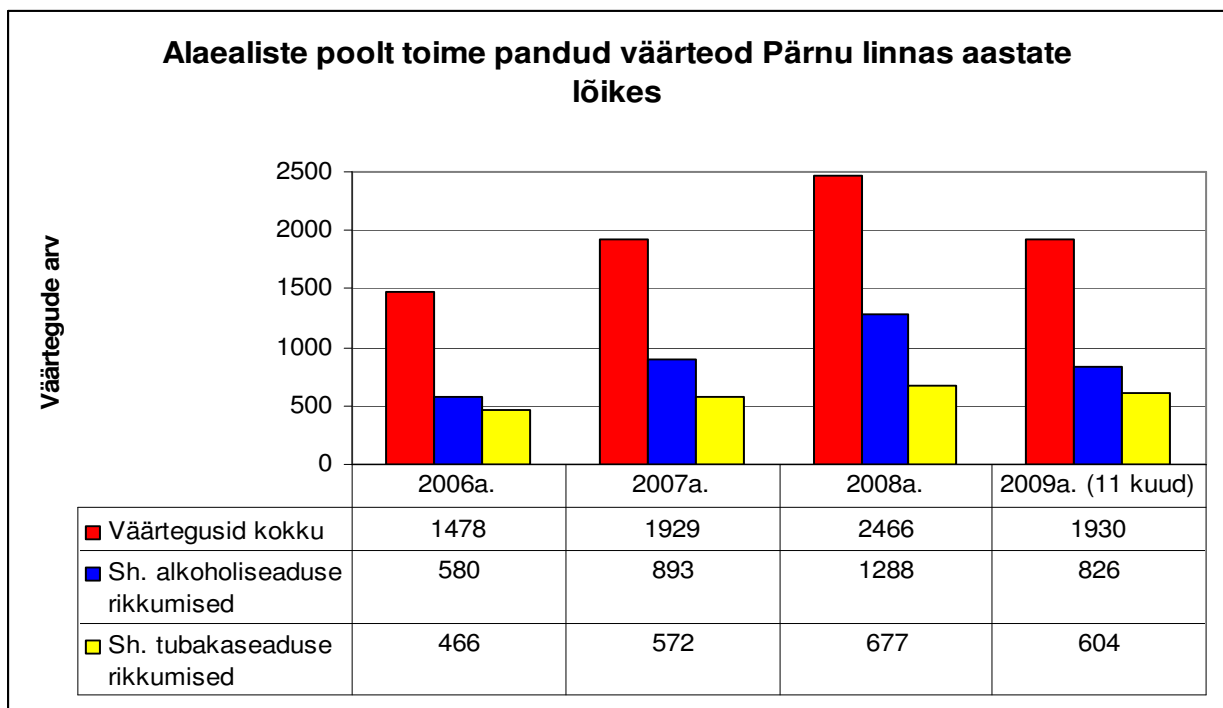
3.2 Koolikohustuste täitmine

Joonis 49. Koolikohustuse mittetäitjate osakaal Pärnu koolide õpilaste hulgas (Pärnu Linnavalitsus)

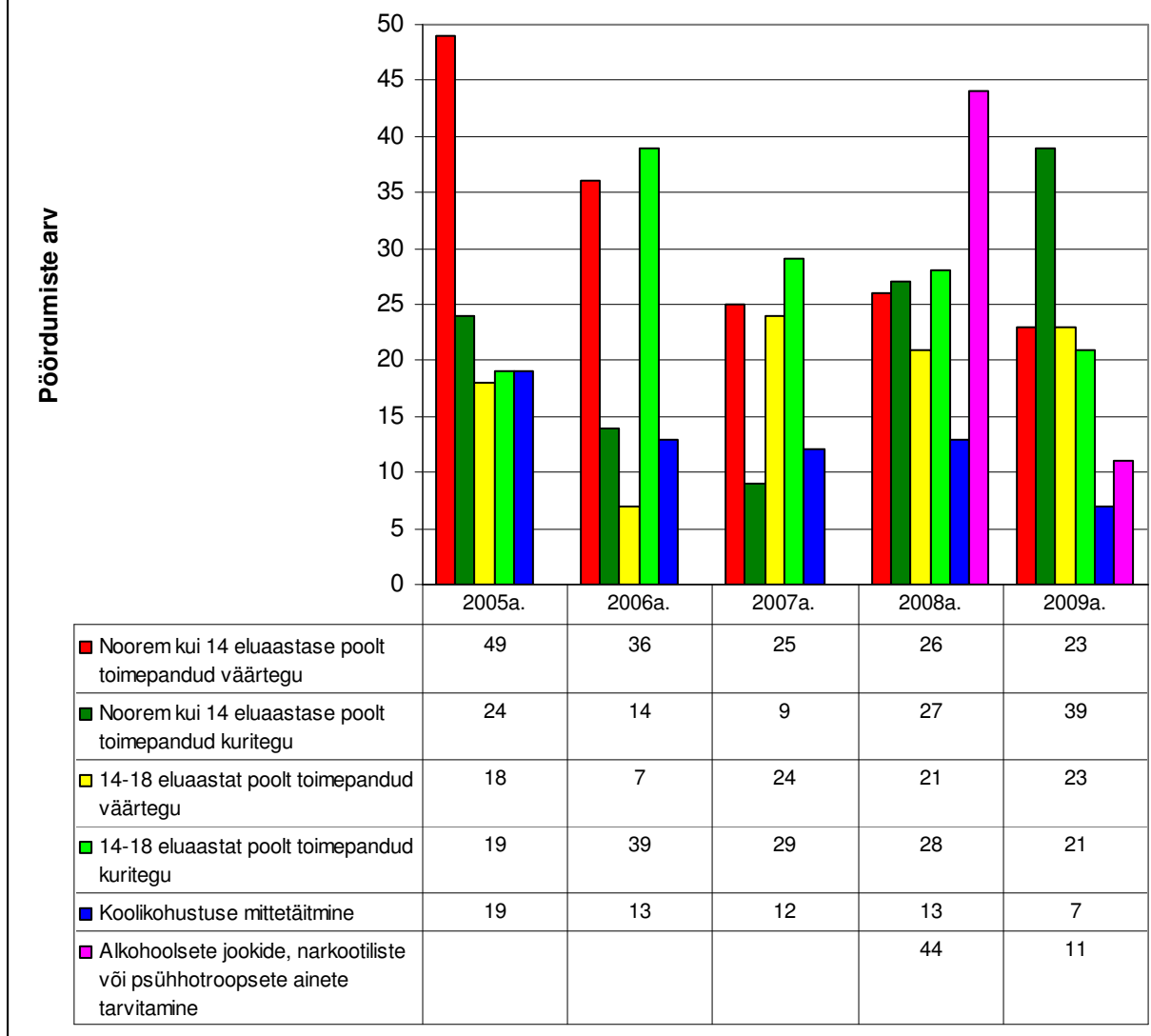
Koolikohustuse mittetäitmise osakaal on Pärnu linnas suhteliselt madal kuna välja on arendatud toimivad tugisüsteemid.

3.3 Noorte süüteod

Joonis 50. Alaealiste poolt toime pandud väärteod Pärnu linnas aastate lõikes (Lääne Prefektuur)

Alaealiste komisjoni poole pöördumise alused aastate ning vanuseklasside lõikes Pärnu linnas

Joonis 51. Alaealiste komisjoni poole pöördumise alused aastate ning vanuseklasside lõikes Pärnu linnas (Pärnu Linnavalitsus)

Tabel 13. Alaealiste komisjoni poolt kohaldatud mõjutusvahendid Pärnu linnas aastate lõikes

Alaealiste komisjoni poolt kohaldatud mõjutusvahendid Pärnu linnas aastate lõikes					
Mõjutusvahend	2005a.	2006a.	2007a.	2008a.	2009a.
Hoiatamine	53	51	39	56	27
Koolikorralduslikud mõjutusvahendid	21	13	10	16	9
Suunamine spetsialisti juurde vestlusele	24	24	21	27	15
Lepitamine	1	2	0	2	0
Kohustus elada vanema juures	1	1	2	5	5
Üldkasulik töö	23	21	28	43	37
Käendus	1	0	0	0	1
Suunamine programmidesse, reh. teenusele	25	9	6	14	5

Arutelu lõpetamine	0	2	0	0	0
Suunamine ravile	0	1	0	0	0
Suunamine eri-õppekasvatusasutusse	2	1	1	2	7

Allikas: Pärnu Linnavalitsus

Pärnu linnas toimib heal tasemel töötav koostöövõrgustik alaealiste õigusrikkujatega tegelemiseks. Pärnu Linnavalitsus, Lääne Prefektuur, Lääneringkonnaprokuratuur ning Tallinna Vangla kriminaalhooldusosakond teevad efektiivset koostööd, et noorte õigusrikkumisi ennetada ja vähendada ning leida õigusrikkujate rehabilitatsiooniks parimaid lahendusi. Koostööd tehakse kõigi osapoolte vahel sõlmitud koostöölepingu järgi, mille tegevuskavas on fikseeritud konkreetsed meetmed (nt. Ühisreidid, ühiskoolitused, konkreetsete programmide kasutamine jne). Koostöövõrgustikku kuuluvad linnavalitsuse lastekaitse spetsialistid, alaealiste komisjoni liikmed, Pärnu Õppenõustamiskeskuse koolisotsiaalnõustajad, Lääne Prefektuuri noorsoopolitseinikud, prokurör, lastepsühhiaatrid jt ametnikud)

3.4 Laste ja noortega tegelevad asutused

Pärnus on välja arendatud koostöös erasektoriga laiapõhjaline huvikoolide võrk. **Linnas tegutseb kuus munitsipaalhuvikooli:** Pärnu Muusikakool (420 õpilast), Pärnu Kunstikool (90 õpilast), Pärnu Kunstide Maja (685 õpilast), Pärnu Spordikool (580 õpilast), Pärnu Tehnika- ja Tööõpetusmaja (250 õpilast) ning Pärnu Loodusmaja (410 õpilast).

Lisaks munitsipaalhuvikoolidele tegutseb Pärnusse rida erahuvikooli. **2009. aastal tegutses linnas üle 20 erahuvikooli.** Neist suurimate õpilaste arvuga ja staažikamad on: Jana Trink Erakool, Laine Mägi Tantsukool, Gabriele Moe- ja Tantsukool, Pärnu Vanalinna Koolituskeskus, Pärnu Tennisekool ja Pärnu Spordiselts „Kalev“ Spordikool. Erahuvikoolides õppivate õpilaste arv ulatub orienteeruvalt 3000 õpilaseni. Linn toetab erahuvikoolide tegevust vastavalt Pärnu Linnavolikogu määrusele „Erakoolide toetamise kord“.

Noortel on võimalus tegeleda erinevate huvialadega. Vastavalt Pärnu tehtud „**Noorte vaba aja sisustamise võimalused Pärnu linnas 2009**“ uuringule on populaarsemad need huvialad, mis kuuluvad kaunite kunstide (muusika, kunst, tants, teater jne) valdkonda.

Vastavalt uuringule võib aga **välja tuua ka järgmised probleemid:** vähesed on võimalused tegeleda ekstreemspordi valdkonnas (puuduvad võimalused ekstreemspordiga tegelemiseks talvisel ajal); puuduvad võimalused tegeleda jäähalli spordialadega (puudub jäähall); õppetaskude maksmine ei ole alati jõukohane (probleem on eriti tundlik praegusel majanduslikult raskel ajal) jms. Uurimuse tulemusena selgus, et nii õpilaste kui lastevanemate rahulolu hinnang huvihariduse ja huvitegevuse võimaluste kohta linnas oli kõrge. Linnas töötab ka kaks avatud noortekeskust. Raeküla Noortekeskus asub Raeküla Vanakooli Keskuses ja teenindab peamiselt Raeküla linnaosa noori.

Pärnu linn renoveeris ning koostöös Pärnu Väikese Vabakooli Seltsi, Pärnu Lastekaitseühingu ja MTÜ FM-ga avati 29. jaanuaril 2009 Ülejõe linnaosas kaasaegne Noorte Vabaajakeskus, kus on võimalik tegeleda väga erinevate noorsootöö võimalustega. Keskust külastavad peamiselt noored vanuses 15-26 ning keskus pakub tegevusi kogu linna ja ka maakonna noortele.

Pärnu üldhariduskoolides on loodud samuti mitmekülgsed tingimused huvitegevuseks. Linna üldhariduskoolide juures tegutsevad huviringid on õpilastele tasuta. 2009. aastal viidi läbi uuring.

Pärnu Linnavalitsuse haridusosakond kogub (iga aasta oktoobrikuus alates 2005/2006 õppeaastast) andmeid üldhariduskoolide huvitegevuse kohta. Viimase viie aasta jooksul on huviringide valik muutunud mitmekesisemaks. Oma kooli huviringides on võimalik osaleda enamikul õpilastest. Kodanikukasvatusega seonduvad huviringid töötavad neljas koolis, kaks aastat tagasi üks kool. Oluliselt on suurenenud tehnikavaldkonna huviringide osakaal. Rohkem on pärimuskultuuriga seonduvaid huviringe koolides. Näiteks Vene Gümnaasiumis on viie aasta jooksul moodustatud kaks koori ja eesti rahvatantsurühm. Linna üldhariduskoolide huviringides osaleb 80 % õpilastest.

Pärnu linnas tegutseb ametlikult tegevusloa alusel 2 lastehoidu:

- Esplanaadi tn – Lastehoid Pessa, alates 2007a., kohti kuni 15.
- Pardi tn - Lastehoid Titutriinu, alates 2009a., kohti 15.

Lastehoiu tasu on kuus 3 700 krooni (10 tunnise päeva puhul) + toidupäeva maksumus 35 krooni päev (sõltuvalt toidukordade arvust). Teenus on kättesaadav vähestele peredele. Vajadus oleks suurem, kui linn suudaks toetada lapsevanemaid.

Pärnu linnas ei tegutse ühtegi eralasteaeda ning pole välja töötatud süsteemi lapsehoiuteenuse rakendamiseks.

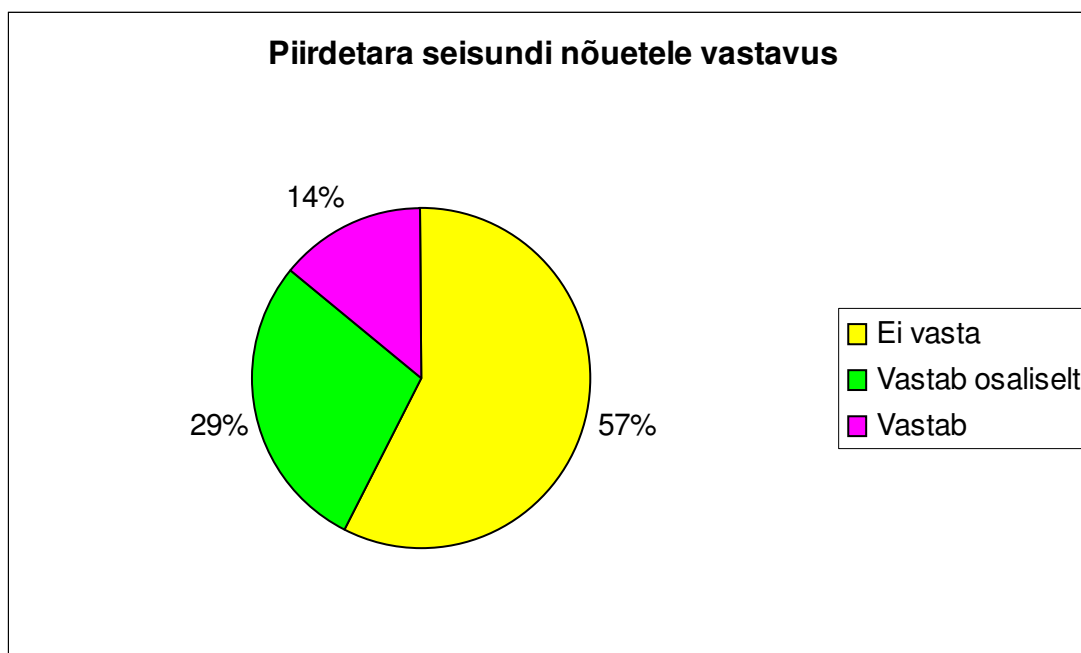
Lastega tegelevaid hoolekandeesutusi käsitletakse indikaatori 2.2.5 juures.

(Pärnu Linnavalitsus)

3.5 Laste ohutu elu- ja õpikeskkond

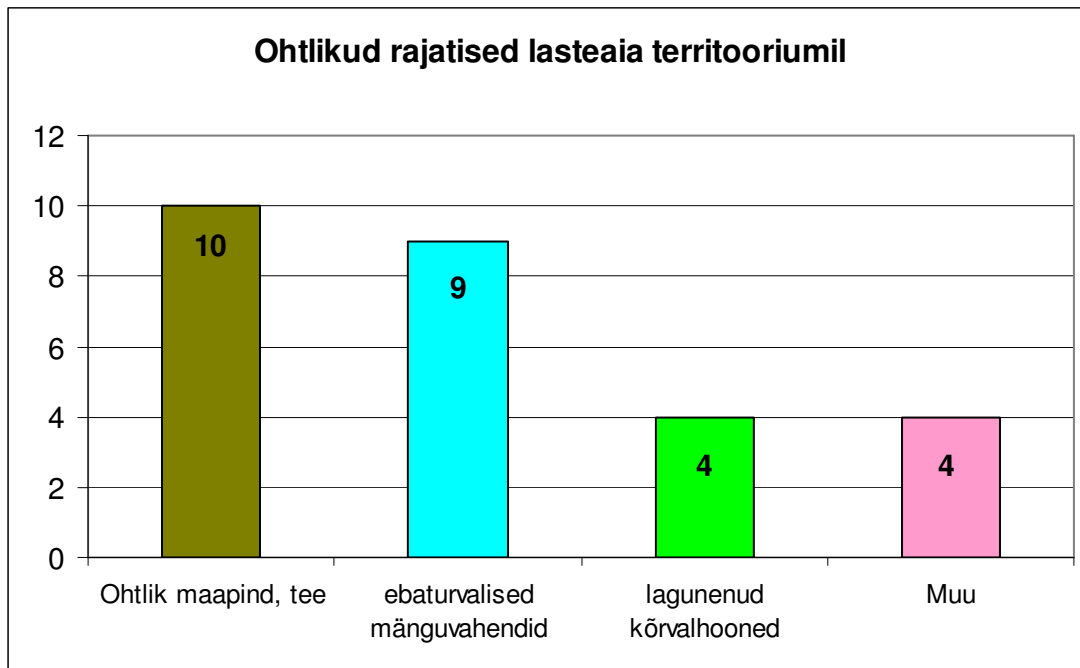
Kõik Pärnu linna lasteaiad on olnud kaasatud Terviseameti poolt 2009a. läbi viidud „Kasvukeskkonna uuringusse“.

Alljärgnevalt on välja toodud statistilised diagrammid Pärnu linna lasteaedade turvalisust puudutavatest probleemidest. Diagrammide aluseks on 2007a. mais ja juunis toimunud lasteaedade ülevaatus tulemused.

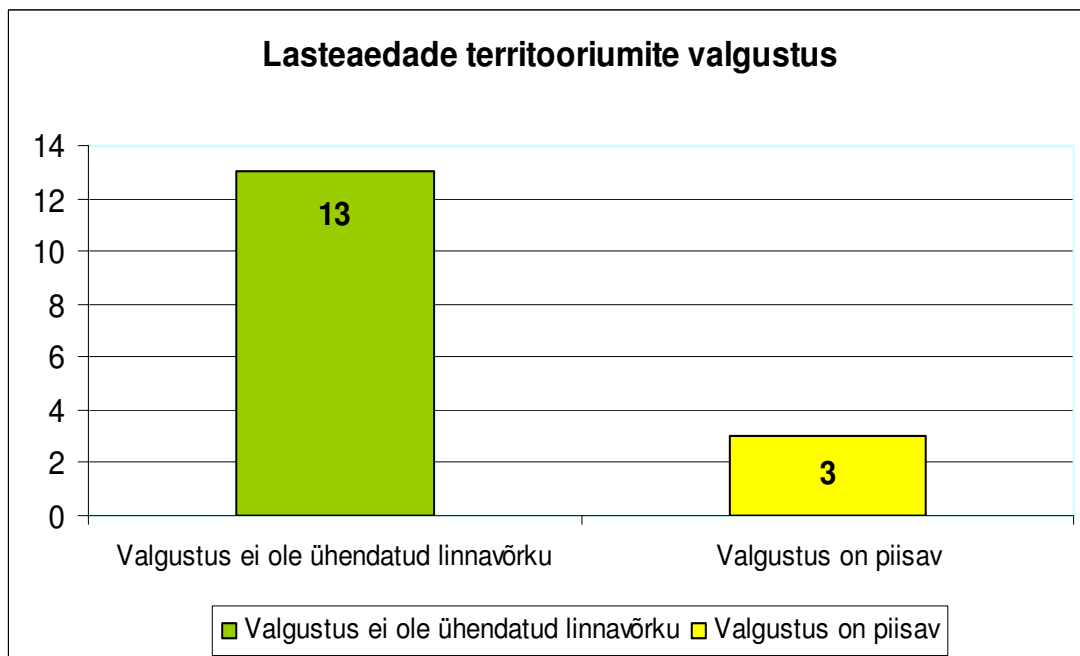
Joonis 52. Piirdetara seisundi nõuetele vastavus Pärnu lasteaedade juures (Pärnu Linnavalitsus)

Uuringu tulemusel selgus, et piirdetara ei vasta nõuetele 8 lasteaial, 4 vastab osaliselt nõuetele (Kadri, Mai, Pöialpoiss, Trall) ning 2 lasteaial vastab täielikult nõuetele (Kelluke ja Kesklinna).

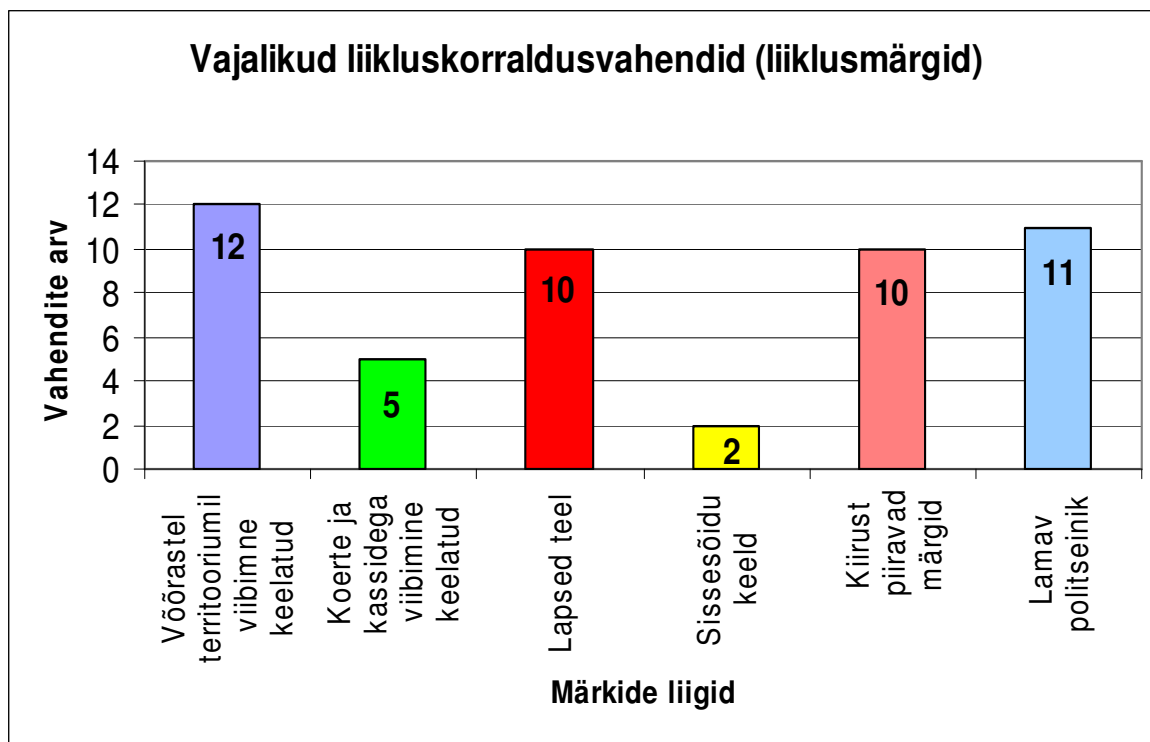
Joonis 53. Ohtlikud rajatised lasteaia territooriumil (Pärnu Linnavalitsus)

Muu all peeti silmas keskkonnasaastet, ohtlikku lumetõket katusel, lagunenud basseini ning maapinna olulist ebatasasust.

Joonis 54. Lasteaedade territooriumite valgustus (Pärnu Linnavalitsus)

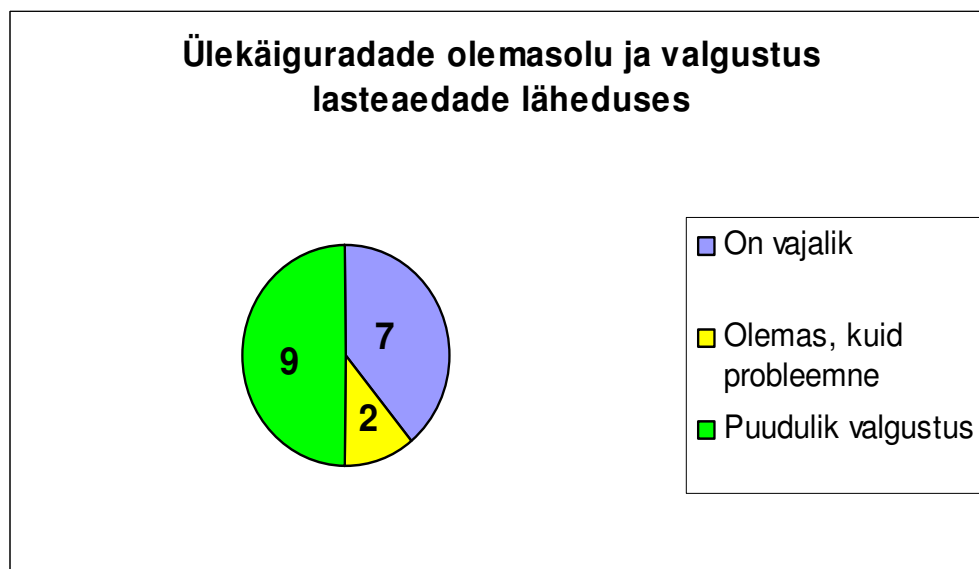
Neljateistkümnest lasteaiaast kolm (Kesklinna, Ülejõe ning Raeküla) pidasid oma lasteaia territooriumi ümbritsevat valgustust piisavaks ehkki see pole ühendatud linnavõrku. Tammsaare lasteaial on ühendus linnavõrguga, kuid puuduvad valgustite pesad.

Joonis 55. Vajalikud liikluskorraldusvahendid Pärnu linna lasteaedadel (Pärnu Linnavalitsus)

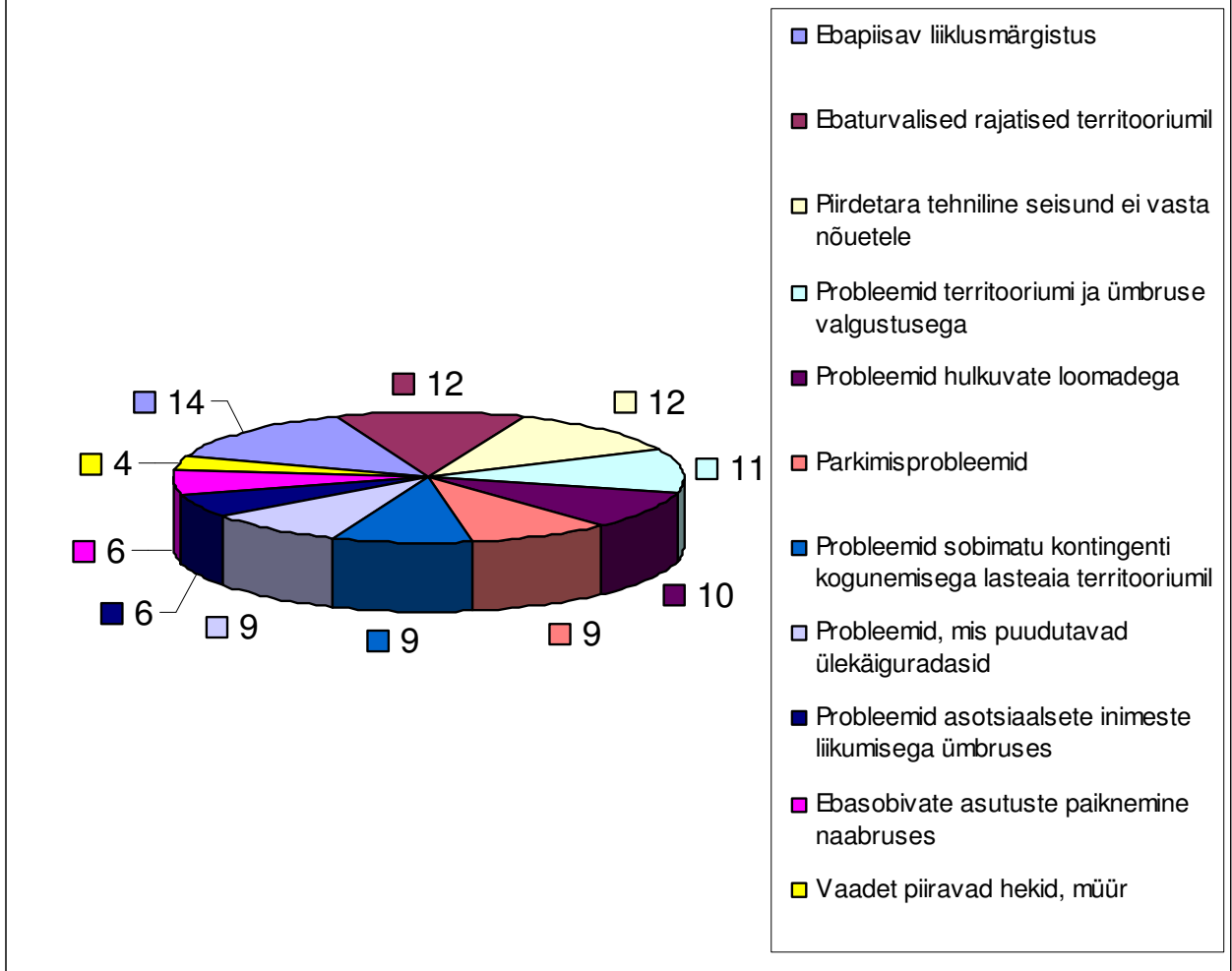
Paljud lasteaiaid märkisid, et puudub “lamav politseinik”, tegelikku paigaldamise vajadust see välja ei toonud. Tuleks täpsustada, milline on vajadus.

Vajadus kiirust piiravatele märkidele oli kümnel korral, samas on võimalik, et need dubleerivad. “Lamav politseinik”, “Sissesõidu keeld”, “Lapsed teel” on ka kiirust piirava iseloomuga liikluskorraldusvahendid. Sisuliselt võiks väita, et ligi 80% lasteaedadest soovib kiirust piiravat liikluskorraldusvahendit või märgistust.

Joonis 56. Ülekäiguradade olemasolu ja valgustus lasteaedade läheduses (Pärnu Linnavalitsus)

Enamlevinud turvalisust puudutavad probleemid Pärnu lasteaedades

Joonis 57. Enamlevinud turvalisust puudutavad probleemid Pärnu lasteaedades (Pärnu Linnavalitsus)

Turvalisust puudutavad suurimad probleemid Pärnu lasteaedades:

- Ebapiisav liiklusemärgistus - 100% lasteaedades
- Ebaturvalised rajatised territooriumil - 86%
- Piirdetara tehniline kord ei vasta nõuetele - 86%
- Probleemid territooriumi ja lähiumbruse valgustusega - 79%
- Probleemid hulkuvate loomadega - 71%
- Parkimisprobleemid - 64%
- Probleemid, mis puudutavad ülekäiguradasid - 64%
- Probleemid asotsiaalsete inimeste liikumisega lähiumbruses - 43%
- Ebasobivate asutuste paiknemine naabruses - 43%
- Vaadet piiravad hekid, müür - 27%

Sarnast uuringut teiste lasteasutuste (üldhariduskoolid, huvikoolid, hoolekandeesutused jt) kohta linnas läbi viidud ei ole.

3.6 Kooli/lasteaia terviseteenuse olemasolu

Lasteaiad

Pärnu linna kõigis (14) lasteaedades on **tervishoiutöötaja, liikumisõpetajate ja logopeedi** ametikohad. Täitmata on 2 logopeedi ametikohta, nendes lasteaedades töötavad tugiõpetajad logopeedide juhendamisel.

Psühholoogi teenust pakub lastele Pärnu Õppenõustamiskeskus projektipõhiselt.

Lasteaedadel ja haridusosakonna alushariduse peaspetsialistil on tihe koostöö sotsiaalosakonna lastekaitse töötajatega. Tegeldakse nii probleemide ennetamise kui ka perede toetamisega.

Erirühmi on 10. Kaetud on Pärnu linnale vajalikud rühmad: **tasandusrühmad** – 3 eesti õppekeelega, 1 vene õppekeelega; **tasandusrühm kuulmislangusega lastele, kehapuudega laste rühm, arendusrühm** (vajadusel ka liitpuudega lapsed), **nägemispuudega laste rühma** ja KOV algatusel 2 **silmaravi rühma**. Erirühmade laste osas toimib koostöövõrgustik rehabilitatsiooni plaanide rakendamisel tervishoiusüsteemiga.

Koolid

Koolitervishoiuteenus on tagatud kõikides koolides – kokku töötab 10 kooliõde ja 3 kooliarsti.

Pärnus on 750 õpilase kohta üks **koolipsühholoogi** ametikoht ja
624 põhikooli õpilase kohta üks **koolisotsiaalnõustaja** ametikoht
324 põhikooli õpilase kohta üks **eripedagoogi** ametikoht

Pärnu linna üldhariduskoolide teenindavad Õppenõustamiskeskuse spetsialistid:
koolisotsiaalnõustajad **7,0 ametikohta**,
koolipsühholoogid **7,5 ametikohta**,
lisaks **1,0** ametikohaga koolipsühholoog Humanitaargümnaasiumis.

Psühholoogilise teenindamise puhul on õpilaskontingendiks arvestatud nii põhikooli kui ka gümnaasiumi õpilasi (6380), koolisotsiaaltöö puhul (see on seotud koolikohustusliku eaga) ainult põhikooli õpilasi (4368),.

Pärnu linna haridussüsteemi arengukavas on eesmärgiks seatud, et iga 600 õpilase kohta oleks üks koolisotsiaaltöötaja ja üks psühholoog.

3.7 KOV poolne initsiatiiv ja toetused tagamaks teenuste kättesaadavust

Koolitoit

Pärnu linna üldhariduskoolide 1.-9.klassi õpilastele on koolilõuna tasuta. Koolilõuna toidupäeva arvestuslikuks maksumuseks 2010 aastal on 1.-9.klasside õpilastele 14 krooni ja Toimetulekukooli õpilastele 13 krooni. Gümnaasiumi astme õpilastele on koolilõuna tasuline ja see on keskmiselt 18 krooni.

Pikapäevarühmad

2009-2010 õa. käib pikapäevarühmades 1031 õpilast. Pikapäevarühmas käivatel lastel on võimalik saada toitlustamist lisaks koolilõunale. Pikapäevarühma toitlustamise eest tasub lapsevanem.

Lasteaiad

Lastesõime kohtadest on puudus. 2010.a ei suuda linn tagada teenust orienteeruvalt 200 lapsele, kelle vanemad seda soovivad.

Aiarühmades jätkub kohti kõikidele soovijatele.

Lapsevanem tasub osalustasu 9% Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud alampalgamäärast ja ujulatega asutustes ujumisperioodil 12% Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud alampalgamäärast.

Toidupäeva maksumuse otsustab lasteaia hoolekogu ja see on vahemikus 20 – 25 krooni päev. Mitmed lasteaia kasutavad võimalust PRIA toidupiima toetuse saamiseks

Alushariduse õppekava välised tegevused - lasteaia kasutavad täna erinevaid treenerid sportlike lisategevuste korraldamiseks (lastevanemate tasu alusel), samuti kasutatakse Pärnu Spordihalli tasuta sportlike tegevuste korraldamisel.

Ujumisõpetus - Pärnu linna 3 lasteaeda omavad ujulat, kus on rakendatud ujumisõpetaja ametikoht ja ujumine toimub 2 korda nädalas kõikidele aiarühmade lastele.

Õpilasmalev

Pärnu Linnavalitsuse pikaajaline koostööpartner on MTÜ Pärnumaa Õpilasmalev, kes pakub igaaastasel umbes 1000-1200 õpilasele suvel töötamise võimalust. Kõikidest Pärnumaa Õpilasmaleva rühmades töötavatest lastest umbes pooled on Pärnu linna noored. Võrreldes teiste Eesti piirkondadega on Pärnu maakonnas õpilasmaleva osakaal suur. Hoolimata sellest ei ole kõigil soovijatel võimalik suvel malevasse tööle saada.

Pärnu linnavalitsuse haridusosakond ja sotsiaalosakond toetavad ka laste- ja noorte suvelaagreid läbi projektikonkursi. Igal aastal on keskmiselt toetust saanud 45 laagriprojekti.

Toetatakse üldhariduskoolide juures korraldatavaid linnalaagreid algklassiõpilastele, spordilaagreid, laagreid kunstidega tegelemiseks ja ülelinnalisi linnalaagreid. Sotsiaalosakond toetab riskirühmade laste laagriprojekte, leinalaagrit ning eraldab noortelaagrite soodustusikuid vähekindlustatud perede lastele. Linnas toimuvates laagriprojektides osaleb keskmiselt 600 last aastast.

3.8 ja 3.9 osas ei ole Pärnu linnas läbi viidud vastavaid uuringuid.

Lasteaia- ja koolitervishoiutöötajate poolt jälgitakse regulaarselt laste kehalist aktiivsust ja kehakaalu ning teostatakse tervisealast nõustamist.

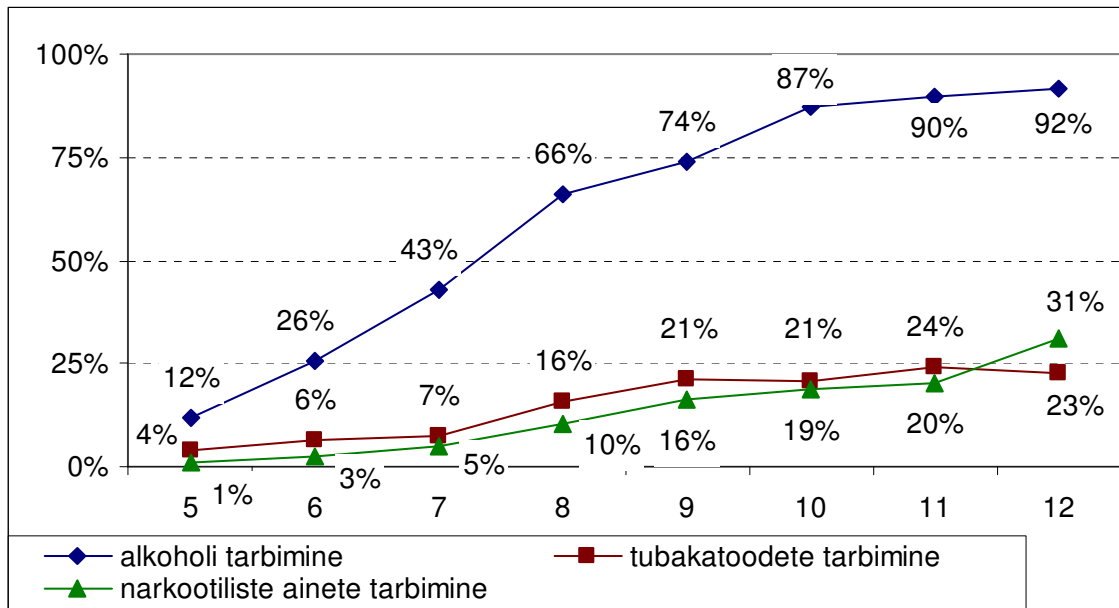
3.10 Sõltuvusained

Antud hetkel puudub linnavalitsusel täpne informatsioon uimastite levimise ja kasutamise kohta kogu Pärnu elanikkonna seas. Tugineda saab vaid 2000. ja 2006. aastal Pärnu koolide õpilaste hulgas läbi viidud uuringutele.

2000. a. uuringu „Probleemid Pärnu koolides“ käigus küsitleti kõiki Pärnu koolide 7.-12. klassi õpilasi, noorim vastaja oli 12- aastane ning vanim 24- aastane, ankeete laekus 3006. 2006.a. läbiviidud samas uuringus küsitleti 5.– 12. klassi, kaasa arvatud Pärnu Kutsehariduskeskuse õpilasi. Noorim vastaja oli 10- aastane ning vanim 21- aastane. Laekus 4313 ankeeti.

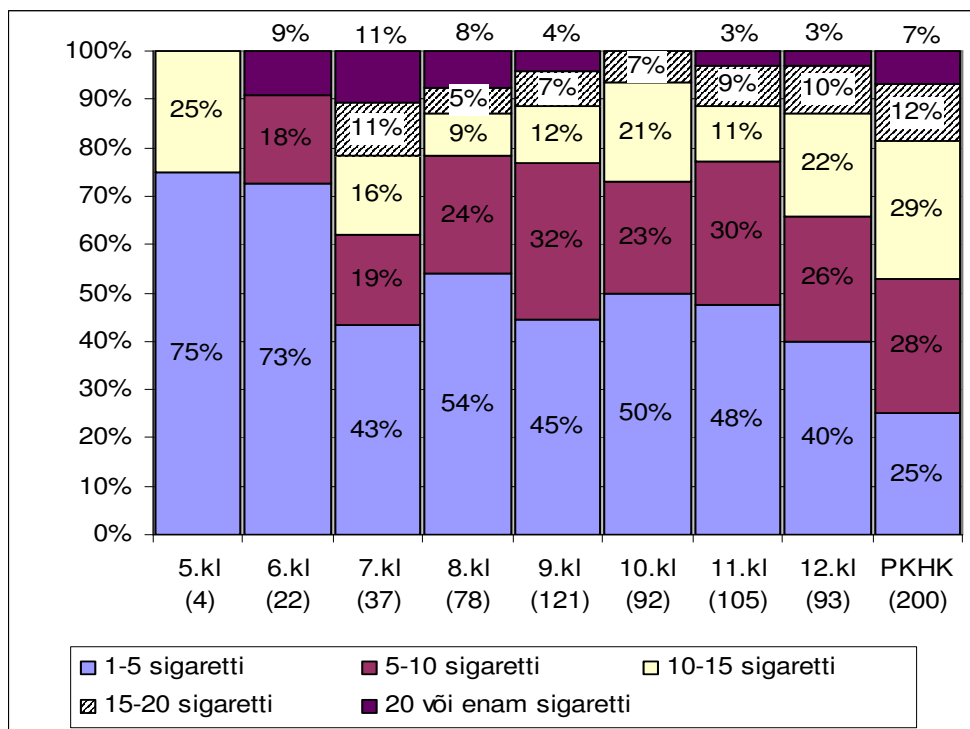
2006. aasta andmetel kasutab Pärnu linna koolide 5.-12. klasside õpilastest **tubakatooteid** 19%, poisid mõnevõrra rohkem kui tüdrukud. Suitsetaja esmatarbija keskmine vanus- 13,4 a. **Alkoholi** on tarvitanud 64% kõikidest küsitletud õpilastest, neist 17% on teinud seda enda hinnangul sageli. Alkoholi esmatarbija tarvitaja keskmine vanus 11,5 a. Poisid ja tüdrukud on esimest korda alkoholseid jooke proovinud enam-vähem samas vanuses (poiste keskmine vanus 11,1 ja tüdrukute

keskmine vanus 11.9 aastat). Alkoholi tarvitajatest teeb seda tihti 19% poistest ja 10% tüdrukutest, ülejäänud teevad seda harva. **Narkootikume** proovinuid 15% Pärnu koolide 5.-12. klasside õpilastest. Esmatarbija keskmine vanus 15. a.

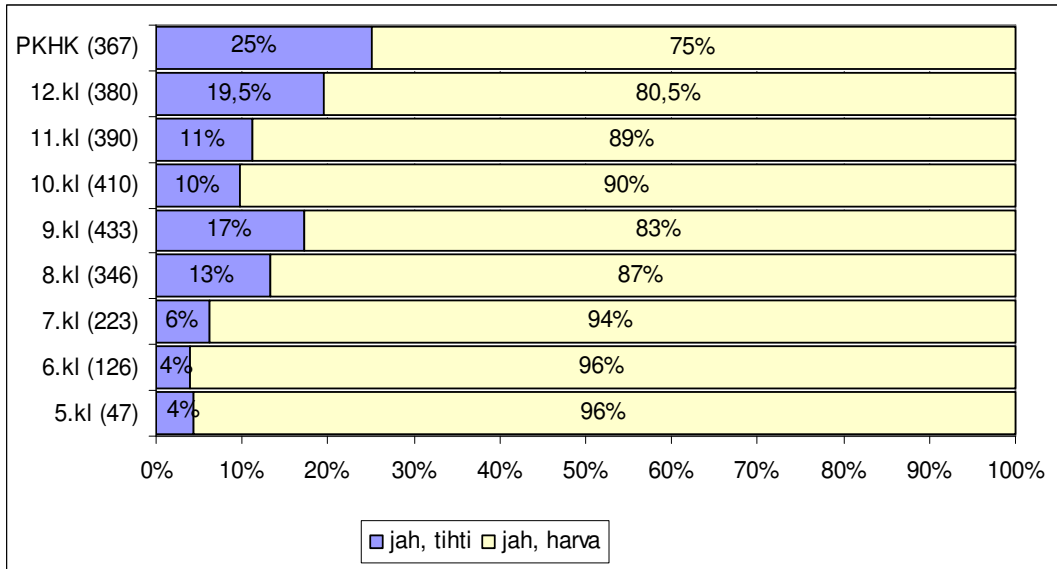

Joonis 58. Alkoholi, tubakatoodete ja narkootikumide tarbinud õpilaste osatähtsus 5- 12. klasside lõikes (4313 õpilast) 2006a.

Kolmest uuritud aineist (tubakatooted, alkohol, narkootikumid) kõige levinum on alkohol, mida tarbib 64% küsitletud õpilastest, tubakatooteid 19% ja narkootilisi aineid 15%.

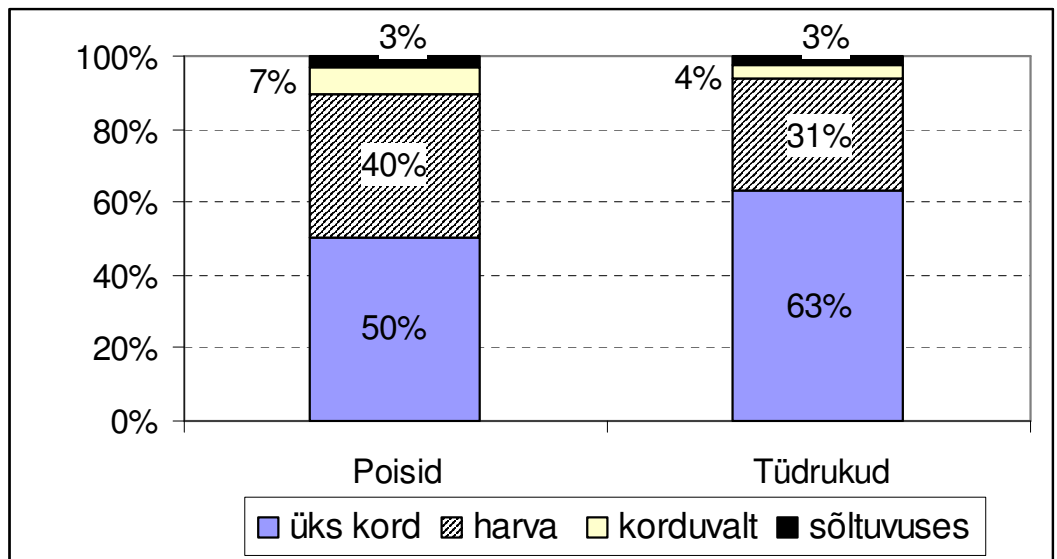

Joonis 59. Päeva jooksul suitsetatud sigarettide hulk klasside lõikes, % näitab osatähtsust suitsetajatest. Klassi all sulgudes on suitsetajate arv vastavas klassis. (Probleemid Pärnu koolides 2006.)

Joonis 60. Hinnang alkoholi tarbimise sagedusele klasside lõikes, % näitab osatähtsust alkoholi tarbinud õpilastest. Sulgudes on alkoholi tarbinud õpilaste arv igas klassis. (Probleemid Pärnu koolides 2006.)

Kõige sagedamini tarvitavad alkoholi 9. ja 12. klassi õpilased vastavalt on neis klassides tihti alkoholi tarbivaid õpilasi 17% ja 19,5% alkoholi tarbinutest. 24% alkoholi tarbivatest õpilastest saab seda sõpradelt või tuttavatelt ja suures osas tasuta. Samuti tarvitatakse alkoholi kõige sagedamini (40% alkoholi tarbinutest) just sõprade ja tuttavate juures.

Joonis 61. Hinnang narkootikumide tarbimise sagedusele, % näitab osatähtsust narkootikume tarbinutest (kokku on narkootikume tarbinud 379 küsitatud poisist ja 255 tüdrukutest) (Probleemid Pärnu koolides 2006a.)

Narkootiliste ainete tarvitajatest enamus (91%) on narkootikume tarvitanud kas ühe korra (55%) või teevad seda harva (36%). Korduvaid tarvitajaid on kokku 1,8% ja enda arvates sõltuvuses 0,9% vastanutest. Viimase kahe grupi hulgas on tüdrukuid poole vähem kui poisse. Harva narkootilisi aineid tarvitavatest õpilastest põhiline osa saab seda ilma rahata, sest seda pakutakse seltskonnas.

Tabel 14. Õpilaste poolt nimetatud narkootikumid, mida nad on tarbinud

Narkootikum	2000a. uuring	2006a. uuring
kanep (marihuaana)	69%;	71,5%
extasy	9%;	10,2%
amfetamiin	29%;	7,4%
kokaiin	7%;	3,6%
LSD	2%;	2,1%
hašis	8%;	1,8%
heroiin	2%;	1,4%
GHB	1%;	0,1%
oopium	1%;	0,1%
valge hiinlane		0,4%
ei tea täpselt		0,3%
Muud nimetused		1,1%

Muude nimetuste all on toodud sellised nimetused, mida kasutatakse slängis ja ei olnud võimalik välja uurida, mida selle all mõeldi.

Alates 9.-ndast klassist väheneb nende narkootikume tarvitanute hulk, kes on seda teinud ühel korral ja suureneb harva tarvitanute hulk. Tulemuste põhjal võib öelda 5.-7.kl õpilaste seas pole narkootikumide tarvitamine veel suur probleem. Levinuim narkootikum on kanep (71,5% vastanutest on seda tarbinud), mille tarbimine on võrreldes 2000.aasta uuringuga 2% võrra tõusnud. Extasy tarbimine on jäänud samale (10% tarvitanuid) tasemele. Poole võrra, 4%-ni, on langenud kokaiini tarbimine ja kõige rohkem on langenud amfetamiini tarbimine, mida 2000.aastal oli tarbinud 29% ja 2006 uuringu järgi 7%. Narkootikume tarbitakse enamasti sõprade seltskonnas (65% narkootikume tarbinutest).

Tabel 15. Uimasteid tarbivate õpilaste osakaal ja esmatarbija keskmine vanus Pärnu koolides

	2000a.	2006a.
Suitsetab	28%	19%
Esmatarbija keskmine vanus	13a	13,4a
Ostab ise poest	77%	71%
Laseb täiskasvanul osta	13%	22%
Alkoholi vähemalt korra tarbinud	78%	64%
Enda sõnul sageli	13%	17%
Esmatarbija keskmine vanus	11,5a	11,5a
Ostab ise poest	56%	53%
Narkootikume proovinud	17%	15%
neist korduvalt	43%	42%
Esmatarbija keskmine vanus	14,9a	15a
Tarbib sõprade seltsis	74%	80%
klubides	25%	8%
Enda sõnul sõltuvuses	3%	3%
Kanepit tarbinud	69%	71,5%
Amfetamiini tarbinud	29%	7,4%
Ecstasy't tarbinud	9%	10,20%

Allikas: Uuringud „Probleemid Pärnu koolides 2000 ja 2006“, Pärnu Linnavalitsuse arenguosakond.

Uuringute võrdlusest selgub, et uimastite tarbimine kooliõpilaste hulgas on muutunud paremuse suunas, kuid seda võib seletada ka uuringute valimi erinevusega- hilisemas uuringus osalesid nooremad õpilased. Siiski on tarbimisulatus Pärnu õpilaste seas suhteliselt suur, esmatarbija vanus aga madal (vt. tabel). Lisaks on noorte endi hinnangul alkoholi ja suitsu lihtne ise kauplusest osta.

2003.a.moodustati Pärnu linna Uimastiennetuse komisjon, mis algselt oli juhtide põhine. Käesolevast aastast moodustati spetsialistide põhine komisjon.

Koostatud on Süütegude ja uimastitarbimise ennetamise arengukava koos tegevuskavaga 2008-2013, mille aluseks on kooliõpilaste seas aastatel 2000 ja 2006 läbiviidud küsitluste tulemused.

3.11 Koolitoit

Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti kaudu taotletavat koolipiimatoetust kasutavad 8 lasteaeda ja 8 üldhariduskooli. Alates 2009 aasta sügisest kasutatakse 1.- 4. klassi õpilastele koolipuuviljatoetust.

Pärnu linnas on alates 2007 aastast moodustatud koolisööklate kontrollkomisjon, kes teostab kontrolli koolilõunate kvaliteedi ja tervisekaitseõuetele vastavuse üle. Komisjoni kuuluvad lisaks hariduse ja tervishoiu spetsialistidele ka kutsehariduskeskuse toitlustusala õppejõud, terviseameti, tarbijakaitse ühingu ja õpilaste esindaja. Teostatakse koolilõuna laboratoorset analüüsi toitainete ja toiduenergia osas.

Koolilõunat söövate õpilaste arv Pärnu 11-s koolis kogu õpilaskonnast kõigub 75% kuni 100%, kusjuures 3-s koolis ulatus sööjate arv 100%. Põhikooli osas on sööjate arv keskmiselt 90%, gümnaasiumiastmes on sööjaid kuni 50%.

3.12 Õpilastransport

Pärnu Linnavalitsuse poolt on korraldatud puuetega lastele tasuta transport **Porkuni ja Tartu erivajadustega laste koolidesse** ning **Tallinnasse Heleni kooli**. Õpilastele osutab transporditeenust OÜ Taksobuss Pärnu Linnavalitsuse sõlmitud lepingu alusel.

Pärnu Toimetulekukooli kasutuses on buss (kasutusrendilepinguga) 14 istmekohaga. Bussi kasutatakse kooli õpilaste transportimiseks kooli ja kodu vahel 5 nädalapäeval ja koolivaheagadel (vaheagadel päevahoiuteenus). Linn eraldab kooli eelarvesse summad bussi hoolduseks, kütteks ja liisingumaksete tasumiseks.

4. TERVISLIK ELU-, ÕPI- JA TÖÖKESKKOND

4.1 Huvitegevuse ja vaba aja veetmise kohad

Kultuuriasutused Pärnu linnas:

- Avatud Kultuurikeskused:
 - Nooruse Maja
 - Vana-Pärnu Kultuurikeskus
 - Pärnu Ingeri-soomlaste seltsimaja
 - Raeküla Vanakooli Keskus
 - AMS Kultuurikeskus
 - Tervise Kultuurikeskus
- Pärnu Keskraamatukogu
 - Ranna Raamatukogu
 - Rääma Raamatukogu
 - Ülejõe Raamatukogu
- Pärnu Linnagalerii
- Linnagalerii Pärnu kontserdimajas (Aida 4)
- Kunstnike Maja galerii (Nikolai 27)
- Pärnu Kunstihall (Esplanaadi 10)
- Pärnu Kontserdimaja
- Pärnu Filharmoonia
- Pärnu Ooper
- Endla teater
- Kino Mai
- Pärnu Muuseum
- L. Koidula Memoriaalmuuseum
- Uue Kunsti Muuseum
- Eddi Potitehas
- Vuhti Galerii
- Kuninga Salong
- Vaibakoda
- Käsitööga tegelemise võimalused:
 - Pärnu Kunstikeskus MTÜ
 - Punane Torn
 - Maarja-Magdaleena Gild
- SPA'd:
 - Taastusravikeskus Estonia
 - Sanatoorium Tervis
 - Taastusravikeskus Sõprus
 - Taastusravikeskus Viiking
 - Tervise Paradiis SPA Hotell & Veepark
- Pärnu rannapromenaad
- Ööklubid:
 - Ööklubi Sugar
 - Ööklubi Mirage
 - Ööklubi Bravo
 - SunSet Club

- Ööklubi Str&
- Kuursaal

2008.a läbiviidud uuringu „Pärnu linna elanike kultuuritarbimise uuring“ (Uuring on kättesaadav aadressil <http://www.parnu.ee/index.php?id=1314>) käigus küsitleti telefoni teel alates 18. aastaseid Pärnu linna elanikke. Küsitluses osales 399 inimest.

Aktiivselt või passiivselt osaleb mõne ringi, kultuuri- või spordiühingu töös veerand kõikidest vastajatest, soolises lõikes enam mehi, kui naisi. Ülelinnalisi suurüritusi külastavad küsitletavad 1-2 korda aastas. Üle poolte vastajatest leiavad, et Pärnus on kultuuritarbimise võimalusi piisavalt või pigem piisavalt ja need vastajad, kes külastavad teatrit, kino, näitusi, kontserte või spordivõistlusi on üldiselt pakutavate võimalustega rahul. Peamisteks takistavateks põhjusteks kultuuri tarbimisel on vähene vaba aeg või ebapiisavad rahalised vahendid.

4.2 Üldkasutatavad spordirajatised ja terviserajad

Pärnu linnas on:

- Väikese Vabakooli võimla
- Kutsehariduskeskuse spordikompleks
- Koidula Gümnaasiumi spordikompleks
- Kalevi staadion
- Ühisgümnaasiumi spordikompleks
- Ülejõe Gümnaasiumi spordikompleks
- Raeküla Gümnaasiumi võimla
- Kalurihall
- Rabahall
- Vene Gümnaasiumi spordikompleks
- Rääma Põhikooli spordikompleks
- Vanalinna kooli võimla
- Kuninga Tänav Põhikooli spordikompleks
- Hansagümnaasiumi kergejõustikumanež
- Sanatoorium Tervis võimla
- Sanatoorium Tervis ujula
- Tervise Paradiisi ujula
- Rabaujula
- Kaitseliidu lasketiir
- Tammiste Vibustaadion
- Sõudeklubi Pärnu sõudebaas
- Kalevi sõudebaas
- Jahtklubi
- Kalevi tenniseväljakud
- Kalevi Tenniseklubi tenniseväljakud
- Tenniseklubi tennisehall
- Tenniseklubi tenniseväljakud
- Kesklinna Tenniseklubi tennisehall
- Saviaugu Tenniseklubi tenniseväljakud
- Raeküla staadion
- Lastestaadion
- Mai Sport
- Vint-90 Lauatennisemaja
- Pärnu Spordihall
- Karateklubi Corpore treeningsaal
- Tõsteklubi TuPo tõstesaal
- Raeküla terviserada
- Jaansonirada
- Orienteerumise püsirada

Pärnu linn on kohaliku omavalitsusena viimasel kümnendil kogunud tuntuks kui sporti toetav ja tulemustele orienteeritud linn. Sõudjate medalivõidud tiitlivõistlustelt, pallimänguvõistkondade edu nii kohalikul kui ka rahvusvahelisel areenil, noorkergejõustiklaste ambitsioonikad etteasted ja teiste traditsiooniliste spordialade resultaadid on ühelt poolt taganud stabiilne ja tunnustust pälvinud rahastamisskeem, mille kohaselt toetatakse nii klubide majandamist, noorte saavutussporti, treenerite tasustamist ning varasematel aastatel ka olümpiakandidaatide ettevalmistust.

Linna spordi maineüritused, 2001. aastal sündinud Jüri Jaasoni Kahe Silla jooks, rahvusvahelise haardega noorjalgpallurite „Summer Cup“ ja rannavõrkpalliturniir on kahtlemata suurendanud suvepealinna tuntust spordilinnana Eestis ja välismaal.

Tervisesport. Terviserajad

Linnakassa vähenev tulubaas on kahandanud toetusi harrastusspordile. 2010. aasta reaalsus on teadmine, et täiskasvanute tervisesporti ja nende juhendajaid sisuliselt ei toetatagi.

Kõige lihtsam ja odavam viis tervisesportimiseks on tasuta ja kerge profiiliga terviseradade kasutamine. Käimist-kepikõndi, rattasõitu, orienteerumist, suusatamist ja jooksmist on võimalik harrastada Reiu-Raeküla piirkonnas, kus on ajalooliselt välja kujunenud üldkasutatavad metsarajad. Vastavalt Paikuse ja Tahkuranna valla ning Pärnu linna poolt 2010. aasta jaanuaris sõlmitud ühiste kavatsuste lepingule, on lähiaastatel kavas investeerida keskuse valgustusse-viidastusse, lumetussüsteemi ning üldisesse heakorda. Investeering peaks oluliselt suurendama tervisespordisõprade ridu, seda enam, et piirkonnas elab tuhandeid inimesi, kelle terviseteadlikkus on oluliselt tõusnud ning just nendest saavad radade järgmised kasutajad.

Pärnu jõe kallasrada ehk nn „Jaasoni rada“ omab oma asendi tõttu strateegilist tähendust. Hetkel siiski veel välja ehitamata, on tulevikus sealt hõlpsalt võimalik liikuda erinevatesse linnaosadesse – ideaalis nii sörkides, rulluisutades või jalgrattaga. Piltlikult võib tuua võrdluse, et kallasrada on nagu päike, mille kiired ulatuvad erinevatesse ilmakaartesse.

Uute terviseradade kasutuselevõtt erinevates linnaosades on samuti esmatähtis. Kohalikule elanikule on oluline, et suhteliselt koduõue lähedal oleks minimaalse lisakuluga (sh. ajakulu) võimalik sportida. Koostöö SA Eesti Terviseradadega aitaks tingimusi oluliselt parandada, kusjuures ühiste jõududega oleks potentsiaali kasutusele võtta Niidu pargi metsarada, Mai-Papiniidu rannaala ja miks mitte ka Rannapargi muuli-poolne osa.

Hetkel on Pärnu jalgrattavaenulik linn. Ülikiire autostumine, samas ka kodanike terviseteadlikkuse tõus, sunnivad omavalitsuse planeerijaid töötama kergliiklusteedevõrgu väljaehitamise kallal. Lahendust ootab kesklinna äärelinnaosadega ühendamine, kust omakorda hõlpsalt saaks naabervaldadesse – Paikusele, Tahkuranda või Saugasse.

Pärnu on Põhja-Euroopa kuurortlinnade pärl. Meil on looduslik ressurss mitukümmend kilomeetrit pika kaldajoone näol, millest hetkel on aktiivselt kasutusel vaid mõned kilomeetrid liivarannast ning kesklinna jõekaldast. Oskuslik planeerimine aitab tulevikus keskkonda rikastada sel juhul, kui ülejäänud jõekaldad ning rannajoon kesklinnast kui Raekülani elama pannakse. Milline soodne võimalus arendada rekreatiivseid tegevusi – pikk jõe-ja merepromenaad, kus tegevust jätkuks.

Samuti on oluline jõeliikluse tekitamine. Enne, kui Pärnu laienes mere äärde, käis kogu elu jõe ümber. Jõgi on Pärnu läte ja 2005. aastal seda Jõe Aastaga ka tähistati, kuid ei enam.

Inimjõul liikuvate veesõidukite liikluse korraldamine kesklinnast Reidu (Paikuse vald) ja sealt edasigi – see on tulevikunägemus, mille nimel vaeva tasub näha.

(Allikas: Pärnumaa Spordiliit)

4.3 Transport ja teedevõrk

Ühistransport

Pärnu linn on regulaarseks reisijateveo tagamiseks sõlminud avaliku teenindamise lepingu AS GoBus perioodiks 01.01.2008 – 31.12.2016. Kokku on 20 bussiliini, aastas teenindatakse üle 2 miljoni liinikilomeetri. Pärnu linnas on 170 linnaliinide peatust, millest 49 on varustatud bussioote paviljoniga. Igal aastal paigaldatakse juurde kuni 5 paviljoni. Kõik Pärnu linnaosad on ühistranspordiga kaetud. Ühistranspordi paremaks korraldamiseks linna lähiümbrusega on sõlmitud koostöölepingud Sauga ja Paikuse valdadega.

Busside keskmine vanus on 12 aastat, 70% linnaliine teenindavatest bussidest on madalapõhjalised. Kõikidesse bussidesse on paigaldatud elektroonsed piletikomposiidid, milles märgistatuna on üksipileti kehtivusajaks üks tund alates märgitud kellaajast. Tunnipiletid hõlbustavad oluliselt ka ümberistumist.

Tasuta sõidu õigus on eelkooliealistel lastel, 4- ja enamalapselise pere liikmetel, eestkoste all olevatel isikutel, puudega lapsel ja tema saatjal, sügava puudega isikul ja tema saatjal, 70-aastaselt ja vanemal isikul ning kaitseväge vormiriietuses ajateenijal. Soodushinnaga üksipiletid kehtivad pensionäridele ja õpilastele, soodushinnaga kuupilet õpilasele, üliõpilasele, pensionärile ja keskmise või raske puudega isikule.

Ühistranspordi korraldamisel on linna peamiseks probleemiks eelarve tulubaasi ebapiisavus. Bussipiletite müügist laekuv tulu katab kulutusi ühistranspordile vaid osaliselt. Viimastel aastatel ei ole ka riigil (maavalitsuste kaudu) olnud rahalisi vahendeid kohaliku liiniveo toetamiseks. Seetõttu on Pärnu linnas oluliselt vähendatud liinimahtu, mis on kindlasti toonud kaasa ebamugavusi reisijatele ning tervikuna alandanud linna ühistranspordi kvaliteeti.

Tänavavalgustus

Pärnu linnas on ~200 km tänavavalgustuse õhuliine ja maakaableid. Rahuldavalt on valgustatud kesklinna, Raeküla, Vana-Pärnu ja Ülejõe linnaosad. Rääma linnaosas puudub valgustus suure osas. Ehitate teest põhja poole jääval alal (nn. suvilate piirkond).

Linnas on valgusteid kokku 6 600, neist välja on lülitatud (seoses kokkuhoiu režiimiga) 1900. Valgustusliinide tehniline seisund ei ole rahuldav kesklinna linnaosas, kus on palju Eesti energialt üle tulnud poste ja ka liine. Valgustid on amortiseerunud ja vajavad vahetamist Riia mnt ääres, Mai tänava ääres, Riia mnt ja Suur-Jõe tänava vahelisel alal.

Üldhinnang tänavavalgustuse kohta on rahuldav. Vaja oleks investeeringuid ligikaudu 2 miljonit krooni igal aastal, kuid tänavavalgustusele ei ole linna eelarvest viimasel kolmel aastal (2008-2010) uusehituseks vahendeid jätkunud.

Rohealad

Suure osa linna territooriumist moodustavad rohealad. Pärnu linna parkide ja haljasalade pindala kokku on 6,5 km². Lisaks ümbritsevad linna Niidu, Raeküla ja Reiu metsad ning Rääma raba. Ökoloogilise tasakaalu püsimiseks on Pärnus looduskaitse alla võetud 8 parki. Peale selle on linnas 196 ha looduskaitsealust metsa. Määratud on mitmeid üksikuid looduskaitseobjekte.

Kergliiklusteed – linnas on 26 km kergliiklusteid, mis kõik on valgustatud, hooldab majandusosakond.

Transpordi intensiivsus – toimub kaubavedude transiit läbi linna; liiklusintensiivsust on mõõdetud tipptunnil, Riia-Tallinn suunal Papiniidu ristmikul 1300 autot tunnis; Ehitajate teel – 600 autot tunnis ja Tallinna mnt kuni linnapiirini 500 autot tunnis. Lahenduseks on Via-Baltica ehitus linnast mööda.

4.4 Keskkonna mõjurid

Joogivee kvaliteet – enne ühisveevärki suunamist põhjavesi puhastatakse ning tarbijani jõudev joogivesi vastab Sotsiaalministri 01. juuli 2005 a. määruse nr 82 „Joogivee kvaliteedi- ja kontrollinõuded ning analüüsimeetodid“ nõuetele: rauasisaldus < 0,05 mg/l, hägusus kõrvaldatud, väävelvesinik (H₂S) ja agressiivse süsinikdioksiidi (CO₂) sisaldus praktiliselt olematu, vesi keemiliselt stabiilne, Langelier` indeks positiivne, pH 7,8...8,0.

Avalike randade ja supluskohtade turvalisus – supluskohti ja randasid hooldatakse pidevalt. Suplusvesi vastab Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 2008 a. määrus nr 74 “Nõuded suplusveele ja supelrannale” kohaselt kvaliteediklassile hea. Vastavalt suplusvee direktiivi 76/160/EMÜ klassifitseerimisele oli Pärnu ranna suplusvee kvaliteet aastatel 2004-2006 hea, vastates direktiivi kohustuslikele nõuetele. 2007 a. oli veekvaliteet väga hea (vastates direktiivi rangematele soovituslikele nõuetele), kuid langes 2008 aastal jälle heale tasemele. Mikrobioloogilistest näitajatest on normide ületamisi esinenud peamiselt fekaalsete streptokokkide osas (piinorm kuni 100 PMÜ).

Heitvee puhastamine – reovesi puhastatakse Pärnu Vesi reoveepuhastis. Pärnu linna reoveest hinnanguliselt 85% suunatakse reoveepuhastusjaama puhastamiseks. Reoveepuhasti reovee puhastusaste on peamiste reostusnäitajate (BHT7, heljuvaine, üldfosfor ja üldlämmastik) osas üle 90% ning puhastist Pärnu lahte juhitud vesi vastab Vabariigi Valitsuse 31. juuli 2001 a. määruse nr 269 “Heitvee veekogusse või pinnasesse juhtimise kord” nõuetele.

Välisõhk - paiksetest ja ka liikuvatest saasteallikatest lähtuv reostuskoormus on nii väike, et moodustab väga väikese protsendi kehtestatud piinormidest. Peamiselt tekitab katlamajade lähedal elavate/töötavate inimeste jaoks ebameeldivusi põlevkiviõli tankimisel (veokitest katlamaja mahutitesse) eralduv spetsiifiline lõhn. Probleeme esineb ka Pärnu Sadamast lähtuva turbatolmuga (vaatamata asjaolule, et erinevate mõõtmistega pole piinormide ületamist tuvastatud, on probleem siiski olemas).

Prügila olemasolu – Pärnu vana prügila Räämal on jäätmete vastuvõtuks suletud ning seal toimuvad prügila sulgemistööd. Uus euronõuetele vastav prügila asub naabervallas Paikusel.

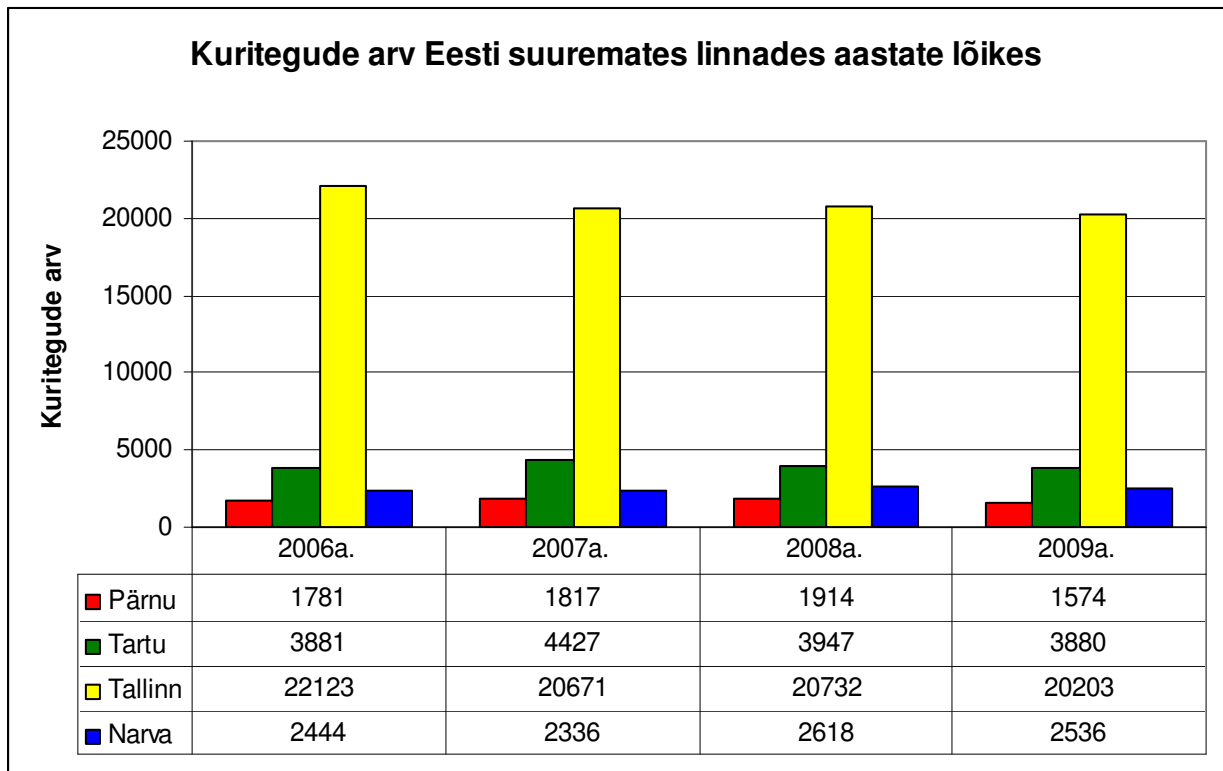
Jäätmekava aastateks 2009-2013 ja Jäätmehoolduseeskiri (viimati muudetud märts 2008) on volikogus vastu võetud. Hetkel toimub Jäätmehoolduseeskirja ajakohastamine.

Jäätmekäitluse korraldus omavalitsuse territooriumil – toimub jäätmete sorteerimine tekkekohas (kodudes), pakendijäätmete kogumispunkte on Pärnu linnas sadakond. Sorteeritud jäätmed suunatakse taaskasutusse.

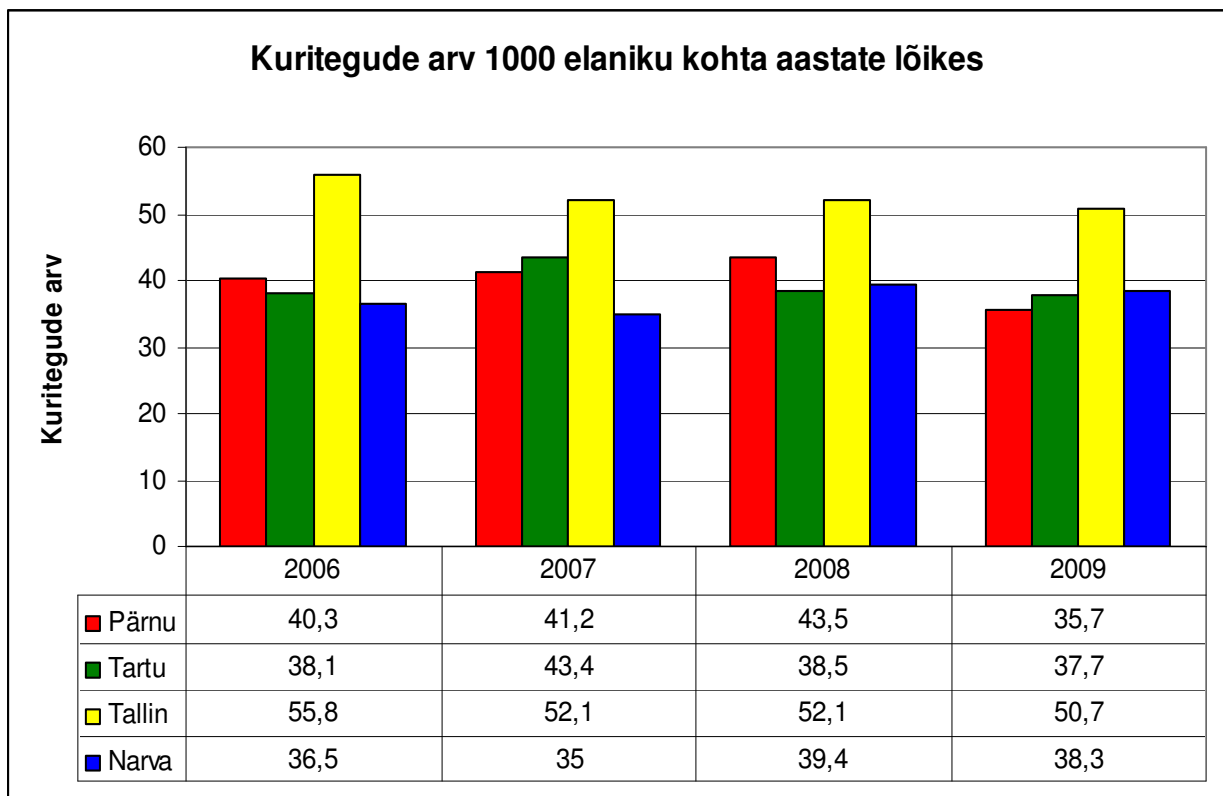
Müra, vibratsioon, ioniseeriv ja mitteioniseeriv kiirgus – üldiselt probleeme nendega ei ole. Müra ja vibratsiooni esineb peamiselt ajutiselt suurte ehitusobjektide läheduses.

(Allikas: Pärnu Linnavalitsus)

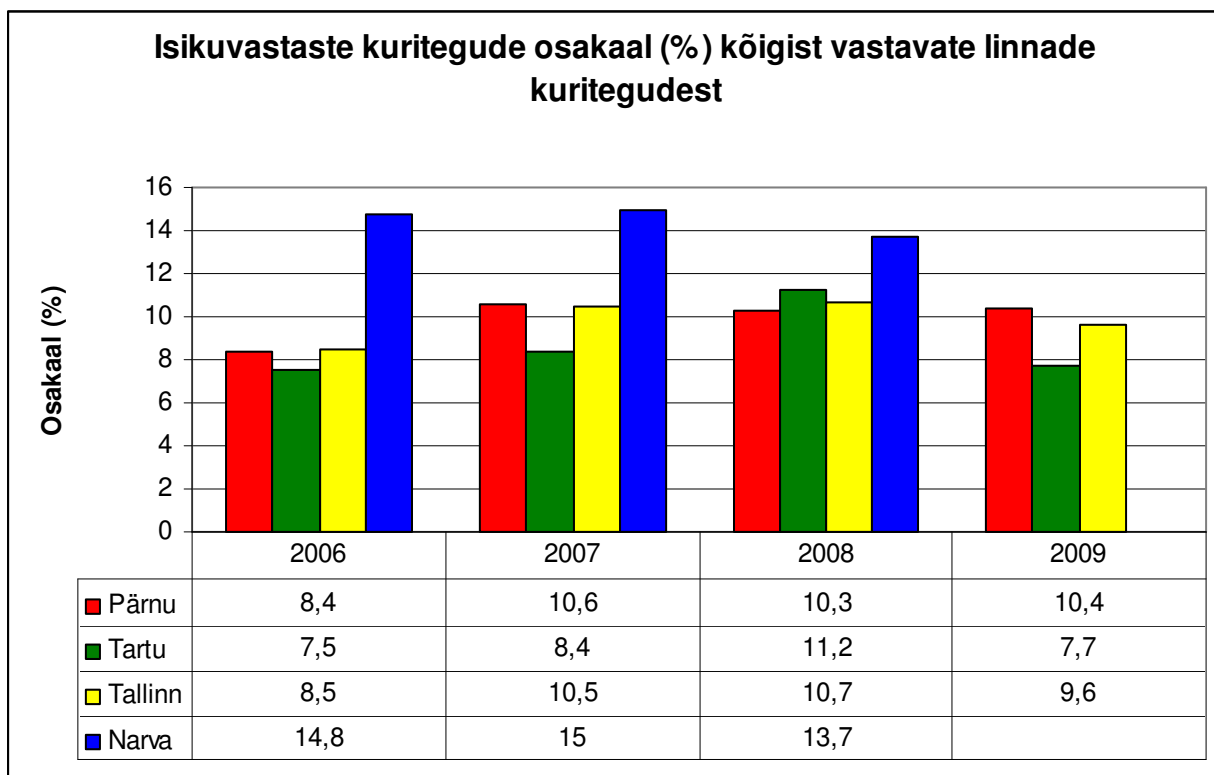
4.5 Kuriteod

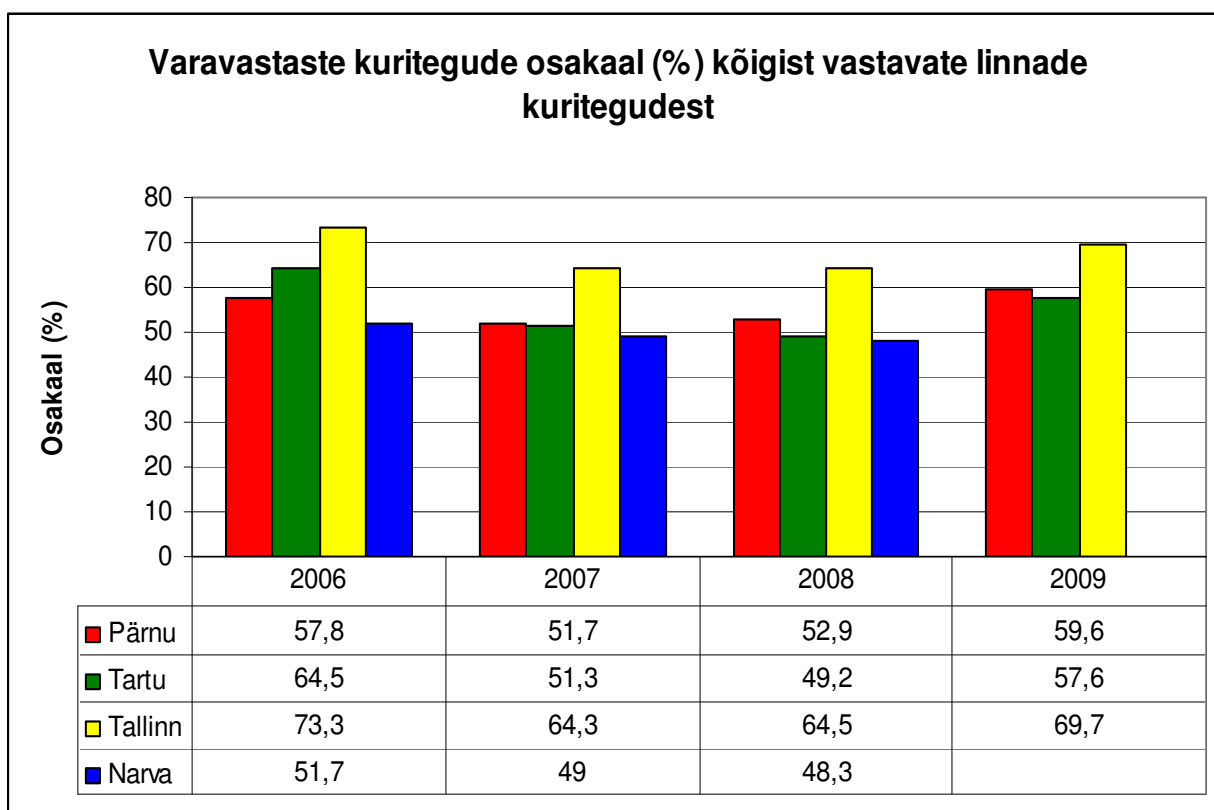
Joonis 62. Kuritegude arv Eesti suuremates linnades aastate lõikes (Justiitsministeerium)

Joonis 63. Kuritegude arv 1000 elaniku kohta aastate lõikes (Justiitsministeerium)

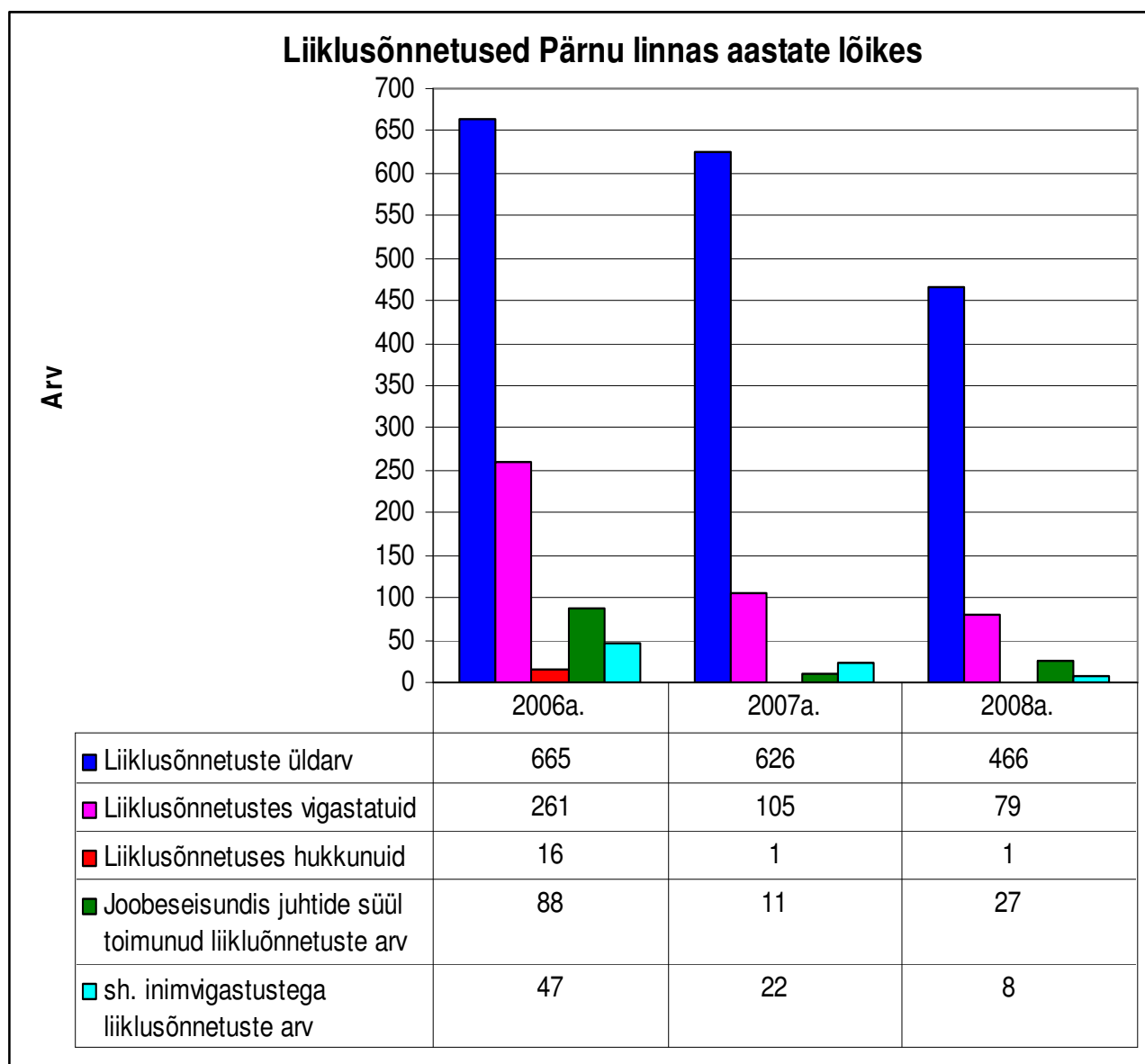
Joonis 64. Isikuvastaste kuritegude osakaal (%) kõigist vastavate linnade kuritegudest (Justiitsministeerium)

Joonis 65. Varavastaste kuritegude osakaal (%) kõigist vastavate linnade kuritegudest (Justiitsministeerium)

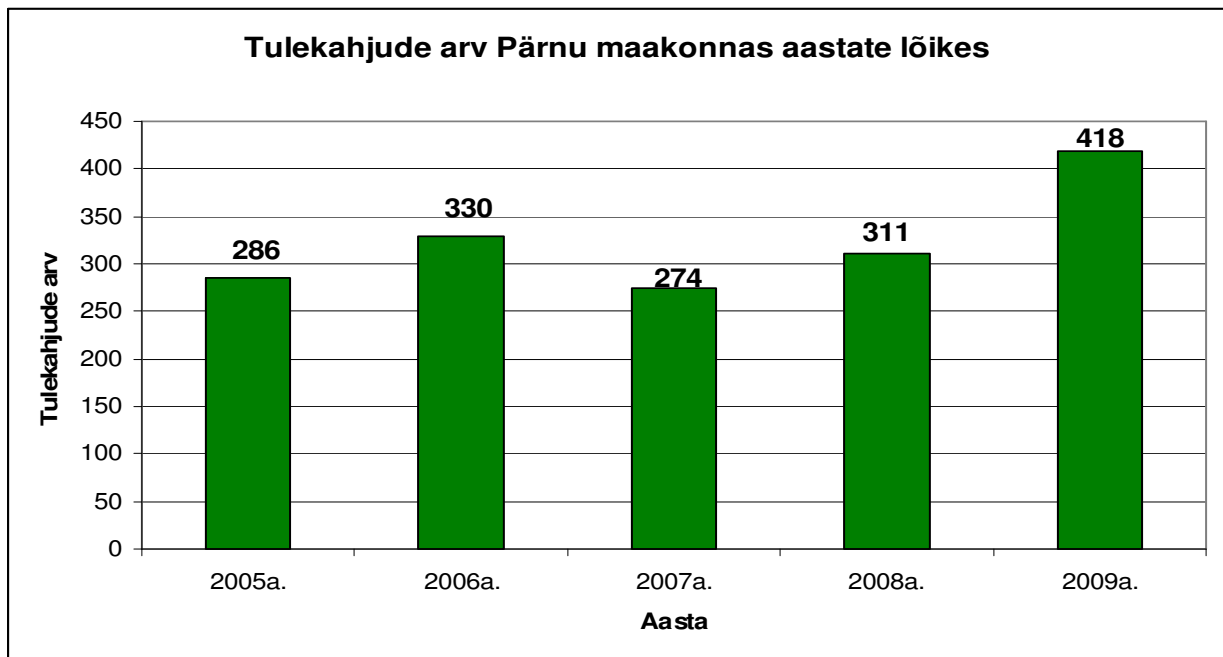
Käesoleva indikaatori puhul on kasutatud registreeritud kuritegusid. Registreeritud kuritegudena käsitletakse kõikide Eestis menetlusasutuste (politsei, prokuratuur, Maksu- ja Tolliamet, Piirivalveamet jne) sündmusi, mille puhul on alustatud kriminaalmenetlust. Tuleb meele pidada, et registreeritud kuritegevuse andmed väljendavad esialgset hinnangut kuriteo kvalifikatsioonile ning see võib nii kohtueelse kui ka kohtumenetluse käigus muutuda. Samuti võib menetluse käigus selguda, et tegu ei olnud kuriteoga ning menetlus lõpetatakse hiljem.

4.6 Liikluskuriteod ja -õnnetused

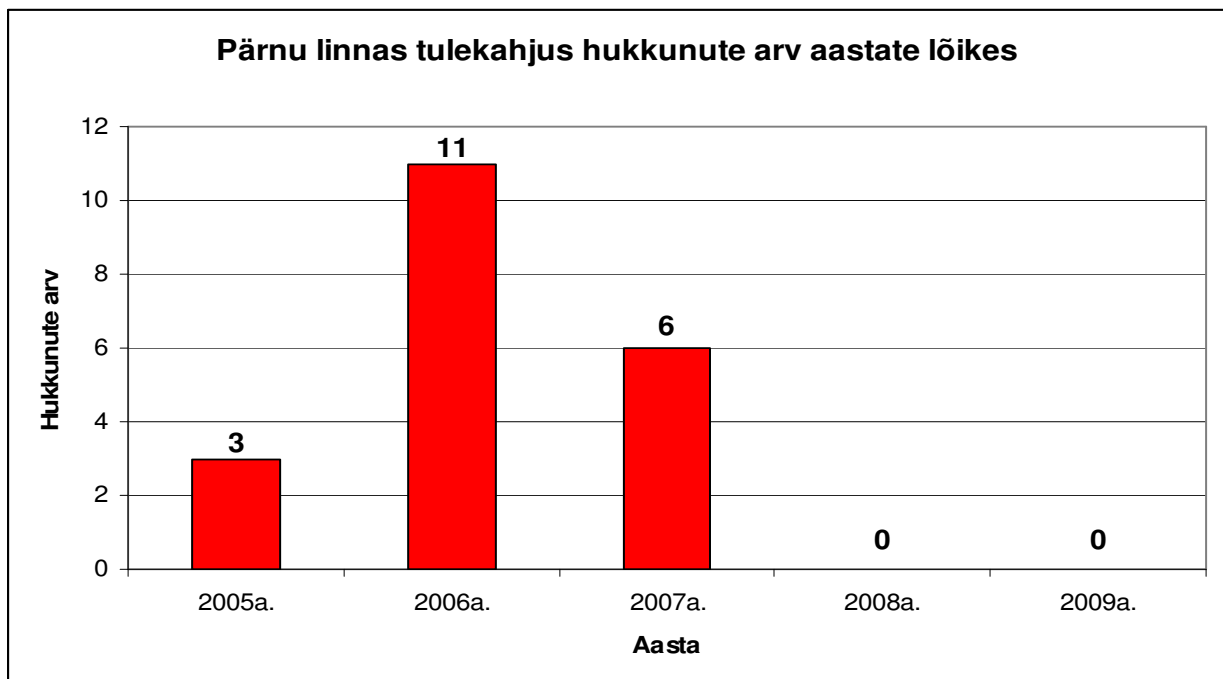

Joonis 66. Liiklusõnnetused Pärnu linnas aastate lõikes (Lääne Prefektuur)

4.7 Tulekahjud

Joonis 67. Tulekahjude arv Pärnu maakonnas aastate lõikes (Lääne-Eesti Päästekeskus)

Joonis 68. Pärnu linnas tulekahjus hukkunute arv aastate lõikes (Lääne-Eesti Päästekeskus)

4.8 Alkoholi müüvad kauplused

03.03.2010a. seisuga on Pärnu linnas 89 alkoholi müüvat kauplust (sh. müügikohta).

01.01.2010a. seisuga on Pärnu linnas elanikke 43 611.

Alkoholimüügi luba omavate kaupluste arvu ja elanike arvu suhe on 0,0020.

(Allikas: Pärnu Linnavalitsus)

4.9 KOV alkoholipoliitika

Pärnu linnas puudub alkoholipoliitika.

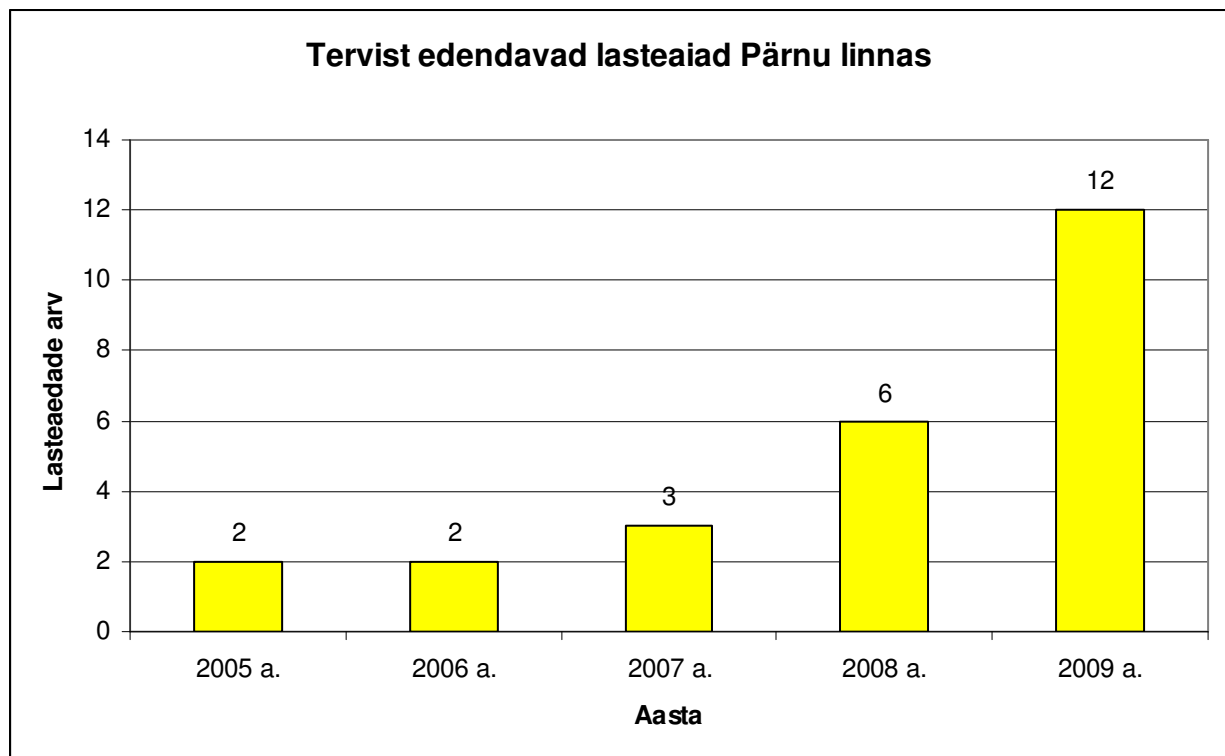
4.10 Tervist edendavad töökohad

Pärnus tegutsevad tervist edendavad töökohad on järgmised (seisuga 28.02.2010):

- AS A-Selver
- Nordecon Ehitus
- Frens AS
- Fazer Eesti AS
- G4S
- Eesti Post AS
- Lääne Politseiprefektuur
- Mako AS
- Maksu- ja Tolliamet büroo
- Nordea Pank
- SEB
- Inseneribüroo Uneko OÜ

(Allikas: Tervise Arengu Instituut)

4.11 Tervist edendavad lasteaiad

Joonis 69. Tervist edendavad lasteaiad Pärnu linnas (Tervise Arengu Instituut)

Lasteaedade tervisemeeskonnad, liitunud üleriigilise TEL võrgustikuga (liitujaid 14-st 12, 2 on materjalid ettevalmistamisel) on asunud aktiivselt tegutsema laste toitlustamise, terviseedendamise ja töötajate ning lastevanemate tervislike eluviiside kujundamisel.

4.12 Tervist edendavad koolid

2005 – 2009 a. Pärnu linnas üks tervist edendav kool (Raeküla gümnaasium).

4.13 Tööõnnetused

Andmed Pärnu linna kohta puuduvad.

4.14 Kõrgendatud riskiga objektid

Tabel 16. Kõrgendatud riskiga objektid Pärnu maakonnas

Kõrgendatud riskiga objektid Pärnu maakonnas	
Objekt	Arv
Koolid	18
Lasteaiad	14
Kauplused	26
Haiglad	3
Tootmishooned	27
Ettevõtted	15
sh. suurõnnetuse ohuga	1
Ühiselamud	ülevaade puudub
Sorteerimisjaamad	ülevaade puudub
Restoranid	ülevaade puudub
Ööklubid	ülevaade puudub

Allikas: Lääne-Eesti Päästkeskus

5. TERVISLIK ELUVIIS

5.1 Tervisealase teabe kättesaadavus

- kultuuri ja spordiürituste kalender-voldik, üritused kuude kaupa
- linna kodulehel tervise infoportaal
- maakondlik terviseleht (üks kord aastas)
- perearstid
- noorte infoportaal

Tervisealase teabe kättesaadavus on paranenud seoses arvutikasutamise võimaluste kasvuga ja tervisespordi aktivistide propageeriva tegevusega. Puudu on spordi ja liikumisharrastuse vastavast infoportaalist.

5.2 Tervislikku eluviisi toetavad üritused paikkonnas

Tabel 17. Tervislikku eluviisi toetavad üritused Pärnu linnas aastate lõikes

Projekt	Asutus	Toetuse suurus (kroonides)
2006a.		
Tervislike eluviiside propageerimine Pärnu linna puuetega inimeste seas	Pärnu Puuetega Inimeste Koda	50 000
Tahan oma teadlikkust tõsta	Pärnumaa Kutsehaigete Ühing	18 000
Tervis algab täna – südamega	MTÜ Zonta Pärnu Klubi	42 000
Tervisespordi nädal vibu ja nooltega	Pärnu vibuklubi Meelis	10 000
Uimastiennetuse võrgustikutöö Pärnus	OÜ Sensus	56 345
Sõltuvusvaba elu	Raeküla Selts, Raeküla Gümnaasiumi Hoolekogu, Raeküla Spordiselts	99 996
Vestlusgrupid meeleoluhäiretega inimestele	Eesti Hariduse Ühing	19 440
“Kuidas pärnumaalane heasse vormi saada”	Pärnu Spordiselts “Kalev”	11 500
“Ujumine aitab rohkem”	Pärnumaa Invaiühing	12 000
“Tervislik toitumine ja eluviis”	SA Koidula Gümnaasium	15 000
2007a.		
“Tervislike eluviiside propageerimine linna puudega inimeste seas”	Pärnumaa Puuetega Inimeste Koda	76 820
“Liikumine – see on terviseks”	Eakate Ühing “Elulust”	10 000
“Ülemaailmne tervispäev 2007”	Pärnu Spordiselts “Kalev”	7 950
“Tervislik toitumine ja – eluviis”	Pärnu Koidula Gümnaasiumi Sihtasutus	31 000
“Tervisega Raekülast”	MTÜ Selts Raeküla	37 570
“Tervis algab täna – terved ema ja isa”	MTÜ International Zonta Pärnu Klubi	51 000
“Tervisliku koolikeskkonna kujundamine Pärnu koolides”	MTÜ “Avatud värav”	13 542
“Kui naine on terve, on ka perekond terve”	MTÜ Pärnu Spordiselts “Kalev”	11 500
“Terve õpetaja võrdub kvaliteetne haridus”	AS Taastusravikeskus “Viiking”	30 000
“EI, rämpstoidule”	MTÜ Pärnumaa Tarbijakaitse Ühing	30 000
2008a.		
Instrumentariumi sterilisatsiooniseadmete soetamiseks	OÜ Pärnu Perearstid	60 000
Tervislike eluviiside propageerimine puudega inimeste seas	Pärnumaa Puuetega Inimeste Koda	62 410
Liikumise tähtsus nägemispuudega inimeste elukvaliteedi parandamisel	Pärnu Pimedate Ühing	11 800
Terviseprojekt puude süvenemise ennetamiseks	Pärnumaa Kutsehaigete Ühing	20 000
SPA-de teenuste ja Pärnu tervisedendusvõimaluste tutvustusüritus Rannapargis	OÜ Droom	100 000
„Terve on hea olla“	SA Koidula Gümnaasium	7 100
“Kui naine on terve, siis on ka perekond terve“	Pärnu Spordiselts “Kalev”	11 060
2009a.		

„Liigu terviseks”	Spordiliit, Pärnu klubi ”Tervisesport“	43 000
-------------------	--	--------

Allikas: Pärnu Linnavalitsus

- 2006** – linna poolt toetatud projekte ja üritusi 10, kogusummas 334.281.- krooni, osales 1798 inimest
2007 – toetatud projekte ja üritusi 10, kogusummas 299 382.- krooni, osales 3241 inimest
2008 – toetatud projekte ja üritusi 7, kogusummas 272 370.- krooni, osales 2501 inimest
2009 – toetatud projekti Liigu terviseks, kogusummas 43,0 tuhat krooni 2870 inimest

Populaarsemaks tervisespordiürituseks on kujunenud **Jüri Jaanson** **Kahe Silla jooks** ja **Liigu terviseks**.

Jüri Jaanson Kahe Silla jooks

MTÜ Pärnu Kahe Silla klubi korraldab Pärnu(maa) suurimat spordisündmust – Jüri Jaanson Kahe Silla Jooksu, mis toob igal sügisel Pärnusse suural hulgal nii tipp- kui ka tervisesportlasi. Kahe Silla Jooks on Pärnu jaoks kindlasti ka üheks olulisemaks nõu märgi-ürituseks, mille järgi teatakse täna Pärnut nii Eestis kui ka välismaal. 2009. aastal toimus Kahe Silla Jooks juba 9. korda. Ürituse peamine ja pidevalt töötav organiseerimismeeskond koosnes ca 15 vabatahtlikust, lisaks oli jooksu toimumise päeval korraldusse kaasatud ca 130 vabatahtlikku. Põhijooksul osales üle 1000 inimese, kellele lisanduvad ca 400 kepikõndijat ja lastejooksudel osalenud ca 200 last. Kahe Silla Jooks on suurepärase näide sellest, kuidas mastaapse sündmuse korralduses teevad koostööd vabatahtlikest koosnev MTÜ, kohalik omavalitsus (ja avalik sektor laiemalt), erasektor (toetajad-sponsorid) ja teised organisatsioonid (meedia, liikluskorraldus, transport jne). Kuid Kahe Silla Jooksu korraldamisel on lisaks sportlikele ja tervise-edenduse eesmärkidele ka laiem taust ja eesmärk – juhtide tähelepanu Pärnu jõe kallastele, et need (eriti just vasakkallas) korrastatud saaks.

„Liigu terviseks“

„Liigu terviseks“ on Pärnu Spordiliidu terviseprojekt, mis koosneb aastaringselt Pärnu linnas toimuvatest traditsioonilistest üritustest:

- Pärnu Klubi “Tervisesport” poolt korraldatud Aastajooks ja Tervisekäimine – aprillist septembrini igal nädalal, juulis Meremiilijooks, novembris Kadrijooks.
- MTÜ Püha Loomaaed poolt korraldatav Rattaralli aprillis
- Kahe Silla Klubi poolt korraldatav Kahe silla käimine

Kokku osales 2009 aastal nendel terviseüritustel 2870 inimest.

5.3 – 5.12 Pärnu linnas ei ole läbi viidud täiskasvanud elanikkonna hulgas vastavateemalisi uuringuid.

5.7 - 5.9 osas on läbi viidud õpilaste seas küsitlused 2000. ja 2006. aastal (vt. indikaator 3.10).

6. TERVISETEENUSED

6.1 Tervishoiuteenused

Tabel 18. Tervishoiuteenuste osutajad Pärnu linnas

Asutus	Asutuste arv
Haiglad	1
SA Pärnu Haigla	
Sh. Ämmaemandusteenus	
Töötervishoiuteenus	
Pärnu AIDS-i nõustamiskabinet	
Perearstid	4
Pärnu Perearstikeskus (18 perearsti)	
OÜ Ülejõe Perearst (4 perearsti)	
OÜ Mai Perearstid (4 perearsti)	
OÜ Fons Perearstid (2 perearsti)	
Eriarstid	9
Südamearst Maie Kapak	
Evelin Ratnik FIE	
Fresenius Medical Care Estonia OÜ Pärnu filiaal	
Liina Viidebaum - gastroenteroloog	
Medicover Eesti AS Pärnu filiaal (töötervishoiuteenus)	
Uno Mirme FIE	
Stelior Eesti MTÜ	
Silvi-Miralda Vanatoa FIE	
Liina Viitas OÜ	
Habaravi	16
Pärnu Hambapolikliinik	
Kesklinna Hambakliinik	
Tammsaare Hambakliinik OÜ	
Dr Kalmer Lepiku Hambaravi AS	
Jannseni Hambaravi OÜ	
AS Sanatoorium Tervis Hambaravi	
OÜ Astramed	
OÜ Hambaravi Hindrichson ja Puusepp	
Erahambaarst Raili Koiksoon	
Erahambaarst Raili Lepik	
Hambatehnik Sirje Martinson	
Hambaravi Ristoja ja Tuisk	
Hambaarst Raja Kangur	
Erahambaarst Lembi Sõro	
Hambastuudio OÜ	
Erahambaarst Juta Kelle	
Apteegid	26
Härma Apteek	
Keskus Apteek	
Lõvi Apteek	
Port Arturi Apteek	
Ristiku Haruapteek	
Wiiburi Apteek	
Mai Apteek	
Lepa Apteek	
Pharmac AS	
Pärnu Linnaapteek	
Pärnu Linnaapteegi Karja tn haruapteek	
Vana-Apteek	
Ülejõe Apteek AS	
Ülejõe Apteek	
Estonia haruapteek	
Vikingi haruapteek	
Ranna Apteek OÜ	
Oja Apteek	

Ranna Apteek	
Ranna Villa Apteek	
Apteek Pärnu	
Papiniidu apteek	
Suurejõe Apteek	
Rüütli apteek	
Uuesilla Apteek	
Ülikooli Apteek	

Allikas: Pärnu Linnavalitsus

Linnas on 1 haigla, väljaspool haiglat eriarstiabi osutavaid arste 9

Koduõendus-hooldusteenust osutab 10 töötajat haigla baasilt, visiitide arv on kasvanud, rahastatus kasvanud samuti, pikemaegsetele teenuse vajajatele kompenseeritakse teenus linnavalitsuse eelarvest.

Perearste 28, elanike arv 43 611, ühe arsti kohta keskmiselt 1558 elanikku – seega antud arv perearste on rahuldav.

Hambaraviteenust osutab 16 hambaraviüksust, sealhulgas suurim on Pärnu Hambapolikliinik, kus töötab kokku 23 arsti ja 9 hambatehnikut. Hambaraviteenusega on linn hästi kaetud, samuti on linnas hästi kaetud apteegivõrguga.

Koolitervishoiuteenus on tagatud kõikides koolides – kokku töötab 10 kooliõde ja 3 kooliarsti

Töötervishoiuteenust osutab linnas 2 asutust, mis katab linna vajadused.

Ämmaemandateenus on iseseisva vastuvõtuna korraldatud Pärnu Haiglas 2006 aastast, iseseisev õe vastuvõtt 2005 aastast.

6.2 Nõustamisteenused

Tabel 19. Nõustamisteenused Pärnu linnas

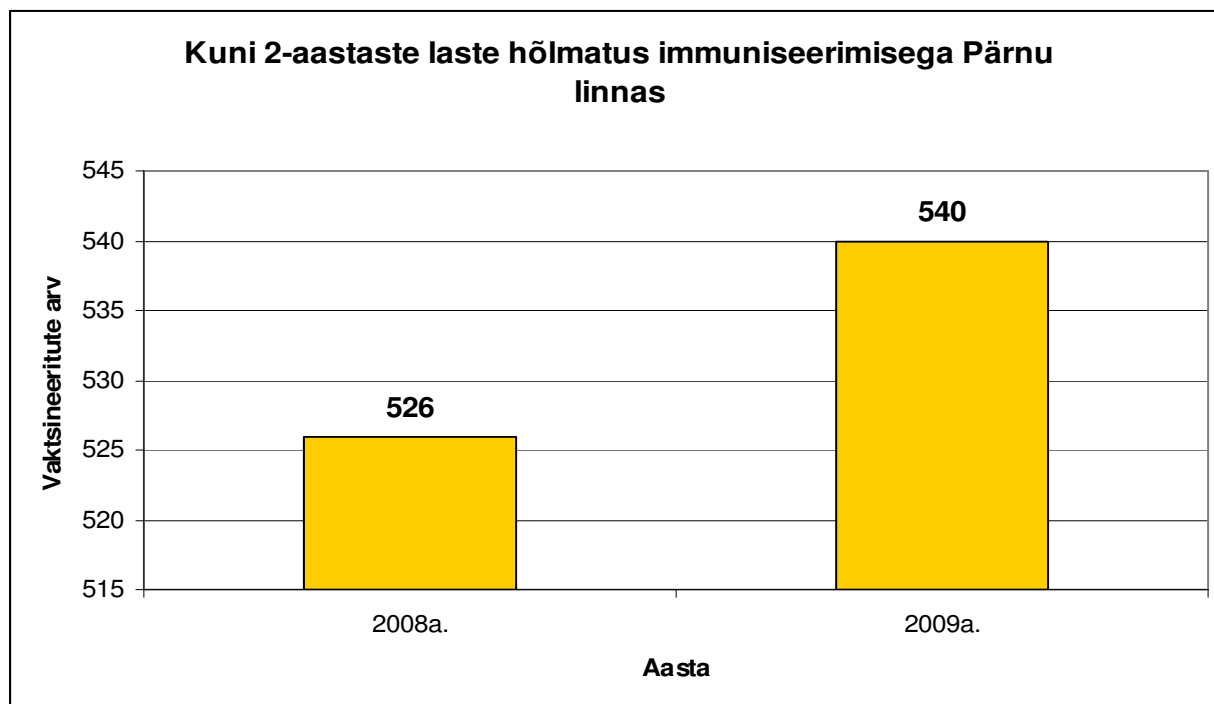
Nõustamisteenused Pärnu linnas				
Asutus/organisatsioon	Spetsialistide arv	Nõustamise valdkond	Nõustamistehnika/ teraapiasuund	Sihtgrupp
KLV Arstikabinet OÜ tel. 4445362, KadriLP@ph.ee	4 ämmaemandat-nõustajat, 4 naistearsti, 1 psühholoog	Reproduktiivtervisealane nõustamine ning sugulisel teel levivate haiguste ennetamine	Individuaalsed vestlused, grupivestlused- ja loengud, telefonikonsultatsioonid, psühholoogiline nõustamine	Kuni 25-aastased noored
SA Pärnu Haigla Psühhiaatrikliinik tel. 4473277, valvearst 5160379, PuusildA@ph.ee	7 psühhiaatrit, 3 psühholoogi, 1 sotsiaaltöötaja	Psüühikahäirete diagnostika ja ravi, narkoprobleemid, alkoholism, kriisiseisundid	Pereteraapia, psühhooanalüüs, kognitiiv-käitumuslik psühhoteraapia, draamaterapia	Psüühikahäired, kriisiseisundid, narkoprobleemid, pereprobleemid

FIE Ene Talvist tel. 5287367, ene67@hotmail.ee	1 psühholoog	Psühholoogiline nõustamine, kriisiabi, kasvatusnõuanded, leinatöö, supervisioon inimestega töötavatele spetsialistidele	Perekonna psühhoteraapia, paariteraapia, holistiline psühhoteraapia, vabastav hingamine	Lapsed, noorukid, täiskasvanud, ka vene keelt kõnelevad
SA Pärnu Haigla Psühhiaatrikliiniku päevastatsionaar (päevakeskus) tel. 4473287, IndrekL@ph.ee	2 psühhooloogi, 2 tegevusjuhendajat, 1 sotsiaaltöötaja, 1 eripedagoog-nõustaja, 1 muusikaterapeut, 1 tegevusterapeut, 1 assistent, 1 õde-toitumisnõustaja	Psühhiaatriline päevaravi ja toetavad teenused psühhiaatrilise integratiivravi põhimõttel (erinevate spetsialistide koostöös ravimeeskond); teenusele saamiseks vajalik eelnev psühhiaatri konsultatsioon, kes väljastab saatekirja	Kombineeritud nõustamine, eklektiline lähenemine vastavalt probleemi olemusele, vajadusel ka kodukülastuste läbiviimine	Psüühilise erivajadusega isikud
Ots Konsultatsioonid OÜ tel. 56608002, otsjana@hotmail.ee	1 psühholoog	Psühholoogiline nõustamine, psühhoteraapia	Psühhoanalüütiline psühhoteraapia	Noorukid alates 15- eluaastast (mitte nooremad!) ja täiskasvanud
Psühhiaatria ja psühhoteraapia keskus SENSUS tel. 4422049, 5274703, elen@sensus.ee	1 lastepsühholoog-pereterapeut, 1 kliiniline psühholoog-psühhoterapeut, 1 psühhiaater, 1 psühhiaatria resident	Nõustamine ja teraapiad	Kognitiiv-käitumuslik psühhoteraapia, pereterapia, loovteraapiad, psühhiaatriline ambulatoorne ravi	Psühhiaatrilised patsiendid psühhiaatri saatekirjaga, pikaajalised töötud TTA suunamisel, kuriteos kannatanud Ohvriabi suunamisel, puuetega inimesed rehabilitatsiooniplaani olemasolul SKA suunamiskirjaga, patoloogilise hasartmängimise all kannatavad inimesed
Pärnu Ohvriabikeskus ilona.veike@gmail.com	2 nõustajat	Ohvri toimetulekuvõime toetamine, sotsiaalne ja psühholoogiline nõustamine, vajadusel ka esmane võlanõustamine ja kriisiabi	Psühholoogiline nõustamine, kriisiabi, leinatöö	Pöörduda võivad kõik, kes tunnevad, et on sattunud hooletuse v halva kohtlemise osaliseks
EELK Pärnu Eliisabeti Kogudus Erika.Kukk@eelk.ee	1 koguduse õpetaja, 1 diakooniatöötaja, 1 hingehoidja	Diakoonia e kristlik sotsiaaltöö, hingehoid	Pastoraalnõustamine, hingehoid	Kõik sihtgrupid

Pereabikeskuse psühholoogiateenistus tel. 4431412, irene@pereabikeskus.ee	1 sotsiaalkonsultant, 4 psühholoogi	Sotsiaalnõustamine ja psühholoogiline nõustamine	Psühhoanalüütiline psühhoteraapia, töö lastega mängude abil, jungiaanlik psühholoogia, liivateraapia, kognitiiv-käitumusliku psühhoteraapia tehnikad	Kooliõpilased, noored, ka vene keelt kõnelevad lapsed ja teismelised, täiskasvanud. Vajadusel ka supervisioon psühhoterapeutidele, nõustajatele ja sotsiaaltöötajatele.
Pärnumaa maakondlik teavitamis- ja nõustamiskeskus (pilotprojekt kuni 2009.a. lõpuni) tel. 6886139 anneli.ausma@1220.ee	4 nõustajat	Perenõustamine, sotsiaalnõustamine, probleemkäitumise korrigeerimine, võlanõustamine	Pereteraapia, paariteraapia, sotsiaalnõustamine, juhtumipõhine võrgustikutöö	Lastega pered, sh puudega lapsed ja täiskasvanud, võlglasted, muud sihtgrupid
Pärnu Õppenõustamiskeskus tel. 4431436 opiabi@parnu.ee	10 psühholoogi, 7 kooli sotsiaalnõustajat	Nõustamine kooliga seotud ja seal avalduvate probleemide korral	Nõustamine, Ühise Mure Meetod, lahenduskeskne lühiteraapia, mõningal määral ka loov-, savi-, liiva- ja hüpnooteraapiat	Koolikohustuslikus eas olevad Pärnu linna ülhariduskoolide õpilased (vanuses 7-17), õpilaste vanemad, õpetajad, nõustamine ka koolieelsetele lasteasutustele

Allikas: Pärnu Linnavalitsus

6.3 Kuni 2-aastaste laste hõlmatus immuniseerimisega

Joonis 70. Kuni 2-aastaste laste hõlmatus immuniseerimisega Pärnu linnas (Terviseamet)

II KOKKUVÕTE

Pärnu linnas on sündimus tõusuteel olnud alates 2004. aastast, väikelaste (kuni 4.aastaste) suremus 2008.aastal puudus. Kõige aktiivsemad sünnitajad 2009.aastal olid 25-29.aastased naised. Loomulik iive on küll olnud negatiivne, kuid iive on aasta- aastalt vähenenud ja 2008. aastal oli see positiivne. Naiste osakaal linna rahvastikust on kõrgem meeste omast ja meeste osakaal väheneb vanuse kasvades.

Rändesaldo Pärnu linna ja teiste Eesti linnade ning maakondade vahel oli 2009.aastal positiivne, kahel eelneval aastal oli rändesaldo aga negatiivne. Ülevaade erinevate vanuste lõikes näitab, et tööealine elanik (15-65.aastane) rändab linnast välja ja sisse rändab enam ülalpeetavaid noori (0-14.aastaseid) ja pensioniealisi (üle 65.aastaseid) inimesi.

Haigestumine pahaloomulistesse kasvajatesse on alates 2004.aastast suurenenud, kuid pahaloomulistesse kasvajatesse surnud inimeste suhtarv on vähenemas. Samuti on vähenenud vereringeelundite haigustesse ja välispõhjustesse surnud inimeste suhtarv. Suurenenud on aga viimasel kolmel (2007-2009) aastal puukensefaliiti ja puukborreliosi esmahaigestunute osakaal, samas väheneb tuberkuloosi esmahaigestunute osakaal.

Eelnevate aastate kõrge majanduskasv, millega kaasnes tööjõu nõudluse suurenemine, tõi 2007. a ja 2008. a alguses hõivesse rekordarvu inimesi. Majanduslangus hakkas töötusele mõju avaldama 2008. a III kvartalis ja hõivemäärale IV kvartalis, samas registreeritud töötuse kasv algas juba 2008. a algusest ning alates 2008. aastast on märkimisväärselt suurenenud töötuna riigipoolset tuge vajavate inimeste arv.

Pärnu jaoks on laste ja noortega tegelemine oluline valdkond. Nad on sihtgrupp, kellele tuleb võimaldada parimad eneseteostuse võimalused ning turvaline elukeskkond. Pärnu Linn kuulub alates 2004 aastast Unicefi Lastesõbralike linnade võrgustikku. Laste ja noorte õiguste kaitset tagavad Pärnu Linnavalitsuse sotsiaalosakond, haridusosakond, Pärnu Õppenõustamiskeskus, Pärnu Pereabikeskus koostöös koolide, lasteaedade ja teiste ametkondadega. Kolmandas sektoris tegutsevad aktiivselt laste õiguste tagamisel Pärnumaa Noorte Liit, Pärnu Lastekaitseühing, Pärnumaa Lasterikaste Perede Liit ja teised organisatsioonid.

Pärnus on süsteemselt toimiv ja ühiskonna arenguid arvestav noorsootöö, mis on avatud uuele, samas traditsioone väärtustav. Erinevatele sihtgruppidele pakutakse mitmekülgseid võimalusi arendava vaba aja sisustamiseks ja luuakse pidevalt uusi võimalusi linna lapsesõbraliku maine kujundamisel

Pärnus on loodud head tingimused erivajadustega laste hariduse omandamiseks ja elus toimetulekuks. Erivajadustega lastele on loodud erirühmad lasteaedade juures, üldhariduskoolides töötavad tasandus- ja käitumisraskustega laste klassid. Linnas töötavad klassid lihtsustatud õppekaval õppivatele lastele. Edukalt töötab Pärnu Toimetulekukool, kus asuvad toimetuleku- ja hooldusklassid. Pärnu Erivajadustega Inimeste Rehabilitatsioonikeskuses on puuetega noortele avatud Noorte Töökeskus. Erivajadustega lastele on loodud võimalused huvitegevuseks mitmel tasandil.

Andekatele on loodud võimalus arenguteks erinevate teaduskoolide näol. Samas pakutakse lapsevanematele, lastele ja lastega tegelevatele spetsialistidele erinevaid nõustamisteenuseid: psühholoogiline, eripedagoogiline- ja logopeediline, sotsiaalpedagoogiline ja karjäärinõustamine.

Probleemidena võib aga välja tuua järgmised kitsaskohad:

- Pärnu linnas ei ole tagatud kõikidele soovijatele lastesõime kohad
- Pärnu linna üldhariduskoolid ei ole kaasa läinud tervist edendavate koolide liikumisega

- Koolides toimuv ennetustöö on kaootiline ning ei kasutata kaasaegseid sekkumispõhiseid programme
- Koolide juhtkondade vähene aktiivsus kaasata koolitervishoiutöötajaid kooli terviseedendustöösse
- Üldine laste ja noorte füüsiline aktiivsus on madal
- Probleemid ujumisõpetuse korraldamisega

Pärnu linn on kohaliku omavalitsusena viimasel kümnendil kogunud tuntust kui sporti toetav ja tulemustele orienteeritud linn, kus on pikaajalised traditsioonid ning stabiilne ja tunnustust pälvinud rahastamisskeem. Kuid viimase aasta linnakassa vähenev tulubaas on kahandanud toetusi harrastusspordile.

Linnas on küll lai valik erinevaid spordirajatisi, kuid 20-30% elanikel on ekvivalentnetosissetulek suhtelise vaesuse piirist madalam, selletõttu on rajatiste kasutamine vähene, kuna inimestel puuduvad rahalised võimalused kasutada tasuta sportimise võimalusi.

Pärnu on rohkete rohealadega hea elukeskkond, mis pakub linnaelanikele laialdasi võimalusi lihtsalt jalutamiseks kui ka tervisesportimiseks. Paraku on aga linna kergliiklusteede võrk tänaseks väljaarendamata. Lisaks on Pärnul looduslikud ressursid jõe ja pika kaldajoone näol, mille potentsiaal on samuti kasutamata, millest hetkel on aktiivselt kasutusel vaid mõned kilomeetrid liivarannast ning väike osa kesklinna jõekaldast.

Kõik Pärnu linnaosad on ühistranspordiga kaetud kuid eelarve tulubaasi ebapiisavuse tõttu on oluliselt vähendatud liinimahte. Busside keskmine vanus on 12 aastat ja 70% linnaliine teenindavatest bussidest on madalapõhjalised.

Linna üldine kaetus tänavavalgustusega on rahuldav, kuid on linnaosasid, kus valgustus suures osas puudub. Samuti on linnas suur osa amortiseerunud valgusteid ning kokkuhoiu režiimiga seoses on välja lülitatud peaaegu üks kolmandik olemasolevatest linna valgustitest.

Kuritegude arv (registreeritud kuritegudena käsitletakse kõikide Eestis menetlusasutuste: politsei, prokuratuur, Maksu- ja Tolliamet, Piirivalveamet jne sündmusi, mille puhul on alustatud kriminaalmenetlust) 1000 elaniku kohta on Pärnus teiste suurlinnadega (Tallinn, Tartu, Narva) võrreldes madalam. 2009.aastal oli kuritegevus vähenenud peaaegu 8% võrra võrreldes 2008. aastaga, kuid suurenenud on varavastaste kuritegude arv.

Liiklusõnnetuste ja liiklusõnnetustes vigastatute arv on Pärnu linnas aasta-aastalt vähenenud.

Igal aastal on koostatud linnaelanike tervise analüüsi ja selle tulemused on avaldatud linna kodulehel. Rahvatervise analüüsist tulenevalt toetatakse ka tervise projekte.

Terviseedendusega tegeleb linnaarst ja uimastiennetusega eraldi vastav peaspetsialist.

Pärnu linna suurimaks terviseedenduslikuks projektiks on saanud liitumine Maailma Tervishoiuorganisatsiooni (WHO) Euroopa Tervislike Linnade Võrgustikuga ja aktiivne tegevus Euroopa Tervislike Linnade Võrgustikus III faasis aastatel 1998-2002 ja IV faasis 2003-2008. Tegelikult on see olnud abiks linna arenguprotsessis jätkusuutliku, turvalise ja tervist arvestava elukeskkonna loomisel Pärnus.

Linna arenguliste strateegiliste kavade koostamisel on lähtutud Ottawa Harta 1986, Agenda 21 ja Tervis Kõigile XXI sajandil raamdokumentides toodud põhimõtteid, mis on WHO tegevustes aluseks.

Pärnu linn on rakendanud oma arengukava tegevuskava koostamisel WHO Euroopa Tervislike Linnade põhiprintsiipe ja säästva arengu põhimõtteid.

Terviseedenduse valdkonnas on linnal rida partnereid, kellega koos viiakse läbi terviseedenduslikku tegevust, korraldatakse üritusi, läbi mille kujundatakse tervislikku hoiakut elanike seas. Nendest aktiivsemad on MTÜ Zonta Pärnu Klubi, Pärnumaa Puuetega Inimeste Koda, Pärnu Spordiselts "Kalev", Pärnu klubi "Tervisesport", MTÜ Raeküla Selts, OÜ Sensus, Pärnumaa Kutsehaigete Ühing, Eakate Ühing "Elulust", Koidula Gümnaasium.

Pärnu linnal puudub terviseedendaja ametkoht, mille tõttu ei ole võimalik igapäevaselt järjepidevalt tegeleda elanikkonnaga terviseedenduse valdkonnas.

Tervisealase teabe kättesaadavust võib lugeda rahuldavaks, kuid efektiivsemaks osutub ikkagi vahetu suhtlemine elanike erinevate sihtgruppidega. Rohkem oleks vajalik läbi viia koolitusi elanikele tervislikust elustiilist ja tervislikest valikutest.

Vajalik on läbi viia uurimusi ja küsitlusi, et selgitada välja linna elanike tervisekäitumist ja harjumusi.

Tervishoiuteenuste osas on tagatud nii esmatasandi kui ka eriarstiabi. Perearstide arv rahuldab linna tasandil. Probleemiks on mõningate erialaarstide vähesus Pärnu Haiglas, mis tingib vastavate järjekorra piknemise erialaarsti vastuvõtule.

Koolitervishoiutöötajatega on kõik koolid kindlustatud. Probleemiks on koolitervishoiu konseptsiooni puudumine riigi tasandil.

Pärnu linnas on läbi viidud 2004 aastal küsitlus tervishoiuteenuste kättesaadavusest, mille tulemused on avaldatud Pärnu kodulehel. Selle küsitluse kohaselt on 78,1% linnaelanikest rahul teenuste kättesaadavusega. 2010 aastal septembris on planeeritud uus küsitlus.

III TEGEVUSKAVA

Eesmärk	Tegevus	Ajakava	Ressurss	Vastutaja
1. Uuringute läbiviimine	1.1 Laste füüsilise ja vaimse tervise tasakaalus hoidmine, õpilaste koormuse jälgimine (uuring)	2012	Linnaeelarve	Haridusosakond Lasteaiad, koolid
	1.2 Koolinoorte jätku-uuring „Probleemid koolis“ (uimastite tarbimise, koolikiusamise ja tervisekäitumise uuring)	2010-2011	Linnaeelarve	Haridusosakond Sotsiaalosakond Arenguosakond
	1.3 Arstiabi kättesaadavuse kontroll ja analüüs – küsitlus elanikkonnas	2010	Linnaeelarve	Arenguosakond Sotsiaalosakond TÜ Pärnu kolledž
	1.4 Täisealise elanikkonna hulgas tervisealasekäitumise uuring	2012	Linnaeelarve	Arenguosakond Sotsiaalosakond TÜ Pärnu kolledž
2. Terviseedendustöö ning õpilaste tervistav ja arendav puhkus	2.1 Osalemine tervist edendavate linnade, tervist edendavate lasteaedade ja tervistedendavate koolide liikumistes	2010-2013	Linnaeelarve	Haridusosakond Lasteaiad, koolid
	2.2 Laste ja noorte teadlikkuse tõstmine uue meedia võimalustest ja ohtudest	2010-2013	Linnaeelarve	Haridusosakond Lasteaiad, koolid Lääne Prefektuur
	2.3 Laste- ja noortelaagrite toetamine ja korraldamine	pidev	Linnaeelarve	Haridusosakond
	2.4 Sekkumispõhiste kriminaalpreventiivsete (sh.uimastiennetuslike) programmide kasutuselevõtmine üldhariduskoolides		EU Struktuuri fondid	Haridusosakond Sotsiaalosakond
3. Noorte nõustamine ja teavitamine	3.1 Pärnu noorteportaali arendamine ja täiendamine noortele suunatud olulise info koondamisega noorteportaali	pidev	Linnaeelarve	Pärnu Õppenõustamiskeskus
	3.2 Noorte integreeritud (karjääri-, psühholoogilise, sotsiaal- ja eripedagoogilise) nõustamise tagamine ja arendamine	pidev	Linnaeelarve Riigieelarve	Pärnu Õppenõustamiskeskus

	3.3 Liiklusohutuskampaaniate läbiviimine ja kaasrahastamine	2011-2013	Linnaeelarve Riigieelarve	Haridusosakond Sotsiaalosakond Lääne Prefektuur Maanteeamet
4. Erivajadustega laste arengu soodustamine	4.1 Erivajadustega laste tervisliku arengu toetamine lasteaedades ja koolides (kasvukeskkond, toitlustamine, spetsialistid jm)	2011-2013	Linnaeelarve	Koolid, lasteaiad
5. Erinoorsootöö	5.1 Noorte õigusrikkumiste, sh korduvrikkumiste ennetamisele suunatud programmide ja projektide arendamine ja rakendamine	pidev	Linnaeelarve Riigieelarve fondid	Alaealiste komisjon
	5.2 Mentorite projekti käivitamine alaealistele õigusrikkujatele	2010-2011	Riigieelarve	Alaealiste komisjon
	5.3 Kontrollreidide regulaarne teostamine koolide ümbrustes ja alaealiste kogunemispaiades ning sellesse lapsevanemate kaasamine	2 korda aastas		Linnavalitsus Lääne Prefektuur
	5.4 Kõikide õpilaste, sh käitumisprobleemidega laste teadlik suunamine huvitegevusse	pidev		Koolid
	5.5 Tugivõrgustiku, sh alaealiste komisjoni koolitamine ning ühisprojektide korraldamine	pidev	Linnaeelarve Riigieelarve Fondid	Alaealiste komisjon
6. Kättesaadav ja kvaliteetne alusharidus	6.1 Erinevate lastehoiuvõimaluste rakendamine - osapäevahoiu võimaldamine lasteaedades - lastehoiusüsteemi väljaarendamise toetamine	2011-2013	Linnaeelarve Erasektor	Haridusosakond Erasektor
	6.2 Lastevanemate nõustamissüsteemi täiustamine, lastevanemate ümarlaudade korraldamine	pidev	Linnaeelarve Riigieelarve	Pärnu Õppenõustamiskeskus
7. Kooli kujundamine piirkonna noorte kooskäimise kohaks koolivälisel ajal	7.1 Koolide staadionite kasutamise toetamine õppetöövälisel ajal	2011 - 2015	Linnaeelarve Fondid	Haridusosakond Kultuuriosakond
8. Täiustatud terviseedenduse süsteem ja tõhustatud haiguste ennetus	8.1 Elanike isiklike oskuste arendamine, terviseõpetus- ja kasvatus, tervisealased koolitused elanikele, tervisepäevade korraldamine.	2011 - 2013	Linnaeelarve, fondid, erasektor	Haridus- ja kultuuriosakond, spordiseltsid, kodanike ühendused, linnaosade keskused
	8.2 Tervisliku toitumisharjumuste kujundamine	2010-2013	Linnaeelarve	Haridusosakond

	elanikkonnas (kooli ja lasteaia toitlustus, koolitused, taluturg, roheline turg)		Erasektor	Koolid, lasteaiaid Erasektor
9. Kompleksse koolitervishoiuteenuse väljaarendamine	9.1 Kooli tervisenõukogude moodustamine ja nende tööle rakendamine	2011-2013		Haridusosakond Sotsiaalosakond Koolid
10. Jalakäiatele ja jalgratturitele ohutumate liiklemistingimuste loomine	10.1 Pärnu linna jalgrattateede (kergeliiklusteede) planeerimine ja rajamine	2012-2015	Linnaeelarve Fondid	Planeerimisosakond Majandusosakond Arenguosakond
	10.2 Märgistada jalgrattateed Vana-Pärnust kuni Raeküla lõppu läbi Kesklinna, Rannarajooni ja Mai elurajooni. Märgistada jalgrattateed tallina mnt piirilt Tammiste hooldekoduni läbi Rääma elurajooni	2011-2013	Linnaeelarve	Majandusosakond Kultuuriosakond Spordiklubid
11. Rohealade funktsionaalsuse parandamine ja vabaõhu sportimisvõimaluste laiendamine	11.1 Tegevusväljakute rajamine avalikele rohealadele ja parkidesse kogu elanikkonnale	2011 - 2015	Linnaeelarve Fondid	Arenguosakond Kultuuriosakond Haridusosakond Majandusosakond
12. Jõe ääre atraktiivseks muutmise	12.1 Jõe vasak kalda välja ehitamine (valgustatud Jaansonu raja teine osa)	2011-2013	Linnaeelarve Fondid	Planeerimisosakond Majandusosakond Arenguosakond
13. Keskkonnasäästlike liikumiseviiside propageerimine	13.1 Kergliikumiseviiside propageerimisele suunatud kampaaniate ja ürituste korraldamine	pidev	Linnaeelarve Fondid	Arenguosakond Kultuuriosakond Spordiklubid Koolid
14. Liikluskasvatuse tõhustamine	14.1 Laste liiklusõppe väljaku rajamine	2010-2015		Planeerimisosakond Majandusosakond Haridusosakond Erasektor